

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YARIN

AYRILAN
SAYI
EDİTÖR
DERGİSİ
Nisan '87
68
KDV Dahil
500 TL.

Demokratik Öğrenci Hareketinin Ulusal Birliği, Sorunlar ve Görevler

eylül rejimi ve rabita... gençlik hareketi tarihinden... cumhuriyet gençlik anketi üzerine...

GORBAÇOV GLASNOST'U

ANLATIYOR

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YARIN OKUYUCU
ANKETİ

POLİTİKA

YARIN/ Eylül Rejimi ve Rabita

DEMOKRATİK GENÇLİK HAREKETİ

R.ÖNER ÖZKAN/ Demokratik Öğrenci Hareketinin Ulusal Birliği, Sorunlar ve Görevler

Stockholm Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı **Jonas Bjelfvenstam** "Siyasi yaşamın dışında olmak toplumsal yaşamın dışında olmak demektir."

ÖZGÜR KAVAK/ Demokratik Öğrenci Hareketine Karşı Yeni Bir Terip

GÜL BİLGİN/ Bolu'nun Yüksekokulları

Cumhuriyet Gazetesi "Üniversite Gençliği Konuşuyor Anketi Üzerine Öğrenci Derneklerinin Görüşleri

ATILLA BAHCIVAN/ İstanbul Öğrenci Derneklerine Yönelik Operasyonun Ardından: Yasadışı olan Kim?

NECDET SERİN "Bu görüşmenin tek bir kelimesi bile yayımla nırsa hepimizi mahkemeye veririz."

DIŞ POLİTİKA

Gorbaçov Glasnost'u Anlatıyor/ Türkçesi: Nergis Algün

NERGİS ALGÜN/ Silahsızlanma Konusuna İki Farklı Yaklaşım ve SSCB'nin Yeni Önüsü

ZEKİ YÜCEL/ ABD-Ortadoğu-Türkiye

TANER GÜREL/ Portreler: Alman Göçmeni Lejyoner Alfredo Stoessner

GENÇLİK HAREKETİ TARİHİNDEN

EROL İNAN/ 28-29 Nisan Olayları

SANAT EDEBİYAT

Demokratik Alman Ressam **Ronald Paris:** "Sanatın politik yararına inanıyorum."

Yeni Şiirleriyle **T.Asi Balkar**

GENÇLİK ÜZERİNE

ÖMER B.CANATAN/ Gençlik Etkilenmeyi Aşmalı Öğrenmeye Başlamalı

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun Çağrısı: **Şili Gençlik Lideriyle Dayanışın**

LİSE'DEN

Eskişehir'den Bir Liseli "Çobanlar bile..."

TELEVİZYON

KORAY BİÇER/ İngilizcemizi İlettiğimiz

YARIN

Mücadelenin özü...

B azan yolda yürürken önünüze uzanan bir yoksul eli, bazan otobüste evinize dönerken gözlerinizin önünden geçen bir banka reklamı, bazan da bir gazete manşeti özeltiyen Türkiye'nin halini. Yıllarca dört duvar arasında kalmaya mahkum edilmiş bir dostunuz, okuldan atılmış kadesiniz, okulda sinema bileti sattığı için cezalandırılan öğrenci derneği üyesi arkadaşınız, jandarmalar arasında yürüyen incecik bilekleri zinciri bir çocuğun gazete sayfaları arasına sıkışmış fotoğrafı... Ve Semra Hanım'ın kendi eliyle ölek yediren bypasslı başbakanımızın gazetelerinin birinci sayfalarından düşmeyen fotoğrafı... Siz de yukarıdaki satırları okurken Türkiye'nin halini anlatan daha pek çok gerçekle bulunuyor olabilirsiniz bu tabloyu.

Günümüzün baskıcı rejiminin mirasları, bu tabloyu sıcak yuvamızın duvarından indirmeye elbetteki niyeti değildir. Oyle ya... yılların emeği, yılların birikimi... gırtlı bu tabloda. Evet, bu tabloyu onlar çizdi ve astı duvarlarına, indirmek de demokrasiden yana güçlere düşüyor. Kuşkusuz bu görev pek çok zorluğu da beraberinde getiriyor. Zorlukları yenelemeyi bir yana bırakarak ve sorumluluklarımızı sahiplenmek de şu anda yapılması gereken.

Sorumluluklarımızın en önemlisi demokrasi güçlerinin birliğidir. Bu birliğin temel kapsamı ne olmalıdır? Geniş halk yığınlarının önünde gelen ekonomik ve siyasi çıkarları için mücadele ve baskı rejimine karşı korunması birliğin başlangıç noktası ve temel kapsamı olmalıdır. Kuşkusuz, birliğin temel kapsamı yığınların geleceğe yönelik özemleri ile iç içedir. Başka bir deyişle: temel ekonomik ve toplumsal istemler ve gelişkin bir demokrasi için verilen mücadele, sosyalizm mücadelesinin karşısına dikilemez, tam tersine bunlar sosyalizm mücadelesinin bir parçası olarak görülmelidir. Tekellere, burala-

rin ekonomik egemenliği ve politik iktidarına karşı verilen mücadelede gerçekleştirilecek köklü demokratik dönüşümler, sosyalizmin gerekliliği bilincini geniş yığınlar arasında da yayacaktır. İşte bu gerçeklerin aiti tümüyle çizilmelidir. Çünkü bu gerçekler ekonomik demokratik haklar mücadelesinin bugünden yarıya uzanan yolunda sıkı sıkıya sahiplenilmesi gereken ilkelere.

Demokratik öğrenci hareketinin, sendikalar mücadelesi öğrenci derneklerinde verdiği mücadeleye de bu temelde bakıldığında görülecektir ki demokratik öğrenci hareketi özü itibarıyla anti-faşist bir harekettir.

Tüm bunları bize, demokrasi mücadelesinin sarp yolları öğretti. Artık demokrasiden yana tüm güçler su gerçeği biliyor. Durumu isteklerimizde göre değil de gerçek durumuna göre ona göre değerlendirmeliyiz. Bunun aksi, kitlenin mücadelesini yönetirken politik çaresizliğe düşmekten başka birşey değildir.

S özlemlerimizin başında belimlemeye çalıştığımız tabloya peçtığımız Mart ayı başında bir çizgi daha atıldı. Gazete kâğıdına getirilen zamlar başına yönelik baskıya yeni bir tülka daha eklenmiş oldu. Ancak basını, demokratik dönüşümler için üzerine düşen sorumluluğu yenne, gerideki surece güçlenecek, güçlendikçe de baskıyı geriletecek, yokedecektir.

Y ARIN, tüm bu çabaların okuyucuya paylaşılmadığında amacına ulaşamayacağını biliyor. Ve YARIN'ı, dünden bugüne, bugünden yarına uzanan bir genişlikte sizlerin eleştirisi ve önerilerine açıyor. İşte elinizdeki derginin içinde bulunan "Okuyucu Anketi" bu amaçla düzenlendi. Anketimize bekladığınız ilgiyi göstereceğinize inanıyoruz. Birlikte, daha güzel yarınlar için, sevgi ve dostlukla

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

Sahibi: **SAMİ ALPTEKİN**. Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **MUSTAFA OKAN**, Genel Yayın Yönetmeni: **TANER GÜREL**, İdari Müdür: **YALÇIN UYSAL**, İnceleme Araştırma Sorumlusu: **YASEMİN ÇONGAR**, Haberler Sorumlusu: **BEYHAN SUNAL-MUSTAFA ÜSTÜN**, İlan-Abone Büro-
su: **NESRİN HOCAOĞLU**, İstanbul: **ZEKERİYA AYTEMUR** Divanyolu Hoca Rüstem Sokak Zafer
Han 7/14 Çagağolu, İzmir: **SEVİL ÇAĞIRAN** 859, Sokak Saray İşhanı Daire No: 401 Konak
Adana: Özel Sancak İşhanı Asmakal No: 5 Dörtözlüğü, Trabzon: **HASAN TOMBACI** Maraş Cade-
desi Onbaşı İşhanı No: 7, İsviçre: **GÜRHAN UÇKAN** Box 38045, 10064 Stockholm, F. Almanya:
MEHMET BİLGİN Vulkan Str. 20, 4000 Düsseldorf 1, Hollanda: **RAMAZAN EKİNCİ** Postbus
392, 6040 AJ Reemond, İsviçre: **SERDAR ATAMAN** Apollo Str. 8, 8032 Zurich, Kıbrıs: **SEV-
GÜL ULUDAG** 19 Necmi Akıran Sokak Lefkoşa, Abone Koşulları/Yurtiçi: Yıllık 4800 TL, Altı
Aylık 2500 TL, Yurtdışı: 41 DM Altı Aylık 21 DM Tek Satış 5 DM, Teknik İşleri/Dizgi: Bil Offset
Film: Arsu Offset, Grafik Düzenleme: Yarım, Baskı: Sanem Matbaacılık, Yönetim Yeri: Hanımeli
Sokak 19/10 Sıhhiye-Ankara, Posta Çeki: 164860, Dağıtım: Etkin 5276011, İlan Koşulları/Arka
Dış Kapak: Tam Sayfa: 200.000 TL, Yarım Sayfa: 125.000 TL, Çeyrek Sayfa: 70.000 TL, Arka
İç Kapak: Tam Sayfa: 150.000 TL, Yarım Sayfa: 80.000 TL, Çeyrek Sayfa: 50.000 TL, İç Sayfa-
lar: Tam Sayfa: 100.000 TL, Yarım Sayfa: 60.000 TL, Çeyrek Sayfa: 35.000 TL.

Geçtiğimiz Mart ayında Türkiye'nin gündemindeki en önemli olay, kuşkusuz, Batı Avrupa'daki Türk din görevlilerinin aylıklarının 1980-1985 yılları arasında Bakanlar Kurulu kararı ile ve Milli Güvenlik Konseyi onayıyla Dünya İslam Birliği (RABİTA) tarafından ödemiş olduğunun ortaya çıkartılmasıdır. (Cumhuriyet Gazetesi'nin olaya ilişkin etkin çabalarını, demokrat basın adına övgüyle karşılıyoruz.) Böyle bir olayın gün yüzüne çıkmış olması, Türkiye'deki rejimin kimliğini saptanıklıkla kalmamıştır. Kimliği bugüne dek pek çok örnekle saptanmış olan bu iktidarı, kitleler önünde hakettiği konuma gelmeye bir adım daha yaklaştırmıştır.

Hemen iki ay öncesinde, bizzat Cumhurbaşkanlığına başlatılan irtica tartışmasıyla yükselen laiklik söylevlerinin kükleri henüz soğumadan ortaya çıkan Rabita olayı, Eylül rejimi için bir talihsizlik örneğidir. Bu tartışmanın gündeme getirilmesiyle amaçlanan, öncelikle demokratik kamuoyunun gerek güncel, gerekse geleceğe yönelik hedeflerinden saptırılmasıydı. "İrticaya karşı birleşelim" çağrısının altında, demokratik muhalefetin Eylül rejiminin kurumlarına yaklaşılmaması, böylece de rejimin soluk alması planlanıyordu. Ancak bu temel tespitlerde daha o günkü tartışmalarda oyun bozulmuş. Eylül rejiminin dinci ideoloji karşısındaki iki yüzlü tavır teşhir edilmiştir.

O günkü tartışmalarda iki yüzünlüğü teşhir eden çok sayıda örnek vardı. Dinci ideolojide dayalı örgütlenmenin 12 Eylül ile birlikte nasıl şahlanıp yükseliş devrini yaşadığı, 12 Eylül'ün gerekçelerinden sayılan Konuya Mitingi'si niğlannın beraatı, din derslerinin zorunlu kılınması ve ayetlerle savunulan laiklik, Türk Dil Kurumu ve Tarih Kurumu'nun, Türk-İslam sentezini resmi ideoloji haline getirme katarı alan Atatürk Yüksek Kurulu'nun çevirmisi tümüyle tartışılmaz örnekler olarak ortaya konmuştur. İşte Rabita olayı, tüm bu örneklerin ardından, rejimin laik-

Eylül Rejimi ve Rabita

YARIN

likten ne anladığını bir kez daha göstermiştir.

Ancak olayın içeriği, tartışmanın boyutlarını bir kez daha da genişletmiştir. Olayın muhatapları kamuoyuna ilk açıklandığında, başta Cumhurbaşkanı olmak üzere pek çok sorumlu "olayı hatırlamadıklarını" söylemiş, ne ki, varolun belgeler bu açıklamaları inandırıcı olmaktan çıkmıştır. SHP'nin tavırını biçimlendiren bu yaklaşım, Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın "laik Cumhuriyetin başında bulunanlara karşı millet ve devlet nezdinde güven bunalımı doğduğunu. Cumhurbaşkanı Rabita konusunda gerçek dışı beyanda bulunmasının makâmını yıpratıldığını, görevini kötüye kullandığını ortaya serdiğini, bu nedenle yapacağı en sorumlu hareketin bu makâmı terk etmek olacağını" söylemesiyle yeni bir adıma dönmüştür. Burada, bıyışa Genel Başkan Erdal İnönü olmak üzere SHP'nin olay karşısındaki tepkisinin üzerinde önemle durulmalıdır. Cumhurbaşkanı ise, devletin temel ilkelerinin en önemlilerinden birini ilgilendiren bir kararın imzalandığını "anımamaması" kamuoyunu haklı kavgılarına karşı karşıya bırakmıştır. Rabita gelişmelerine ilişkin kendisine briefing verilen Cumhurbaşkanı'nın olayı anımsamaması ortadayken, örneğin Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasını (SEİA) imzalandığını ilerde anımsayabileceği doğrusu kuşkuludur.

Cumhurbaşkanlığı-

dan daha sonra yapılan açıklamada da i kine göre daha "tatmin edici" değildi. Açıklamada, "o tarihteki yoğun çalışma şartları içinde konu üzerinde fazla durulmadığı" belirtilirken SHP'nin talebine değinilerek "konunun hemen iç politika tartışmalarına malzeme yapılmasının yudırgandığı" açıklanıyordu. Dabası, Cumhurbaşkanı laiklik konusundaki duyarlılığına gölge düşürme çabalarından üzüntü duyuyordu, bu gerçeği saptırmak ve görmezlikten gelmekse kimseye birşey kazandırmazdı. Oysa ortada, k ybedilmiş bir laiklik ilkesi vardır ve kazanılacak olan laiklik ilkesini sindirmiş bir kamuoyudur. Dudum böyleyken, laiklik tartışması hangi haklı gerekçeyle iç politika-da tartışma konusu olmaktan çıkarılmak istenmiştir? Evet, I ikliği tartışmanın tam zamanıdır.

Haklı istifa istemi, varolan muhalif platformun özelliklerine ilişkin de beklentiyi ıpuştıran vermiştir. Özellikle DYP, iktidarı tanımla, temel demokrasi istemleri-

ne ilişkin darlığı açıkça ortaya koymuştur. DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk, Rabita olayı nedeniyle Cumhurbaşkanı'nın elçistiremeyeceğini, istifa istemini "abartılmış" olduğunu söylemiştir. "Çün geldi Cumhurbaşkanı'nı hiz de tenkit ettik, seçilme biçimini tenkit ettik, ama istifa çağırmadık" diyen Cindoruk, istemin Cumhurbaşkanı'nın istifası istemiyle daraltılmaması gerektiğini görmeyen gelmiştir. Çünkü bu istem, daha temel anlamıyla rejimin istifası istemidir.

DSP Genel Sekreteri Nuri Korkmaz konuya ilişkin verdiği soru önergesinde, "Kamuoyunu ilgilendirmiyor diye yayınlanmayan, Rabita örgütü ile varılan anlaşmayı içeren karamanemim ortaya çıkarılması, kamuoyunu ve devleti ne büyük boyutta ilgilendirdiğini açıkça göstermiştir. Bu noktadan hareketle 12 Eylül 1980 tarihinden günümüze dek yayımlanmamış kaç adet karamanem ve karar vardır? Karamanem ve kararlar hangi konuları içer-

mektedir? Bu karamanem ve kararlar Resmi Gazete'nin özel sayısında ivedilikle yayınlı mayı düşünüyor musunuz?" diyerek soruna demokrasinin bir başka temel ilkesi bazında yaklaşılmıştır.

Ülke çık rılarıyla, ulusal onurumuzla oynayan Savanma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasını (SEİA) Bakanlar Kurulu'nun dahi onayını almadan imzalayan bir iktidarı, kamuoyundan celeri gizleyebileceğini düşünmek hiç de zor değildir. gündeme gelen Rabita örneği, sorunun dehiç verici boyutta olduğunu göstermektedir. Halkın kınımı ve açıklık demokrasi için bir ölçüde, bu örnekleri yaşayan Türkiye'de i emokrasinin varlığından söz etmek elbetteki olanaksızdır.

Rabitanın maharetli elleri bir yandan da üniversitelerden uzanmış. Cumhurbaşkanı atamalı rektörlerin altına imza attığı cami proje erine girişmiştir. Unutkanlık esintisi ODTÜ Rektörü Mebm Gönübol'u da çağırmış Gönübol Rabita tarafından finanse edilen Cami Yapıtma ve Yaşatma Derneği ile yapılan protoko ün altına attığı imzayı anımsayamamıştır. Aynı rektör öğrencilerini nasıl kendi engelleri polise temsil ettiğini, ODTÜOD kurucu ve üyelerini odasından nasıl kıvdığını anımsamakta hiç de zorluk çekinecektir.

Rabita zincirinin daha birçok halkası ve her biri için söylenebilecek pek çok söz var. Ancak olay hiç de katışık değildir. Bugün yaşanan, tek başına demokrasinin ve düşünce özgürlüğünün ölçüü olmayan iktidarı, dinci i colojinin demokratik muhalefete karşı zaman zaman bir tehdit unsuru olarak kullanılması için dengelemler nasıl oluşturulduğunu göstermiştir. Kuşkusuz, tüm bunara hayat veren güç Eylül rejimidir. Ve yine tüm bunlar ayru rejimin etkilerinden düşürdüğü taşlardır.

Demokrasi güçleri, devrimci-demokrat, sol, sosyalist güçler bugüne dek olduğu gibi bundan sonra da böylesi gelişmelere karşı uyanık olmalıdır.

Demokratik öğrenci hareketi-
nin örgütlenmesinde, öğ-
renci derneklerinin kurulma-
sından sonra atılan en
önemli adım, hiç kuşkusuz öğrenci
demeklerinin ulusal düzeyde merke-
zi bir platform yaratılma-
sıdır. Her öğrenci derneği ve demek kurma gi-
nşiminin temsilcilerinden oluşan ulu-
sal platform, siyasi iktidarı kısıtlayıcı ve
engelliyici tutumlarına karşı, tek bir
ses oluşturmaları, örgütlenme ve iş-
leyişte deney ve görüş aktarımının
sağlandığı bir danışma meclisi ol-
makla sınırlı kalmadı. Aynı zamanda,
demokratik öğrenci hareketinin ulu-
sal düzeyde örgütlenmesi, hedef ve
eylemleri konusunda karar alma yet-
kisini üslendi. Ulusal öğrenci birliği-
ne giden yolda bir ön biniş yarattı.
Öğrenci Postası'nı çıkarttı. Seçilmiş
yazı kurulu, demokratik öğrenci
hareketinin ve yayının yönetici organı
olma görevini verdi. Öğrenci Postası,
bir yandan öğrenciler arasında der-
nekleşmek gerektiği görüşünün yay-
gınlaşmasını, demokratik ve
özerk bir üniversite isteminin yüksel-
tilmesinin etkin bir aracı olurken, di-
ğer yandan öğrenci derneklerinin
ulusal düzeyde birliğin simgesi ol-
du. Son olarak, 44. maddenin de-
ğiştirilmesine yönelik olarak alınan eylem
kararı ile, dernekleşmenin tek
tek birimlerde görülen bir gelişme de-
ğil, bütünsel bir hareket olduğunu ka-
rartıladı.

Buraya kadar yazılanların bili-
nen şeyler olduğu ve bir tekrar niteli-
ği taşıdığı düşünülebilir. Doğrudur.
Ama, atılan her adımda geçmişin bir-
kim ve deneyimleri yokmuşçasına,
eğilim kazanımların sağlanma-
sı ve yetkinleştirilmesi görevi
ortadan kalkmışçasına davranan,
platformun birliğini tehdit eden e-
ğilimlerin varlığı, bizi kısa ve yazı konu-
suyla sınırlı tekrara götürmektedir.

BİRLİK DARGRUP ÇIKARIL- RININ AŞILMASINI GEREK- TİRİR

Yukarıda çizilen tablo, gerçeğin
sadece bir bölümünü yansıtmaktadır.
Alınan kararların, uygulanan yön-
temlerin, gerçekleştirilen örgütlen-
me ve eylemlerin, sanki hiçbir karşı
çıkış göğüslenmeden, ortak bir ses
ve bilinç ile gerçekleştirildiği gibi bir
görüntü yaratmaktadır. Oysa, ileriye
doğru atılan her adım yoğun tartış-
ma, tartışma sonunda atılabilmis, ınalç ve

körükörüne bir muhalefetin sağlan-
ması ve kararlı bir çoğunluk eliyle aşılması
sonucu başarılabilmektedir.

Öğrenci derneklerinde olduğu
gibi ulusal platformda da farklı görüş-
lerin ortaya çıkması, farklı eğilimlerin
varlığı doğaldır. Ancak, bu farklılık
anarşist ve sorumsuz bir hareket alanı
yaratmaz. Farklı eğilimlerin varlığı,
örgütlenmenin sendikala niteliği gere-
ği, ortak örgütlenme istek ve sorum-
luluğu ile işleyiş mekanizmalarına
azınlıkta da, çoğunlukta da olursa
uyulmasını zorunlu kılar.

Demokratik öğrenci hareketi
karşısında sorumlulukların kavran-
mamasından doğan eğilim, grup çı-
karılmasıyla ortak örgütlenmenin çıkar-
larını çakıştırmayarak, grup çıkar-
larını her zaman ortak örgütlenme-
nin çıkarlarından önde tutarak kan-
dını göstermektedir. Öğrenci Posta-
sı'nın çıkarılmasında ve yazı kuru-
lunun oluşturulmasında ortak sorum-
luluk yüklenmek yerine "ya hep ya
hiç" mantığı ile düşünme kalınması, or-
tak sendikala yığının "gayrimişru"
ilan edilmesine kadar uzanan ead-
nılar yönetilmesi, atılmaları karşı 44
madde değişikliğine yönelik ulusal
eylemlere ilgisiz kalınması hep aynı
anlayışın ürünleri olarak karşımıza
çıkarmaktadır.

BİRLİK ORTAK ÖRGÜTLEN- MENİN GÜÇLENDİRİLME- SİYLE SAĞLANIR

Demokratik öğrenci hareketinin
etkinliği, ulusal örgütlenmenin güçlü
taban örgütlenmesine dayanmasına ba-
ğıdır. Ulusal örgütlenmenin etkinliği
ise taban örgütlenmenin doğrudan tem-
silinden ve merkezi bir yapı oluşturu-
lmasından geçmektedir. Merkezi ya-
pının temsil gücünün yaygınlaştırılmasına
yönelik her adım, birliğin önüne en-
gel olarak dikilecektir.

Demokratik öğrenci hareketinin
yayın merkezi örgütlenmesine karşı
ortaya atılan bir öneri "bölgecilik"tir.
Yazı kurulunun, "özerk bölge" temsil-
ciliğine dayanmasını, yani yazı ku-
rulu üyelerinin her bölgeye düşen
kısımının o bölgedeki dernek temsilci-
leri tarafından seçilmesini ve bölge-
lerden seçilen üyelerin biraraya gele-
rek yazı kurulunu oluşturmalarını öner-
mektedir.

Öncelikle bölgecilik önerisi, de-
mokratik öğrenci hareketinin dayan-
dığı temeller olan taşra dernekleri-
nin, ulusal platforma doğrudan kabli-
mini engellemektedir. Bu durum, bir
yanıyla taban örgütlenmesi olan fakülte
demeklerinin ulusal politikanın belir-
lenmesindeki katkısını burlayarak
geniş bir tartışma ortamını ortadan
kaldırmaktadır. Diğer yarıyla, politika
ve kararların uygulama etkinliğini,
kararların alışı biçimiyle sınırlandır-
masıyla zayıflatmaktadır.

Bölgecilik önerisi, üç büyük il di-
şındaki derneklerin ulusal platforma
katılımının önünü tıkamaktadır. En
yakın "bölge"ye bağlanacak olan
dernekler, kendi özgün sorunlarıyla
başbaşa kalma tehlikesi ile karşıla-
şacaklardır. 3. bölgeye parça parça
bağlanmış, ama ortak, özgün çeşitli
sorunları olan (özellikle başvuru yap-
manın önüne dikilen baskılarla karşı-
laşan) bu dernekler, gündeme kendi
sorunlarını gelirmekten uzak kala-
cak. Özellikle ulusal politikanın oluş-
turulmasında geri itileceklerdir. Aynı
zamanda büyük illerdeki "bölge yazı
kurulu"na seçilmemiş dernekler de
benzeri sorunlarla karşılaşacak, gö-
rüşlerini ancak vekilleri eliyle ilete-
ceklerdir.

Bölgecilik önerisi güçlü bir ulu-
sal önderliğin oluşmasını da engelle-
mektedir. Tüm dernek temsilcilerinin
oluşturduğu bir ulusal platform yeni-
ne kendi bölgelerine karşı sorumlu
"özerk" yazı kurulu birliğinin top-
lanmasından oluşacak önderlik, par-
çaların birliğini sağlamada ve hare-
ket üzerindeki otoritesini kurmada
yayıf kalacaktır.¹¹

Bugüne kadar, tüm fakülte ve
üniversite öğrenci derneklerinin doğ-
rudan katılımı, ulusal platformun ve
seçilmiş yazı kurulunun merkezi bir

Demokratik Öğre- Birliği, Sorunlar

yapı olarak kabulünü sağlamış, ortak politikalar sağlayarak hareketin önünü açmış ve etkinliğinin artmasında önemli rol rol oynamıştır. Bugün biçimin değiştirilmesine neden olacak hiçbir yeni gelişme de yoktur. Öyleyse, kabulleri emsalaran bütüçlülük önerisinin ortaya çıkış nedeni nedir? Burada da "dar" anlayışların etkisi görülmektedir. Bölgele önerisi, demokratik öğrenci hareketinin ulusal birliğini getirmek, güçlendirmek yenne dar pratiği eğiliminin ortaya çıkmasına, ulusal hareketin birliğinden "özark" bölgele parçalanmasına yol açmış ve dar alanlar yaratarak, öneri sahiplerine etnik kunnak için bir zemin yakalama gayretinin sonucu olarak kendini göstermektedir.

BİRLİK ORTAK ÖRGÜTLENMENİN VE İŞLEYİŞİN KABULÜNDEN GEÇER

Bugün öğrenci derneklerinin ulusal düzeydeki tek platformu parçalanma tehditleri ile karşı karşıyadır. Platformu parçalayıcı gelişmelerin nedeni, ne öğrenci hareketinin izlemesi gereken politika ve taktiklerden, ne de ulusal örgütleniş biçimi konusunda farklı görüşlerden kaynaklanmaktadır. Sorun demokratik, yığınsal, sendikak tek bir öğrenci örgütlenişinin işleyiş ve karar mekanizmasının, dar grupçu anlayışlar nedeniyle tanınmamasından, kaynaklı ortaya çıkmaktadır.

Ulusal platformun son çalışmasında birim derneklerinin temsil konusunda ilk farklı görüş ortaya çıkmış ve platformun konu hakkındaki karar alması sonucu bir grup platform çalışmasını terk etmiştir. Durum iki noktanın altını çizmektedir. İlk olarak platforma kabula ve işleyiş mekanizmalarının kistaslarının belirlenmesinin ertelenemez aciliyetidir. İkincisi ise, çalışmaların, terk etmeler biçiminde engellenmesi ve gelişmelerin sektöre uğratılmasına karşı, tehditlere boyun eğmeyen, birliktir orak bir anlayış ve tavır geliştirilmesinin zorunluluğudur.

Ulusal platformda, birim derneklerinin temsil biçimi konusunda ortaya çıkan farklı önerilere gelince; ilk, baskılar fiili engellemeler nedeniyle başvurusunu yapamayan, engellenenler ile, başvurusunu yapmış derneklerin oy hakkına sahip tam temsilini, başvuru görevini yerine getirmemiş girişimlere ise, çalışmalarda söz hakkı tanınmasını ve gözlemci sıfat

ile katılmasını savunmuştur. İkincisi ise (platformu terkedenler) başvuru da bulunma, yasalık gibi kistaslara hiçbir önem vermemek, başvurumış girişimlerinde oy hakkının olmasını, ancak kendileri dışında kalan başvurusunu yapmamış İzmir'den ki demek kurma çalışmasının temsilcilerinin oy hakkının olmasını savunmuştur. Bilindiği gibi 7 Mart günü kötle hava koşulları dolayısıyla birçok demek temsilcisi İzmir'e ulaşamamıştı. Platforma daimi katılan derneklerin olmadı; bir toplantıda bölgesi önemli bir karar alınarak doğru olmayacağı görüşüne karşı, söz konusu eğilimler oylama konusunda ısrarlı olmuşlardır. Üstelik, başvuruda bulunmamış demekler kendilerinin oy kullanıp, kullanamayacağı yolunda oy kullanmışlardır. Tüm bunlara karşın platformun karar başvuru da bulunmayangirişimlerinin oy kullanma hakkının olmayacağı doğrultusunda olmuştur. Sonuç, oylama yapılması konusunda ısrarlı olanlar; başvuruda bulunmamış oluşumları kendileri hakkında karar alınacak bir oylamada oy hakkı tanyanlar, karar istedikleri doğrultuda çıkmayınca hayretler uyandıran bir pişkinlikle bu kez platformu "anti-demokratik" ilan ederek terk etmişlerdir, ilk önen platformu stabilize edecek ilkesel bir yaklaşımı ortaya koyarken, ikincisi, bir yandan çifte standart uygulamanın çözümsüzlüğünü yaşarken, diğer yandan başvuruda bulunmadan da kütesleşilebileceği, demekci demek çalışması yapılabileceği gibi görüşlerle tümel işlilik konusunda cüdhetsizliğini göstermiştir. Bir yanda demekler platformunda oy kullanma hakkı olduğunu savunanların diğer yanda okullarında demek başvuru alınıp yapılmaması ve orada da demek kurmak isteyenler önünde tıkağ vazifesi görmeleri ne büyük bir çelişkidir. Platformu başından beri bölmeyi amaçlayan grubun bugün geldiği nokta budur.

Karar alma belli bir sorun ya da görev konusunda netlik sağlamak demektir. Bir yanıyla birimin karar alma yetkisini tanımak, karar alma biçiminin sonuçlarını baştan kabul etmek demektir. Aksi halde karar alınmaz, karar için önen sunumun bir aralığı kalmaz. Oysa platformda söz konusu eğilimin ortaya koyduğu tutum önenin sunulması, birlik zemininin karar alma yetkisini tanınması, ardından öneri reddedilince başta kabul edilen yetkilerin tanınmamasıdır.

Sonuç göstermiştir ki yalnızca sunulan öneri değil, yöntemde de tutarsızlık had sahneya ulaşmıştır.

Sonun, öğrenci hareketinin örgütlenmesinin, işleyiş ve karar alma mekanizmalarının kabul edilip edilmemesidir. Demokratik öğrenci hareketi ancak politik bir tavır içinde orak örgütleri ve eylem birliği çerçevesinde birleşebilir, güçlenebilir. Hareketi karşıda her sorumlu demek temsilcisinden beklenen, orak örgütlenmeye niyet ve istediğini açıkça belirtmek ve her türlü tehdit karşı birliğini korumasını başa koymak olmalıdır. Birliği tehdit eden eğilimlere gelince, onlardan beklenen, orak hareket karşıdaki yükümlülükten geseği, dar hesap anlayışlarını terk ederek, ayrılmak, birliği parçalayıcı tavırlara son vermeleridir.

BİRLİK HAREKETİN YÜKSELDİĞİ ZEMİNDE SAĞLANIR

Öğrenci derneklerinin kuruluşunu geciktiren, önemli geriye atmaya çalışan eğilimlerin varlığı dikkat çekicidir. Bu eğilim, demek kurmanın önemini abartıldığını iddia etmekle ve kendi durumlarına, karşılaştılan baskılara bahane göstermektedirler. Oysa aynı ilde aynı baskılar altında başvuruda bulunmuş olanlar dernek vardır.

Bugün öğrenci derneklerinin kuruluşu için başvurumamanın (kimi öase bölgele dışında) gösterilebilecek hiçbir gerekçesi yoktur. Onlarca öğrenci demeki kurucusu örgütlenmenin acil bir gereksinimi olduğundan yola çıkarak sorumlulukları üstlenip, tahmin ettikleri sorunlara göğüs gemesini bilişlerdir. Vardan noktada yollanan önündeki ilk engeller aşmış, öğrenci derneklerinin sadece yasalığı değil, aynı zamanda meşruluğu konusunda masafeler alınmışken örneklerinin bulunduğu yerlerde başvuru bulunmamak hiçbir biçimde açıklanamaz.

Öğrenci demeki için başvuruda bulunmamak; birincisi öğrenci kitlesinin dağınlılığının sürmesi demektir. İkincisi demokratik öğrenci hareketinin yığınsal ile kunnası zorunlu olan bağır eteler. Üçüncüsü, son günlerde güdümlü öğrenci örgütlenmesinin gündeme getirilmesiyle öğrenci yığınsallığın tepki ve tavır alınışın örgütlenememesine yolaçar. Önen güdümlü örgütlenmelerin etki alanına terkeder Gözden ırak tutulmaması gereken bir diğer yan, demokratik

öğrenci hareketinin bugün ulaştığı düzeye, sürekli yasal ve meşru bir alana tutunarak geldiğidir. Demokrasiğin, sendikak, yığınsal öğrenci örgütlenmesinin zeminini oluşturdudur.

BİRLİK ORTAK ÖRGÜTLENMEYİ İLKELİ KILMAKTIR.

Demokratik öğrenci hareketi çok çeşitli gelişme evrelerinden geçerek ilerlemektedir. Taban örgütlenmenin temsilcilerinin kurulan ve harekete yön veren öğrenci demekleri ulusal platformunun geliştiği, oturmuşluğu, üslerinde yükseldiği ilkeler, genel olarak hareketin gelişmesi ve karşılaştığı sorunlardan bağımsız düşünölmez. Bugün platformun biçimlenmesinde ortaya konacak ilkelenin birim derneklerinin temsil edilmelerinin biçimi sonununa, özellikle ayışmanın konusu yapılmaya çalışıldığı dönemde yanıt verebilmesi, gelişimin evrelerinin tekrar gözden geçirmesine ve yaşanan evrenin sorunlarının doğru biçimde tespit edilmesine bağlıdır.

Öğrenci derneklerinin kurulması gerektiği görüşünün ortaya alınmasının ve başvuru alınıp yapılmaya başlanmasının üzerinden daha bir yıl bile geçmeden gerek başvurmış, gerekse başvuru hazırlığı içinde olanlar, ulusal düzeyde bir araya gelme gereksinimi duyulur. Karşılaştılan sorunlar oraktı. Öğrenci derneklerinin başvuru alarak rektörlük izni ya da baskı kasadan bahanelerle ahınıyor, başvuru belgelerinin bir kısmı daha sonra kurucular tarafından geri çekilmesi için "ikna" süreçleri çalıştırılıyor, keyfîlik ve güzdeği almış başını gidiyordu. Diğer yandan koşullar yedi kurucunun bir araya getirmesi için uzun ve zorlu bir çalışmaya zorunlu kılıyordu.

Bu koşullar altında ülke düzeyinde pratik örgütlenme bazında alınacak ortak kararları tartışmak için bir araya gelen temsilcilerin, temsil niteliklerinin sınırlan elbette geniş tıuldu. Ulusal platformun tüm örgütlenmeye girişimlerini kapsaması, sorunlara çözümler sunulması, ulusal öğrenci birliğine gidan yolda sağlam temellerin atılması açısından önemliydi.

İlk toplantılar döneminde de öğrenci derneklerin temsilcilerinin temsil niteliği kimi tartışmalara ve karşı koymalara neden olmuştu. Alınan kararlara karşı çıkan eğilimler, çalışmalara katılanların çoğunluğunu "derme çatma parmak sayısı" olarak nitele-

Öğrenci Hareketinin Ulusal Görevler

R.Öner Özkan

mekten kaçınmazlardır. Tüm olumsuzluklarına karşın, ulusal platformu birliğini, her yeni durumda dağılıma tehlikesini, daha doğrusu azınlığın aynima tehdidini içinde barındırarak kurdu.

Günümüze kadar geçen sürede öğrenci dernekleri, kuruluşa ilişkin eşitsiz de olsa bir gelişme sağladılar. Fakat kimi yerlerde, öğrenci dernekleri kuruluşa ilgili hukuksal sorunlarını aşmakta ya da kongrelerini yaparak seçilmiş yönetimlerine kavuştular. Buna karşın, sıkıyönetim bölgelerinde bulunan birimlerde ya da gerici baskıların azınlığını koruduğu yerlerde başvuru olanı hemen yapılmasının önünde ciddi engeller varlığını sürdürmektedir.

Bir başka sorun, demeklerin gerek tüzel kişiliklerini kazanmış sayılmalarının önüne çıkarılan engellerden gerekse ilk yöneticilerin yetersiz çalışmalarıdan dolayı ortaya çıkan oluşumlardır. Demek yönetici ve kurucularının tamamının ya da önemli bir çoğunluğunun bilimi, atıma ya da yöneticilik için gerekli yasal zorunlulukları yerine getireceğiyle ve kongre yapamamanın yarattığı sıkıntı sonucu kimi birimlerde çalışmayı, tabanın seçtiği, güvendiği öğrencilerle olmazdı. Kimi birimlerde ise yöneticiler ile taban arasında kopukluk doğmakta, tabanın örgütlenmesi ve iradesi dernek çatısı altında değişik biçimlerde somutlanmaktadır.

Öğrenci derneklerinin ve dernek oluşumlarının ulusal platformda temsilil sorunu bu değişik ve çetresiz durumlar altında ortaya çıkmaktadır. Ulusal platformda öğrenci hareketinin dönüştürülebilirliğiyle kapsanması ve işleyişin, bileşimin oluşturulması iki yönlü görev biçimini almaktadır. Temsilcilik konusunda, öncelikle, örneklerin bulunduğu şehirlerde dernek başvurularını yapacak düzeye gelmemiş birimlerin temsilcileri, gözlemci nitelikleriyle toplantıya katılmalıdır. Öğrenci hareketinin geneline karşı ve kendi birimlerinde sorumlulukları, her birimde öğrenci derneklerinin kurulması gerekliliğini girişimcilerin önüne bir görev olarak koymaktadır.

Dernek oluşumlarının kimi olımlerde belirli bir genişliğe ulaştığı iddiaların kanılanması başvurularını bir an önce yapmalarına sağlanabilir. Demokratik öğrenci hareketinin gelişmesinin yolu da, olanak bulunan her birimde demeklerin tüzel kişiliğinin kazanılması savaşının verilmemesinden geçmiştir. Bu görev, öğrenci gençliğin örgütlenmesinin sağlanmasının zeminini yaratmak doğrultusunda olanca yakınlığıyla kendini göstermektedir. Ulusal platform dernek girişimlerinin bulunduğu birimlerin temsilcilerini çalışmalarına katması, demokratik öğrenci hareketinin genel sorun ve gelişmelerinden onları bilgilendirme ve çalışmalara tam oy hakkına sahip olarak katılmasını sağlanması için dernek başvurusunun bir an önce yapılması kararını almaktadır.

Demek başvurusunu yapmış ve tüzel kişiliğini kazanmış birimlerde, yukarıda sayılan nedenlerden ötürü ortaya çıkan yönetim boşluklarını doldurmaya yönelik oluşumların durumu da bir başka sorun oluşturmaktadır. Herseyden önce bu birimlerin varolan tüzel kişiliği kazanmış niteliğe sahip olduklarını vurgulamak gerekir. Burada anlatılan kuşkusuz her tür idari engeli aşmış demeklerde, başvuru yapılmış ve bu başvuru alınmamış, geri çevrilmiş ya da halen çeşitli gerekçelerle 59. maddedeki reddiye ile nedeniyle davalan süren demekler anlatılmaktadır. Bu yönüyle öğrenci derneği için gerekli olan gelişimlerini yapmış, ama yönetimi mekanizmaları tarafından sorunlu olan birimlerdir. Bu birimlerin ulusal platformda temsilinin tam oy hakkı ile yerine getirmelerinin önünde platform düzenliliği ve oturmuşluğunun sağlanması bakımından hiçbir engel olmamalıdır. Temsilcilik yetkisi konusunda birden çok temsilci ya da kuruluşa olduğu yerlerde son karar o birimde çalışma yürüten dernek üyelerine verilmelidir.

Demek başvurusunun fiilen yapılmasının engellendiği ya da hiç bir girişim olanağının bulunmadığı bölgelerdeki dernekleşme çalışmasına karşı ulusal platform lıgız kalamaz. Bugüne kadar dernekler n karşısına çıkartılan sayısız engel ve baskıya karşı elde ettikleri kazanımlar, ortak lavir ve hareketin sağlanması sonucu olmuştur. Bugün de çeşitli bölgelerde öne çıkarılan engellemelerin aşılmasının yolu, demokratik öğrenci hareketinin ülke düzeyinde alacağı tavir ve göstereceği etkinlikle geçmektedir. Ulusal platform bir yandan dernekleşme hareketinin karşısına dikilen her türlü engel ile mücadele ederken, diğer yandan çalışmaları ve başvuruları baskı altında tutulan girişimlerin temsilcilerini, başvurusunu yapmış demeklerin temsilcileri ile bir tutmalıdır. Öğrenci dernekleri arasındaki birlik bağlarını sıkılaştırmanın, sıcağ dayanışma duygusunu gerçekliğe dönüştürmenin yöntemi, başvuru olan keyfi biçimde engellenen girişimlerin eşit temsil hakkının kabul edilmesidir.

Öğrenci dernekleri, ulusal platformun biçim ve işleyişini oluşturmada, sürdürmede ve geniş bir kapsayıcılığa kavuşmak için yukarıda susaca ve başlık altında topladığımız temsilcilik sorunlarını çözüme kavuşturmak zorundadır. Öncelikle yukarıdaki sorunlar ve önerileri de tartışarak ulusal platform katılım biçimi ilkelerini şaplamalı, ardından sayılan ilkeleri sorunları olan birimleri değerlendirmekte - kullanacak bir inceleme komisyonu oluşturulmalıdır. İnceleme komisyonu platformda temsil edilen her öğrencinin, temsil gücüne bakılmaksızın, eşit temsili esasına dayalı olarak kurulmalıdır. Ulusal platforma karşı sorumluluk yüklencek inceleme komisyonu, sorunları barındıran

her birimde incelemeler yaparak, duruma ilişkin tespitleri ve ilkelere uygun olarak önerilerini platformun onayına sunmalıdır.

Komisyonun bileşimi, aynı somut verileri inceleyen, aynı kişileite görüşen ve bilgi alan, işleyiş ile, gerekli ladinginlik ve hesap davranışlarının önünü alabileceği gibi komisyonun işleyiş ile ulusal platformda öğrenci sorunlarının tartışılmasını, kararlar almasını önünü bekleyen temsilcilik sorununun da aşılmasına yardımcı olacaktır.

BİRLİK ORTAK SORUMLULUK YÜKLENMEYİ GEREKTİRİR

Demokratik öğrenci hareketinin önü, sorunlar ve görevlerle dolu. Hareketin sorunları aşması, görevlerini yerine getirmesi yegane gücü olan birliğinden geçmektedir. Birlik, yığınal, demokratik, sendikal tek bir ulusal örgütlenmenin benimsenmesini gerekli kılmaktadır. Doğal olarak karar alma ve işleyiş mekanizmalarının kabulü de tek bir örgütlenme çalışılma birliğinde olmanın vazgeçilmez gereklidir.

Birlik bir iyi niyet temennisi değil, yaşamın önmüze koyduğu bir görev. Tek bir ulusal çatı altında sendikal düzeyde birlik, politik, hatta taktik anlaşılabilir bir gereklilik. Öğrenci hareketinin gelişmesi ve görevlerini başarabilmesi için sorumlulukları yüklenmesini istiyor. Bu sorumlu-

lukların karşısında da yazı kurulunda üstlenilecek olanlar yer almaktadır.

Yazı kurulunun seçilmesinden bugüne, otakt hareket etmenin önüne sürekli engeller çıkarıldı. Gerekece olarak yazı kurulunun bileşimi gösterildi. Şimdi Eylül 86'da yaptığımız önerileri tekrar ediyor, en geniş temsil gücüne sahip bir yazı kurulu önerimizi gündeme getiriyoruz.

- Yazı kurulu, platformda bulunan tüm öğrencilerin gücü oranında temsil edilmesinden oluşsun.

- Yazı kurulu, bölgelerin kapsasın,

- Yazı kurulu önemli birimleri kapsasın, - Yazı kurulu, ulusal bir önderlik bilinc ve yeteneğine sahip arkadaşlardan oluşsun.

İşte önerimiz budur.

Bugüne kadar sürdürülen tartışmaları tüm olumsuzluklarına karşın, tartışmaları hâlâ dostlar arasında görüyoruz. Sendikal alanda birliğe olma zemininin, birlikte davranma yeteneğinin kaybolmadığı düşünce-sindeyiz.

Ulusal platform tarafından seçilen ve ulusal platforma karşı sorumlu olan böylece bir yazı kurulunun oluşturulması için herkesi görevle çağırıyoruz.

(1) Daha geniş bilgi için, ne öneriler, ne de gereklilikleri bazında alınmamış olan dergimizin Eylül 86 sayısındaki "Güçlü Ulusal Önderlik, Etkin Taban Örgütleri" yazısına başvurulabilir.

Caydırma

Çürütülmüş tezlerdi savundukları, Tutundukları dalsız ideoloji:

..Adları kimliklerine tepki...

Aynı mahallede büyümüşlük

Aynı sokaklarda oynamak niye

Çelişkili sorulara çelişkili yanıtlar

Arama-tarama yaparken devriye.

Usumla yıktım aramızdaki duvarı

Yüreğimle dönüştürdüm bahara.

Gül fidesi dikmeyi öğrendik

Birlikte girdiğimiz her hücreye.

Hüseyin Dişmen

Stockholm Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı ve İsveç Öğrenci Demokrasi Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Jonas Bjelfvenstam ile İsveç Öğrenci dernekleri üzerine bir söyleşi yaptık.

■ İsveç'te öğrencilerin örgütlenmede geçirdikleri aşamaları kısaca açıklayabiliriz mi?

■ Önce bir konuyu belirtmek isterim. Türkiye ve İsveç arasındaki sistem özellikle bugün için çok farklıdır. Öğrencilerin örgütlenmeleri sorunu aslında politik sistem sorunudur. Demokrasi sorunudur.

Stockholm Üniversitesi Öğrenci Birliği 28 bin üyesi ile kuzey ülkeleri içinde en büyük öğrenci birliğidir. İsveç Öğrenci Dernekleri Birliği (SFS)'nin üyesidir. 1883'te kuruldu. Kuruluşunu kentlin ileri gelenleri, aydınları destekledi. Uppsala ve Lund Üniversiteleri daha önce kurulmalan karşı, bu üniversitelerdeki öğrenci dernekleri daha sonra gelişti.

İlk kurulan dernekler arkadaşlık, dostluk çerçevesinde çalışmalar yapıyorlardı. 1921'de İsveç Öğrenci Dernekleri Birliği (SFS) kuruldu. Dernek çalışmalarında bu yıldan sonra eğitim sorunları önereceği kazanmaya başladı. Öğrenci derneklerinin oluşumunda ve çalışmalarında önemli bir biçimde baskılar yaşadığını diyoruz. Anayasamıza göre de öğrenci derneklerinin kurulması ve gelişmesi zorunludur.

Öğrenci olayları olarak bir örnek gösterebiliriz. 1968 olayları olarak bilinir. Olof Palme eğitim bakanı iken eğitim reformları önerisini getirdi. Bu reform önerileri sol öğrenciler tarafından benimsenmedi. Bu öğrenciler bu nedenle öğrenci lokallerini dört gün işgal ettiler. Ayrıca öğrenci derneği yönetimini de protesto ettiler. Sonra Palme lokale gelerek öğrencilerin istemlerini ve sorunlarını dinledi. Yapılması öngörülen reformlar bir yıl ertelendi. Sorun çözüldü. Şunu da belirtmek isterim Olof Palme Öğrenci Birliği başkanlığı yapmış. Günümüzün bakanı Lennart Bodström de öğrenci birliği başkanlığı yapmıştır.

■ Derneğinizin çalışmalarından söz eder misiniz?

■ Örgütümüz güçlü bir hizmet sektörüne sahiptir. Bu da ekonomik olarak güçlü olmasından kaynaklanıyor. Üyelerimize götürdüğümüz hizmetleri kısaca şu şekilde sayabiliriz:

- a- Üyelerimizin burs almalarını sağlamak,
- b- Hukuki konularda ücretsiz danışman bulmak,
- c- İşçi-öğrenci durumunda olanların çocuklarına yuva bulmak,
- d- Eğitimi tamamladıktan sonra mesleğinde iş yapmak istiyorsa kredi bulmak,
- e- Kısa vadeli krediler sağlamak (borç vermek),
- f- Eğitim ve öğretim araç ve gereçlerinin ucuz mal edilmesini sağlamak,

Stockholm Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı
Jonas Bjelfvenstam

“Siyasi yaşamın dışında olmak toplumsal yaşamın dışında olmak demektir.”

- g- Lokantalar, kantinler açarak ucuz yemek ve yiyecek sağlamak,
- h- Öğrenci yurtları ve öğrenci evleri açmak suretiyle konut sorununu ucuz bir biçimde çözmek,
- i- Sportif çalışmalarını araç ve gereçlerini ucuzlaştırmak.

■ Eğitim politikaları üzerindeki etkileriniz...?

■ Üniversitelerin yönetim kurullarında temsil ediyoruz. Merkezde olarak da hükümet ve parlamento düzeyindeki kurullarda temsilcilerimiz vardır. Dolaylı olarak siyasi partiler ile ilişkilerimiz vardır. Ayrıca, İsveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO) ve Memur Sendikaları Konfederasyonu (TCO)'nun eğitim kurumlarında temsilcilerimiz bulunmaktadır.

İşte, temsilci olarak bulunduğumuz kurullarda görüşlerimizi doğrudan belirtiyoruz. Örneğin şimdi yeni önerilerimiz var. Bunları iletтик.

- a- Üniversite kütüphanelerinin geliştirilmesi,
- b- Kadın-erkek eşitliğinin öğrenciler arasında da kimli öğrenim dallarında eksiksiz uygulanması,
- c- Özürlü öğrencilere ek dersler sağlayarak eğitim yardımı yapılması gibi.

■ Siyasal Partilerin gençlik örgütleriyle ilişkileriniz...?

■ Siyasal partilerin gençlik örgütleri, öğrenci derneklerinin yönetiminde vardır. Öğrenci siyasi yaşamın dışında elbette değildir. Siyasi yaşamın dışında olmak toplumsal yaşamın, gelişmelerin dışında olmak demektir. Parlamento ve parlamento dışındaki siyasi partiler üniversitedeki gençlik örgütleri aracılığı ile (partilerin gençlik örgütleri) aldıkları oy oranına göre yönetiminde temsil edilirler. Şimdiki yönetim üç partinin gençlik örgütünün koalisyonundan oluşuyor. Kısaca, gençlik örgütleri olarak ilişki içindeyiz.

■ Uluslararası Dayanışma konusunda çalışmalarınızı açıklar mısınız?

Jonas Bjelfvenstam

■ Yıllık çalışma programında o yıl hangi ülkelerin öğrenci örgütleriyle dayanışma yapılacağı belirtilir, dayanışma projeleri eğitim, maddi yapılır ve uygulanmaya konulur. Dernek ödentilerinin bir bölümü dayanışma fonuna ayrılır. 1987 yılında Güney Afrika, El Salvador, Nikaragua gençliği ile dayanışmamız vardır. Şimdi "Güney Afrika öğrencilerinin özgürlük savaşımı destekle" kampanyasını sürdürmekteyiz.

Söyleşi: AHMET EROL-SAFA GÜRSOY

Örgütsel olarak doğrudan dayanışmamız dışında, insan hakları ve insanlığın yaşamını ilgilendiren tüm sorunların savunmasını yapan uluslararası kuruluşlara da yardım yapmaktayız. Örneğin Uluslararası Af Örgütüne bu amaçla maddi yardım yapmaktayız. Bu maddi yardım hıtlık tutulan ailelerine, işkence görenlere ve dava giderlerinin karşılanması gönderilmektedir. Aynı şekilde Uluslararası Parlamento Komisyonuna da yardım fonundan verilmektedir. Bu kuruluş film, video gibi araçlarla dayanışma yapılan ülkeler hakkında kampanya yürütür. Daha bazı kuruluşları sayabiliriz.

■ Türkiye konusundaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

■ Burada Martin Luther King'in bir sözünü belirtmek istiyorum. King, "eğer yann dünyayı batıcağımı bilsem, bu ağşam bir elma ağacı dikerdim" demiş.

Türkiye'de bugün demokrasi sorunu vardır. Kuşkusuz sorunlar, baskılar olacaktır. Ancak savaşım da sürecektir. Savaşım elbette demokrasi savaşımıdır.

Gelecek gençliğindir.

Serüven

Öyle özenle düzeltiyordu ki bıyıklarını içim sevgiyle dolu baktım nasıl da heyecanlandı birden tam o an yürüdü otobüs çocuğu ve başkını telaşlandı kaçıyor gibi bir serüven.

Güldeste

Toplasam bir güldesteye yazsam sevdiğilerimi küçük notlar düşsem yanlarına - hepsi insanca yaşıyor serüvenini ve insanca katlanıyor gerçeğine - ne kadar güzel olurdu kimbilir ne kadar süde.

Zerrin Taspınar Şahin

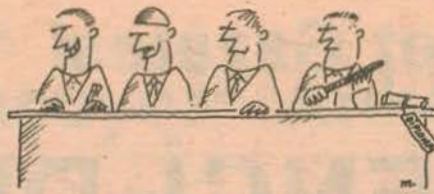

Yukarıda "bu yasa ile öğrenci derneği kurulamaz" demistik. Öğrenciler. Bu yasa ile dernek-demokrat öğrencilerin dernek kurması olamazdır. Ama dernek kurulu. YÖKE ile YÖK'ü hocalarla kafa ve gönül birliği etmiş YÖK'ü öğrencilerle, onlar yeleri maza (olmayabilir) çünkü her birinde bu நிலைக் öğrenci bu-mak mümkün (olmayabilir) öğrenci şubeleri verilmiş özel görevlerle dernek kurulu. Yapılacak istenen büyük olasılıkla da budur. İleri-demokrat öğrenciler bu yasaların içinde özerk-demokratik üniversite mücadelesi verip, nasıl gerçekleştireceği şu anda meçhul olan Genel Kurullara açılışlarını koyanlarca kendilerini bir süpürge daha bekliyor. "Öğrenci Derneği ve şubelerinin organları üye öğrenci tam sayısının yarıdan fazlasının oyu ile seçilir. Bu nesabi birer ay ara ile 2 Genel Kurulda temin edemeyen dernek veya şubeler kendilerinin müntesah sayılır" (Ek madde 16, 5. hkr) Üyelik tabii üyelik olunca üye tam sayısı da okuldaki tüm öğrenciler oluyor. 4500 öğrencisi olan bir okulda 3000 öğrenci tabii üyelikten stifa ettiğine dair dilekçe yollasa, 4500 öğrenci kalıyor. 2000 kişi Genel Kurulda katılma demek müntesah sayılıyor. 2101 kişinin tabiriyle gerekli. Şube Genel Kurulu nu 2000 kişi ile yapıp nesabi sayıyı yarıya düşürüp müntesah sayılmak, varılan öğrenci derneklerinin tüm üyelerine ve yöneticilerine kalem gelecektir sanırız.

Varolan öğrenci derneklerinden 562 ederken belirlenmiş, yasa varolan öğrenci derneklerini unutmuyor. "Bu kanunun yayımı tarihi içinde Yüksek Öğretim Kurumlarında mevcut öğrenci derneklerinin tüzel kişiliği kaldırıldığından sonra erer." (Geçici madde 1)

Yazımda, Gerekçenin ilk cümlesi ile başladım. Gerekçenin son cümlesi de bitirelim: "Amacımız Anayasamız 13 maddesinde ifade ettiği bütün şartlar içti- de öğrencilerin kendi mesleleleri ile meşgul olacak derneklerine sahip ol- malarıdır. KÜÖK maksatlarla kullanilma- mızın önyeköşer boşlukların değeri üye- lerimizin katkısı ile önlenmektedir. Ümit ediyorum." İmamı Bey, herşeyi rağ- men yasadı boşluklar mabaleceğinden endişe ediyor. KÜÖK maksatla kulla- nilabilmeleri önlemek için TBMM'nin değeri üyelerinin yardımını istiyor. KÜÖK maksadın ne olduğunu çıkarmak müm- küdür, bu yasanın maksadının ne olduğu- da belli. O boşluklar demokrasilik hakla- ra geçekleştirilene ümit aitti-demokratik kısıtlamalara karşın kalan boşluklar, toplumun ve demokrasinin hava dehi- leri. İnsan, soluk yolu ilekandığında gırlağına saplanan küfün bir enjektör iğnesinin dehiğinden nefes alabiliyor. İnsanın yazgıma tutkusun küpük hava dehiği bir hale değerdendirabilor. Toplu- mumuzun demokrası özelemin de- mokratik tutkusunun en küpük boşluke- n değerdendireceği manyoruz.

MURAT ÖZMENEK

Bolu Meslek Yüksek Okulu (BMYO); gerek kayıt uygulamaları, gerek öğretim kadrosu, gerekse, öğrencilere gönderilen "yakın ilgi" ile Bolu'nun dikkate değer Yüksek Okullarından biri.

Okula gıllan ilki adimla, yanıkayitlarta basla-nacak olunursa, BMYO Öğrencilerince yaşanan deneyimler, bu okula kayıt yaptırmısm ve az "deveye hendek atlatılm" kadar güc olduğu gösteriyor. Kayıtlı ilki aşamasa, kayıt memuruna otobüs biletinin taktid edilmesi... Bu otobüs bile-ti, hem öğrencinin devlet bütçesine yaptığı katkı-mın bir göstergesi olup, kayıt işlemlerini hızlan-dırırken, hem de kayıt memurunun ve akrabalı-rının bütçelerine çam sakızı çöbar armasıñ bir katkısı da bulunarak, üç yönlü bir işlev kazandı-ıyor. Kayıt işleminin ikinci aşaması ise; yıkıldı-yıkılacak göziyle bakılan, ancak inan gücüyle de olsa, tüm haşmetiyle ayakta durmasıñ başarılabil-en okula, zengin-fakir aynıñ gözetilmezliğin, şu an için 3500 TL tutandıan olan, ancak önümüzdeki dönemlerde kendisiñ enflasyonunun etkilerinden kurtarılması, artsatğı umulan, başışın "meçhu-ni" olarak yapılmışla tamamlanıyor.

Okula kayıt yaptırmaya başasabillerinin, aradıkları geçme basarızına erismeleri, BMYO'da ne zaman ki, pek olağan değıl. Atımlarında birinci-likli kimselere kapılmaya niyetli görünmeleri okulunu, öğrencilerini "sevgiyle" anılan öğretiler görevlini Cemil İşleyen 86 kişilik sınıfında 60 kişiyi bütünüleyle bırakırken, gerek kendi dersindeki basarızlığın gerekse okul genelindeki basarızlığın nedenini açıklasayak, konuşla imilenleri büyük bir akımda tutarmıştı. Cemil İşleyen'e göre "Okuldaki bemen hemen tüm öğrenciler KATKISIZ APTALDIR, ve bu nedenle bütünüleyle kalımsızdır."

Aynı zamanda Bülüm Başkankılıç görevini de yürüten Cemil İleyen'in eşi de kendisi gibi Matematik öğretmenidir. Ancak, Cemil Bey'in dersleri, Türklerin matematik alanındaki buluşlarını yüze 99,99'unu sahip oldukları garî kalan çok küs-i bölümlünün ise yine Türkler tarafından bulunmuş olmasına rağmen gün ışına çıkarılmadıklarından, kimi "küffar" alimlerin aidiye aldığına dair matematikle alakı kıza ya ilgili konuların yanına, duyulan çeşitli şüphelerinde, özellikle SSCB ve Bulgaristan'da yaşayan Türklerin sorunlarına ayrılmış buluyor. Kazarı "aptal" öğrenciler "Hocam, peki Pîtagor neyin nesî" diye soracak olurlarsa, kendileri "Otur lan yerine, sen komünist misin?" biçiminde misin" biçiminde kibarca uyarılıyor. Öte yandan, Cemil İleyen Türkçüizm, Motor, Muhasebe, İşletme ya da Orta Kademeye Yöneltilmiş bölümlerinde okuyan öğrencilerin arasında, hakkıniyetinin gereği olarak bir ayrımlı yapmadığından, tümünün "sâî" görevlerinin, Türk alimlerine ait olduğu halde, çokfarka tasvî ve yatılan buluşları gün ışına çıkarılması olduğunu düşünüyor. Bu çıkarımın yapılabilmeye için hafta-iki derslerin, hele hele bütünle imeye kalan öğrencilere yeterli olması olacak iş olmadığında da Cumartesi günlerinde, öğer gerek bir sporcu olan Matematik Hocamızı ilgilendiren bir spor karşılaşması yoksa, ek ders yapılması kaçınılmaz hale geliyor. Ancak kimi münafik öğrenciler, Cumartesi günlerine Matematik dersini kabulmamızı, iktisat toplantılarından zaman bulup okulu yönetemeyen müdîrin yetkilisini Cemil Bey'e devretmesiyte sözleri kanun hükmünde kararnameye dönüşen Cemil Hocamızı istediği gün ve mektep ders ya paballek duruma gelmiş olmasına, ve hem eşinin hem de kendisinin mesal meâleni didurmak istemesine bağlıyor.

İngilizce de yapılıyor. Bu arada asıl ilginç olan nokta, bu derslere Cumartesi günleri de devamın zorunlu olması.

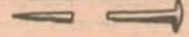
BYMO'un tek üniversite HOCA'sı Cemil İslayen değil. İlk Osmanlı İmparatorluğunda yaşamayı istediğini açıkça belirtmekte sakınca görmeyen İnkılap Tarihi HOCA'sı Şirîn Bey'den Nurcu, Turancı eğilimli HOCA'lara dek bir çok saygıdeğer öğretim görevlisini başına basmış BYMO.

BMYO'nun sorunları bu kadarla da bitmiyor. Ülkemizin en yoğun kentlerinden biri olan Bolu'da BMYO öğrencileri için büyük bir bölümünü ciddi bir sınıma sorunuyla karşı karşıya kalarak geçirdiler. Soğukta da abdestler en sonunda, ama, yine de kimi zayıf yapıp öğrencileri yemeklere atılan "şap"ın fazla karıştırılması dayanamayıp hastanelik olmaştan kurtulamadılar.

BMYO'da yaşanan ve insanı "güçletsin ağlasın-
cak hâlimize" dedirten kârdün olayların yansısı,
geçtiğimiz günlerde Bolu'nun bir başka Yüksek
Okulunda, BİYO'da da grevli öğrenciler kitlelen-
ti. Kanan olaylara tanık olundu. Gerek "44. MAD-
DEYE HAYIR!" kampanyası sırasında dilekçeye
imza toplanan, gerekse YÖK'ü ve atılmaları
protesto etmek amacıyla düzenlenen açık grevi-
ne katılan ya da grevci öğrencileri destekleyen
BİYO öğrencileri ağır cezalar aldılar.

Grevci öğrenciler 6 ay okuldan uzaklaştırma cezası alırken, bu hak arama eylemine çeşitli biçimde omuz verenler de 1 ile 3 ay arasında değişen uzaklaştırmaya verilerек cezalandırıldılar. 6 ay uzaklaştırma cezası alan bir öğrenciyi gönderilen karar metninde, **cezanın nedeni** "okul içinde ve dışında açık grevine katılma, okul yöneticilerini kastli olarak meğul etmek, basına demöç vermek, ve okulda gosteren yapmak" olarak sıralanırken; ceza dâvralar arasında tek kuşu grevci nışanlınsa sarılmak olan bir kız öğrencinin ve "birinin adını ver, kim olursa olsun bir öğrencinin adını ver de ceza almaktan kalsın" biçiminde getirilen işpiyonculuk muhbirlik. önsözünü prim vermeyen bir başkasının da bulunması, olaylar zincirini daha da ilginç kılıyor.

Bolu'da açlık grevine giden ve tümü BİYÖ' da okuyan öğrencilerin yalnız uşaqlaşdırma ile cezalandırılması yeterli bulunması olacak ki, Bolu'nun üç Yılıksak Okulunun yönetmel HOC'ları açış birliğı ederek, bu öğrencileri "kökle-i dışarda mibraklardan emir alınakla" suçlamayı; da ihmal etmediler. Dehas, BİYÖ öğrencileri öylesi ulendirdiler ki, Eğitim Yüksek Okulunda bir HOCA, anısta arşınlaşıp ders notları veren bir öğrenciyi "Ne o, İdarî Bilimlerdeki arkadaşları-nın verdiği bildirileri mi dağıtıyorsun?" diye akmakta tereddidi etmedi. Bu soruyu, güleräk geçiştirmekten başka yapacak bir şey bulamayan öğrenci, aynı zamanda birliklerinin dü gurduğu gücün yansımaları almaktan duyduğu sevinci ed somutluyordu gülünseyişinde,

F.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
BOLU İLHUR BİLİMLER YÜKSEKOKULU
MODÜLÜĞÜ

Sayı : 510/281

Konu : Otakda uzaklaşma
Dayın

කතෘ මහලක්ෂ්මි
෧෩෩෪ අංක ෭෭ පිටුව

[illegible]

Durumun 9.2.1987 tarih ve 117 sayılı yö-
neltirilmesinde görülmüş ve Gazî Üstünlük Öğ-
retici Üstünlük Çarları Yönetmeliği ile 9. madde-
nin a, b, c. ve d) fıkralarında öyle, 9.2.1987 tarihinden
başlamak üzere 1 no numaralı (6 ay) ukulden uzaklaştı-
rılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

Yüksek. Okul Bekroleri
Mehmet AKÇAY

Cumhuriyet Gazetesi “Üniversiteli ÖĞRENCİ DERNEKLERİ

Cumhuriyet gazetesi genel yayın müdürlüğüne, Gazetenizin veri araştırma A.Ş. ile işbirliği içinde gerçekleştirdiği, “ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ KONUSUYOR” isimli araştırmayı ilgiyle izledik. Üniversite gençliğinin sorunlarını, Üniversiteye bakışını ve kültürel, siyasal eğilimlerini konu alan böyle bir çalışmanın, kimi gerçeklerin ortaya çıkarılması, kavranması açısından yararları olduğuna kuşku duymuyoruz. Bu çalışma için gazetenizi ve sizin aracılığınızla Veri araştırma A.Ş.’ni kutlamak isteniz.

Bu tür bir çalışmanın, yapılan anketlerin ortaya koyduğu sayılar ve oranların yorumu yer vermesizin yayımlanmasıyla sınırlı olamayacağı açıktır. Anketlerin ortaya çıkarttığı sayılar ve oranların, içinde bulunduğu koşullarla bağlantısının kurulması ve anlamlarının yorumlanması, bu sayı ve oranların kendisinden çok daha önemlidir. Nitekim gazeteniz de bu gerçekten hareketle kuru tablolar sunmakta yetinmemiş kaçınılmaz olarak tabloların doğrudan veya dolaylı yorumlanması yoluyla okuyucuyu aydınlatmayı gözlemiştir. Söz konusu doğrudan veya dolaylı yorumların, kamuoyunun konuya ilişkin düşüncelerini şekillendirmekteki gücü ise yadsınmaz. Bu yorumlar isabetli ve gerçekçi olduğu ölçüde olumlu bir aydınlatma işlevi görecektir. Ancak bunun tersi de doğrudur. Yorumlardaki eksiklik ve yanlışlıklar da çalışmanın bütününe gölgeleyebilecek olumsuz sonuçlar yaratabilir.

Bizler bu bakış açısından hareketle, çalışmanın yanlış anlaşılmasına yol açabilecek kimi yorumlarına ilişkin görüşlerimizi açıklamayı zorunlu görüyoruz.

Araştırmanın, öğrencilerin öğrenci derneklerine ilişkin düşüncelerini konu alan bölümünde yer alan kimi değerlendirmelerin, anket sonuçlarının gerçek anlamları yansıtmadığını düşünüyoruz. Konunun ayrıca öğrenci dernekleri olarak doğrudan varlığını ve çalışmalarını ilgilendiriyor olması, görüşlerimizi iletmeyi ve gözden kaçan kimi gerçeklerin altını çizmemizi kaçınmayacağımız bir görev durumuna getirmektedir.

Söz konusu bölümdeki anket sonuçlarını kısaca hatırlayalım. Derneklere üye olanlar % 7, olmak isteyenler % 41, üye olmayı düşünmeyenler ise % 52 olarak gözüküyor. Tabii kabaca böyle. Söz konusu tablonun gazetede yer alan yorumuna gelince; öncelikle bu tablo henüz yayınlanmadan bir gün önce, enişte günkü bölümün başlığı şöyle duyurulmuştur: *Çoğunluk öğrenci derneklerine üye olmak istemiyor*. Bu başlığın baş başına bir yorum ve yönlendirmeyi içerdiğini sanırsanız herkes kabul edecektir. Oysa tabloda ortaya koyduğu gerçek bu değildir. % 52 oranını çoğunluk olarak nitelenecek (araştırmanın diğer bölümünde benzer oranın “yaklaşık yarı” kavramıyla nitelendirildiği düşünülecek olursa) yanlıştır. Ortaya çıkan % 52 oranını çoğunluk istemiyor biçiminde yorumlamak, okuyucunun demekleşme olayına olumlu bakan % 48 oranının önemini ve değeri kavramasını güçleştirmektedir. Oysa daha sonra değineceğimiz gerçeklerle birlikte düşünüldüğünde, % 48 oranının hiç de sanıldığı gibi önemsiz olmadığı anlaşılacaktır. Söz konusu başlığın, ilgili bölümün yayımlandığı 2 Mart 1987 tarihli gazetede düzeltilmesi ve yerine “*ÖĞRENCİLERDE DERNEK KORKUSU*” başlığının kullanılması kuşkusuz daha gerçekçi bir bakışı ifade etmektedir.

Ancak başlıklardan daha önemli ve çarpıcı olanı, metin içindeki değerlendirmeler ve “*SONUÇLARI YORUMLADILAR*” bölümünde üniversiteli baş arkadaşın yaptığı yorumlardır. Söz konusu yorumlarda, söylenen ve söylenmeyenlere birlikte oraya çıkan sonuç şudur: 1. Öğrenci dernekleri, öğrencilerin çok küçük bir bölümünü örgütlemiştir. 2. Üye olmak isteyen önemli bir kesimi ise örgütleyebilecek aktiviteden yoksundur. 3. Bu tablo olumsuzdur. Bu olumsuz tablonun iki nedeni vardır.

1. Derneklerin işlevinden sapması. 2. 12 Eylül öncesi öğrenci derneklerinin kalalıda bıraktığı olumsuz izler.

Gerçekten sayıların dili bu mudur?

Bizce tablodan çıkan sonuç bu değildir. Bu yorumlar içinde bulunduğumuz döneme damgasını vuran en temel gerçekçi, 12 Eylül olgusunu inanamaz bir biçimde gömmezlikten gelmektedir.

12 Eylül’ün yarattığı yığıntık ve korku en başa oturtulmadan, kitlelerde yarattıkları bireysel kurtuluş, bireysel davranış hayalleri göz önüne alınmadan ve bunlara mevcut iktidardan keyfi baskıcı politikaların eklenmeden, günümüz Türkiye’sinin hiç bir gerçeği kavranamaz. Neden % 7 üye? Neden istek % 41 hâlâ örgütsüz? Neden % 52 derneklere üye olmayı düşünmüyor? Bu sorulara 12 Eylül gerçeğini bir yana bırakarak yanıt aramak mümkün değildir. Sadece nedenleri değil, bu sayıların gerçek değerini de kavramak mümkün değildir.

Bu sayılar yorumlanırken, öğrenci gençliğin son iki yıldır canlanan örgütlenmedeki özünü yitirmek gerekir. Araştırmanın söz konusu bölümünün gazetede yayınlandığı gün, aynı sayfada son iki sütünde “*ARAŞTIRMANIN İBRET VERİCİ ÖYKÜSÜ*” başlığı altında Sezgin Tüzün imzalı bir de yazı yer almıştı. Bu yazı, araştırmanın karşılaştığı zorluktan engelleri anlatıyordu. Bizler bireysel bir çalışmanın karşısına çıkartılan bu engelleri şiddetle kırıyoruz. Ancak şunu da belirtmeliyiz, bizler öğrenci dernekleri temsilcileri olarak bu yazıda anlatılan olayları hiç de şaşırıcı bulmadık. Çünkü bu engellemelerin birer çarpıcıya, çok daha eşitleriyle 2 yıldır mücadele ediyoruz. Bizler için asıl şaşırıcı olan araştırmanın ibret verici öyküsünü yaşayan bir araştırmacının ve bunu yayınlayan gazetenin, derneklerin ibret verici öyküsünü hesaba katmamış olmasıdır. Daha da önemlisi, sonuçların yorumlanmasında konuyla doğrudan ilgili olduğundan halde hiç bir demek kurucusu veya yöneticisinin görüşlerini almadığı olmalarıdır.

Bizler bu güne kadar karşılaştığımız güçlükleri ve içinde bulunduğumuz koşulları eksiksiz anlatmaya çalışmayacağız. Çünkü tüm ayrıntılara sayfalar yetmez. Ancak değineceğimiz bazı gerçekler sayıların gerçek dilini aydınlatacaktır, buna inanıyoruz.

Bugün üniversite gençliğinin en yoğun olduğu Ankara ve İstanbul’da 40’tan fazla dernekleşme çıkmıştı. Bu iki ilimizden özellikle İstanbul’daki derneklerin çoğunluğu iki senedir henüz tüzel kişilik kazanabilmiş değildir. Tüzel kişilik kazanabilmiş olanların hepsi şu anda mahkemeliktir. Üniversite yönetimlerinin veya valiliklerin çıkarttığı yasa dışı engelleri aşmak için idare mahkemelerinde haklarını savunmaktadır. Ve her iki ilimizde de Kongre’ni yapabilmiş dernek henüz yoktur. Bu durumun tek sorumlusu aklı hayale gelmeyen engeller çıkartan yetkilerini kötüye kullanan idaredir.

ODTÜ derneği bundan yaklaşık bir buçuk sene önce kuruldu ve ilk ay içinde 1000’e yakın üye kazandı. Rektör derneği yasadışıları etti ve Valilik derneğin kapatılması için mahkemeye başvurdu. Bu dava henüz bir hafta

Gençlik Konuşuyor'' Anketi Üzerine ERİNİN GÖRÜŞLERİ

Önce demek lehine sonuçlanmıştır. Şu anda ise lüzükle ilgili olarak demerin açtığı dava idare mahkemesinde sümektedir. Olanlar bununla sınırlı değildir. ODTÜ rektörü tüm demek üyelerine yazı yazmış demek yöneticilerinin amaç dışı çalışma yürüttüğünü belirtmiş ve üyeleri izin vermediğini ilan etmiştir. ODTÜ yalnızca bir örnektir. İlk ayında 1000 üye kazanan, iki senedir mahkemelerde oyalanan, yöneticilerine ceza kesilen, üyelerine göz dağı veren, sıradan bir örnek...

Daha neler mi oldu? Sinema bileti satan SBF derneğinin tüm yöneticileri 1 ay okuldan uzaklaştırıldı. Bolu'da açlık grevine katılan öğrenciler 6 ay okuldan uzaklaştırıldı. Okuldan uzaklaştırma cezası alanlar arasında açlık grevine katılmayan fakat katılmış olan ekeek arkadaşına sanılan bir kız öğrenci de var. Demeklerin çoğunluğunun kararıyla çıkarılan ve öğrenci sorunlarını tartışan *ÖĞRENCİ POSTASI* adlı derginin hepsi demek yöneticisi olan yayın kısıtlunun tüm üyeler gözaltına alındı ve bu arkadaşlar işkence gördü.

Demek kuymak suç. Sinema bileti satmak suç. Dergi çıkarmak suç. Dergi bulundurmak suç. Yasal yürüyüş yapmak suç. Açlık grevi yapmak suç. Dilekçe yollamak suç. Bunlar yasalarla suç değil, kafalarda suç. Cezası okuldan atılmak uzaklaştırılmak, göz altına alınmak, işkence görmek.

Bugün toplumuna ilgili her yaşta ve kesimden yurttaş yukarıda anlattıklarımızın rastgele seçilmiş birkaç örnek olduğunu ve hiç bir abartma olmadığını kuşkusuz bilmektedir. O halde şimdi yeniden sormak gerekir, neden % 7 üye, neden istekli % 41 örgütsüz, neden % 52 demeklerden uzak duruyor. Ve herkesin gözünde olup biren bunca baskıya rağmen demekleşme olayına okumlu bakan % 48 oranı küçümsenebilir mi?

Bu gerçekler yok sayılıp demeklerin bugünkü durumu, onların işlevinden sapmışa bağlanırsa gerçekçilikten çok uzaklara düşeriz.

Demekler işlevinden sapmamıştır. Demekler üniversite öğrencisinin somut sorunlarını çözmek için yola çıkmışlardır ve bu amaçlarına sıkı sıkıya bağlıdır. Kültürel etkinlikler yürütmeye çalışmak, şenlikler düzenlemek, tiyatroya gitmek, sinema bileti satmak, atımlara karşı somut bir yasa önerisiyle çıkarak 44. maddenin değiştirilmesini talep etmek ve bu çalışmalar yüzünden işkenceye uğrayan arkadaşlarını savunmak, işkenceyi protesto etmek, evet bu çalışmaların hangisi amaç dışıdır? Hangisi işlevinden sapmadır?

Demekler bugün bütünler çıkarıya çalışıyor. ulusal çapta sesleni duyuracak dergi çalışması yürütüyorlar. Ülke düzeyinde güçlerini birleştirmek için olanca baskıya göğüsliyorlar. Ve sonuç olarak daha geniş kitleleri tüm okumsuz koşullara karşı kendi çabalarının altında kazanmaya çalışıyorlar.

Unutmamak gerekir ki daha bir yıl öncesine kadar demekler kendi üyelerine uygulanan baskılar sonucu yedi kuzarıyı tamamtamakta büyük güçlükler çekmekte idiler. Bugün, buna rağmen % 7'lik bir oranı örgütlebilmiş olmasına, % 41'lik bir oranın demeklere üya olmak istemesine biz okumlu bir gözle bakıyoruz.

Bizler elbette yönlemlerimizin kusursuz olduğunu öne sürmüyoruz. Aramızda yürüttüğümüz kimi tartışmalar yanlış anlaşılıyor olabilir. Yetersizliklerimiz, acemiliklerimiz olabilir. Bütün bunları tartışılması ve okumlu eleştiriler bizi güçlendirecektir. Bu tür eleştirilere elbette açığız. Ancak demeklerin sorunlarını ele alırken bu sorunları yaratan faktörleri gerçek ağırlıklarına uygun bir sıraya koymalıyız. 12 Eylül olayını bir yana

birakıp demekleri eleştirir, bütün sorunları demeklerin eksikliklerine bağlarsak büyük haksızlık etmiş oluruz.

Sonuçta demeklerin kimi eksikliklerini de aşacak olan öğrenci yığınlarıdır. Demekler onlarıdır. Dolayısıyla attığımız her adımda her çalışmada yığınların demeklerine sahip çıkmasını teşvik etmeli, buna çok özen göstermeliyiz. Bu bizim olduğu kadar aydınlarla, basınla tüm demokrat unsurların görevidir.

İşlevinden sapma değerdendirilmesine karşı son bir söz daha söylemek isteriz. Kitlelerin politika yapmasını suç sayan iktidar bu şantajı sıkça kullanmaktadır. Bizler soruna iktidardan gözüğüyle bakmıyoruz. Elbette demokratik kitle örgütleri ve bu arada öğrenci demekleri siyasi parti değildirler. Ama onlar politikaya bütünüyle ilgisiz kalamazlar. Çünkü hiçbir toplumsal kesimin herhangi bir güncel sorunu gösterilemez ki politikadan bağımsız olsun. Bugün ülkemizdeki üniversite yapısı, eğitim sorunlarını iktidarın genel yapısından bağımsız düşünmek mümkün müdür? O halde bugün yasalarla suç sayılırsa da bizim talebimiz tüm demokratik kitle örgütlerinin gerçek işlevlerinden kesinlikle uzaklaşmadan tam tersine işlevlerini daha iyi yerine getirebilmelerinin bir koşulu olarak politik süreçte ağırlıklarını koyabilmelerinin sağlanmasıdır. Toplumumuzdaki herkes, yalnızca politikacılar, yalnızca zaman zaman görüldüğü gibi askerler, yalnızca büyük holdingler değil ama işçi sendikaları, öğrenci örgütleri ve tüm toplumsal kesimler toplumun genel sorunlarıyla yani politikaya ilgilenebilmelidirler. Bu vazgeçilemez bir yurttaşlık hakkıdır. Daha da öyle görevidir.

Politikadan korkutmuş uzaklaştırmış bir gençliğe ülkesinin geleceğini teslim etmek düşüncesi deliliktir. Ya da, kof bir demagoji...

12.)

"BİR DAHA YAŞANMAMASI"

dileğiyle başlayan ya da biten nice yazılar yazıldı, nice çizgiler çizildi, nice sözler söylendi.

Biri dönemin suç'u su sayılan gençlerin, aydınların, demokratların, devrimcilerin yaşamak zorundabırakıldıkları, onlara "müstehak" gözülen bir süreçti "bir daha yaşanmaması" dilenen

Zaman zaman geri planda kalse da Türkiye'nin gündeminden hiç düşmeyen, her zaman tartışılan, konuşulan ve hepsinden önemlisi kesintisiz yaşanmaya devam eden bir süreçti.

Bu savlar için, kökü dışarda mihrakların "devletimizin itibarını sarsmak, cumhuriyetimizin temel ahamını bozmak için" atkılan iftiralara, "maksatlı edyentiler" deniliyordu, onca tanığa, raporlara rağmen

"Bana ispat edin", "kanıtın var mı?" deniliyordu bana işkence yapıldı diyen öğrenciye "içişleri bakanı" tarafından. "Bunlar yurt dışında sol örgütlerin iddiaları" diyordu bakan ve arkasından da iftira ediyordu; "kendini bilmeyen binlerce memurumuz var" ve suç, bu insanlığın yüz karası suç, "kendini bilmez memuriam" üzerine atılıyordu. Ancak emininde çalışanların "kandini bilmez" tutumlarından sorumlu olmayan bir üst. bir amir, dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir sisteminde görülmemiştir. Nitekim Yargıtay da bu görüşteydi. "İŞKEN-CEDEEN DEVLET SORUMLUDUR!"

haksız olarak tutuklanmaların tazminat talebi haklıdır."

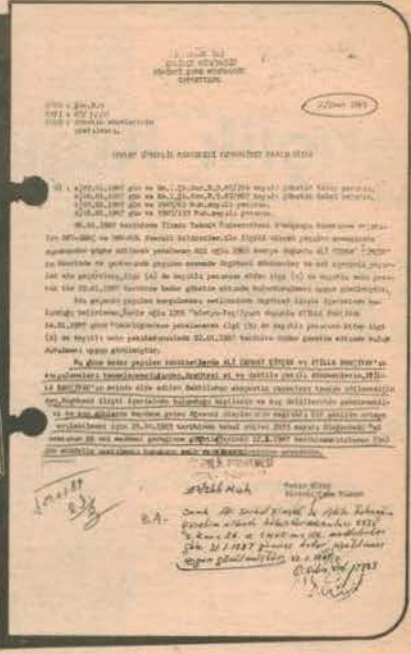
Ve işkenceler, haksız gözaltına almalardı sürüyordu, sürüyordu.

Bu haksız gözaltılar ve işkenceler zinciri, 1986 Kasımından itibaren Demokratik öğrenci hareketinin yayın organı Öğrenci Postası'ni ve öğrenci demeklerini de içine alıyordu. Yürütülen bu "operasyon"ların, öğrenci demeklerine yönelik olmadıkları ısrarla dile getiriliyordu. Öğrenci derneği temsilcilerince "gözetim hakkı" olduğu" söylendiği nde, her şeyin yasal olduğu, yasalar çerçevesinde yapıldığı iddia ediliyordu.

Gözetim alınan öğrenci demerği yöneticileri, 25 güne varan süreler içinde yasal çerçevede gözetim altında tutuluyordu. Öyle ya "mımarıyı çalan kılını hazırlar", tüm haksızlıklar da yasaları kılıfları uydurularak, halklaştınlıyordu. Nasıl olsa kamuoyu da operasyonun "demokratik öğrenci derneklerine yönelik olmayıp, yasadışı örgütlere yönelik olduğuna" ikna edilemişti.

1961 Anayasasının 30. maddesindeki "...(sanıklar) Kanununa açılacağı belli ettiği hallerde, toplu olarak işlenen suçlarda ve genellikle savaş veya sıkıyönetim hallerinde, kanunlarda gösterilen süre içinde hakim önüne çıkarılır. Bu süre onbeş gündür geçemez", hükmü ve 1982 Anayasasının 19. maddesinde "...toplu olarak iş-

MURAT ÖZMENEK

İstanbul Öğrenci Derneklerine Yönelik Operasyonun Ardından

Yasadışı Olan Kim?

Atilla Bahçıvan

İlenen suçlarda engeç on beş gün içinde hakim önüne çıkarılır... Bu süreler olağanüstü hal, sıkıyönetim ve savaş hallerinde uzatılabilir." şeklindeki düzenleme ile onbeş günün üzerindenli gözetim sürelerine de izin veriliyordu.

Cumhuriyet savcılar da emniyet tarafından talep edilen gözetim altında tutma ve gözetim altında tutma süresini uzatma işkenceni, gerekli araştırma yapılmadan hemen uygun bularak onaylıyordu.

Ancak bu muntazam mekanizma hep aynı mükemmellikte işlemiyor, bazen "hata" yapılabiliyordu. İşte bu "küçük hatalardan" biriyle, devlet görevlilerinin gözetim süresinin uzatılması konusundaki tutumları ve öğrenci demeklerine bakiş açılan bir kez daha belgelendi.

İstanbul'da 6 Ocak 1987 tarihinde Öğrenci Postası dergisi sahibi ve İTÜMFÖD başkanı olan Serhat Şimşek'in gözetim altına alınması ile başlayıp 7 öğrencinin daha gözetim altına alınması ile devam eden ve 25 gün

sonra, 31 Ocakta Devlet Güvenlik Mahkemesinde biten operasyon sonucunda emniyet tarafından hazırlanan dosya, bazı gerçekleri belgelendiği göz önüne seriliyordu. Bu dosyada, öğrenciler üzerinde bulunan Yürün, Öğrenci Postası, Yeni Çözüm gibi yasal dergiler, ele geçirilmiş yasadışı yayın olarak gösteriliyor, öğrenciler tarafından yazılmış ve hiçbir suç unsuru bulunmayan yazılar işgüzar emniyet görevlilerince örgütsel doküman olarak gösteriliyor, yetkililerin tüm gayretkeşliğine rağmen, bastırılan öğrenci demeklerine yönelik olduğu açıkça belli oluyordu. Öğrenci demekleri ve bunların kandi aralındaki iletişim ve görüşmeleri "ilegal örgütlenme" olarak çarpıtılıyordu.

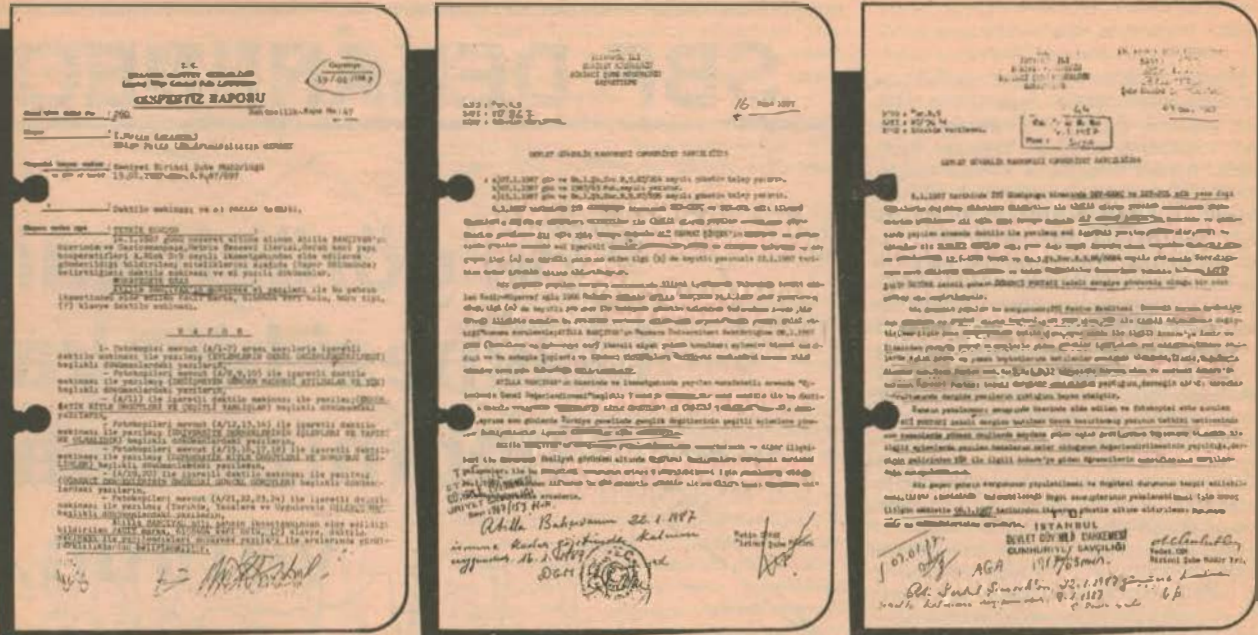
Dosyadaki bazı örnek belgeler göz atarsak;

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün Birinci Şubesince hazırlanarak, 22 Ocak 1987 tarih ve 87/1210 sayılı gözetim sürelerinin uzatılmasına ilişkin olarak DGM savcılığına verilen dilekçede "...Serhat Şimşek

ve Atilla Bahçıvan'ın sorgulan tamamlanmadığından ve sanıkların elyazıları ile yazı makinalarının ekspertiz raporları tanzim edilemediğinden..." onyedü gündüğü gözetim altında olan "sanıkların" gözetim sürelerinin on gün daha uzatılmasını talep ediyor. DGM savcılığı da 987/266 Muh. sayılı dilekçenin altına düştüğü notla bu ırsayı kımıyarak, uzatmayı uygun buluyor. Buraya kadar herşey enazından "bürokratik olarak" hukuka uygun görünüyordu. 2935 sayılı olağanüstü hal yasanının 26. maddesi, savcılara böyle bir uygulama için yetki veriyor.

Ancak dosyayı birkaç sayfa çevirince birisi 12/1/1987 tarihli 147 defter no. ve 35 no.lu rapor, diğeri ise 19/1/1987 tarihli 280 defter ve 47 rapor no.lu iki ekspertiz raporuna rastlıyoruz. Bunlar daha önce emniyet tarafından "henüz tanzim edilemediği belirtilen" Serhat Şimşek ve Atilla Bahçıvan'a ait ekspertiz raporlarıdır. Tarihlerin karşılaştırılması durumunda, gözetim uzatılmasının ne denli haklı ve nedenli yasal olduğu oraya çıkıyor.

Birkaç sayfa sonra ise, yine 22

Ocakta tamamlanamadığı belirtilen sorgulamaların, aslında 16 Ocakta tamamlanmış olduğunu öğreniyoruz. Sanıklanın ifadesinin altında ise, sorgulamayı yapan üç emniyet görevisinin imzaları var.

Bunlar, "kendini bilmez memurlarca" yapılan küçük hatalar ya da emniyet görevilerinin "yoğun işleri" nedeniyle ile gözden kaçırıldığını ufak ayrıntılar olsa gerek. Sanmayız, ama belki de "sanıklan" daha fazla "içerde" tutulabilir, bu arada "dışardaki" demek yöneticilerinin de "gözünlü korumak" hesabı ile, savcıdan izin alabilmek için kasıtlı yapılan yanlışlardır. Herne olursa olsun, ortada yasalara aykırı olarak, haksız (belki de kasıtlı) olarak içeride kaybedilen on gün var.

Dosyada buna benzer daha başka belgeler de var. Örneğin; 23 Ocak tarihli ve 87/1319 sayılı, İsmail Adnan Öner, Köksal Fırtınalı, Hasan Aydemir, İsmail Oral'ın gözaltı sürelerinin uzatılmasını isteyen ve savcılığa 987/1288 Muht. sayılı nolla uygun görülen uzatmanın gerekçeleri de aynı. Ancak tarihler her nedense(!) yine çetışiyor. Anlaşılan emniyetle ilgili dikkatsiz memurların küçük hataları alışkanlığı dönüşmektedir. Bu dört sanıkla ilgili 192-193 defter notu ve 39-40 rapor notu ekspertiz raporu, 12 Ocak 1987 tarihli Bu dört "sanık"ın ifadeleri de 11 Ocak tarihli.

Gene aynı dosyadaki belgelerden "şüpheli duyur da ne olduğunu bir türlü öğrenemedik" dediğimiz kavramın ne anlama geldiğini öğreniyoruz.

İTÜ öğrencisi Turan Dolunay evinde yapılan aramada "Yeni çözüm. Yeni aşama. Yeni, Öğrenci Postası gibi dergilerin ele geçirildiği, başkaca doküman ve suç unsurları

rastlanmadığı" ... 27 Ocak tarihli muvafakati ev arama ve yakalama tutanağında" adı geçen dergilerin doküman ve yasadışı suç unsurları olarak değerlendiriliyor.

Bir de emniyetin olayları anlattığı hukuksal hiçbir değeri olmayan FEZLEKE var. Sadace somut durumun ve olayların anlatılması gereken fezleke emniyet kuvvetlerimiz belki de savcının sanıklanın suçlu olduğuna inandırabilmek için bol bol yorum yapmış ve çok güzel bir senaryo kurmuş. Demeklere bakış açısı çok net.

Fezlekenin 1. sayfasında suçun neviden başlığı altında ihlal edildiği öne sürülen kanunlar ve maddelerin şöyle sıralanmış.

TCK 141-142-311-313
Demekler yasaası
Toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasaası
Siyasal partiler yasaası
Emniyetin öğrencilere isnat ettiği suçlar bunlar.

Yasal demek kumak bu demekler arasında iletişim kumak TCK'nın 141. maddesindeki "...oosyal bir sanığın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünlü tesis etmeye malul cemiyet kumak, bu cemiyeti sevk ve idare etmek..." suçunu işlemeye yetekli gönlüyor emniyetçe Öğrencilerden 44. maddenin değiştirilmesi için dilekçe vermemelerini istemek yine TCK'nın 311. maddesindeki "...bir suçun işlenmesini eleni olarak tahrik etmek..." ve 313. maddesindeki "...kanunları cürdün; saydıkları bir fiili açışca örmek, halkı kanunlara itaatsizliğe tahrik etmek..." suçları için yeterli görüyorlar.

İşini iyi bilen emniyet kuvvetlerimiz bu fezlekeyle iddianame biçiminde düzenlenmişler. Sıra başkadan bkı bir iddianame gibi Suçun yeri: İstan-

bul ilinin muhtelif ilçeleri. Türkiye'nin muhtelif illeri; suç tarihi olaraksa muhtelif tarihler gösteriliyor. (fezleke s.1)

Suçun sabit delilleri olarak gösterilenler ise daha ilginç. Güneş gazetesinde öğrencilerle yapılan ve yayınlanan bir söyleşi ve Öğrenci Derneği kurucularının SHP ve OYP'yi ziyaretleri illegal toplantı yapmak suçunu delilleri olarak gösteriliyor. (fezlekes.3)

Uzun açıklamalar ve ifade özetlerinden sonra "Netice" başlığı altında "dilekçe vermek, açık grevi yapmak, yemek boykotu yapmak" illegal çalışmalar ve yasa dışı eylemler olarak gösteriliyor. (fezleke s.21) Aynı zamanda fezleke tüm dünyada çağdaş ceza hukukunun ana kuralları olarak kabul edilen kuralları alt üst ediyor. Bir davada hâlâ yargılanan kişinin dernek kurucusu olması veya yargılanıp aklanandan önce dernek kurucusu olmaları derneklerin illegal yapıları olduğu iddiasının kanıtı olarak gösteriliyor. (fezleke s.21, 22)

Üstelik "sanığın suçluluğu kanıtlanana kadar suçsuzdur." veya "ayrıtı suçları iki defa yargılamaya yarılmayacağı" ilkelere rağmen.

Tüm bu saçmalıklara ve keyfîliklere sanık öğrencilerden önce savcı cevap veriyor.

1987/49 hazırlık sayılı "Kuvuşturmaya yer olmadığına dair karar"ın 2. sayfasında "...Sanıklanın yapılan sorgulamalarında çeşitli fakülteelerde öğrenci olduklarını, öğrenciliğini verdiğini birlekm sorunların çözümünde faydalı olması düşüncesiyle öğrencisi bulunduğları fakülteelerde öğrenci demediği kurduklarını... son günlerin öğrenci sorunlarından en önemlilerinden biri olan YOK yasaasının 44. maddesinin kaldırılması için girişim-

lerde bulunduklarını, bu girişimlerin cumlesinden olarak Ankara'ya yürüyüş, açık grevine gitmek, ilgili mercilere dilekçe verme şeklinde olduğunu... Atı Serhat Şimşek'in çantasında elde edilen yazı incelendiğinde Türkiye genelinde yüksek öğretim öğrenci Derneklerinin şimdye kadar yaptıkları sorunlarını; dile gebirici eylemlerin değerlendirilmesinin, bu eylemlerin aksayan yanlarını ortaya koyduğu, YÖK'ün 44. maddesinin değiştirilmesine ilişkin faaliyetlerinin bundan sonra da devam etmesi gerektiği, Türkiye'deki tüm öğrenci derneklerinin bu konuda ortak hareket etmesi ilzuzumundan bahsedildiği... görülmüş, bu sanık ve diğer sanıklardan üzenenden çıkan yazılı dokümanların hemen tümünde bu konuyu içeren yazılar bulunduğu demokrasiye ve rejime karşı kalkışmayı içeren veya bu yönde örgütlenmeyi içeren mahiyette herhangi bir yazının veya örgütlenmenin bulunmadığı anlaşılmıştır. ... dernekler kararları sorunlarının çözümünde ortak çalışmalarla bulunmaları, bu yündeki eylemleri rejime yönelik yasadışı eylem olarak değerlendirilmemelidir. Bu yünden sanıklanın... Türkiye'deki diğer üniversitelerden gelen öğrenci derneklerinin kurucu veya başkanlarıyla bir araya gelip buluşmaları örgütsel bir faaliyet olarak değerlendirilmemeliz.

Tüm bu zıltattan anlaşılabacağı üzere sanıklar (haklarında)... kuvuşturmaya yer olmadığına... karar verildi."

Bı karardan sonra laziz söze gerek yok.

HAKSIZ GÖZ ALTILARA SON!

SBF DEKANI NECD

Öğrenci dernekleri kurulduklarından bu yana, rektörlüklerden valiliklere kadar pekçok kurumun engelleme girişimleriyle karşılaşmış bunları yasal yollardan bir bir aşmayı başardılar, başarıyorlar. Öğrenci derneklerine yönelen baskılar, polislin, haksız gözaltıları, işkencenin işin içine girmesiyle üst boyutlara ulaştı. Üniversite gençliğinin akademik-demokratik mücadelesine ve bu mücadelenin aracı olan öğrenci derneklerine sahip çıkanlar, bu baskılara boyun eğmeyeceklerini kanıtladılar bugüne dek. Öğrenci derneklerinin çalışmasını, kitleleşmesini engelleme yönündeki girişimler ise polislin yanı sıra üniversite yönetimlerinin eliyle de sürdürülüyor. Polislin üniversite yönetimi işbirliği pekçok olayda somutlandı. Bir yandan güdümlü denekler kurulması yolunda yasa tasarıları oluşturulurken, bir yandan da öğrenci derneklerinin asıl çalışma alanı olan birimlerinde etkinlik göstermeleri yöneticiler eliyle sürekli engellenmeye çalışılıyor. Bunun iyi bir örneğini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi yönetimi oluşturuyor. SBF-ÖD yöneticilerinin sinema bileti satışları gerekçesiyle aldıkları 1 aylık uzaklaştırma cezası akıllarda. SBF Dekanı Necdet Serin, bu uygulaması ve "başınızı ezeriz" türünden tehditleriyle ilaha önce de gerek dergimizde, gerekse diğer demokrat basın organlarının bir bölümünde adından söz ettirmiş, eleştirilere konu olmuştu. Geçtiğimiz ay içinde, SBF-ÖD temsilcilerinin Dekanı Necdet Serin'e yaptıkları nezaket ziyareti de aynı tehditkâr yaklaşımı yansıtıyordu. Dekan'ın "bir kelimesi bile basında çıkarsa hepinizi mahkemeye veririm" dediği görüşmeye, SBF-ÖD Yönetim Kurulu Başkanı Remzi Öner Özkan, Yönetim Kurulu üyesi Hakan Eken, bölüm temsilcileri Candan Er, Mustafa Özcan, Haydar Şahin, sınıf temsilcileri Ali Çolak, Cafer Candaş, Yasemin Çongar ve üye Vahit Paşa katıldı. 12 Mart 1987 günü gerçekleşen ve Dekan Yardımcısı Güney Devrez'in de hazır bulunduğu 2.5 saatlik görüşmenin bir özeti yayımlandı.

YK Başkanı: Sayın Dekan, birinci dönemin sonlarına doğru, benim de aklımda bulunduğum bir grup dernek yöneticisi ve üyesi arkadaşım sinema bileti sattığımız için okuldan uzaklaştırılmış olduğumuz günlerde; derneğimizden diğer bazı arkadaşlarımızı Güney Devrez'i ziyaret etmişlerdi. O ziyarette, sizlerle görüşme isteğimiz iletmişlik. Ancak sizden bir yanıt alamadık. Bu arada derneğimizizin yayın organı olan SBF-ÖD Bülten de yayımlandı. Orada da görüşme isteğimiz dile getiriliyor.

Dekan: (Bir öğrencinin kendisine Bülten'i vermesi üzerine) Evet, bülteninizi gördüm. İltifatlarınıza teşekkür ediyorum. Haksız, yersiz insafsız iltifatlarınıza!

Dernek temsilcisi: Efendim, "Dekan'a Çağrı" başlıklı yazıyı okudunuz mu?

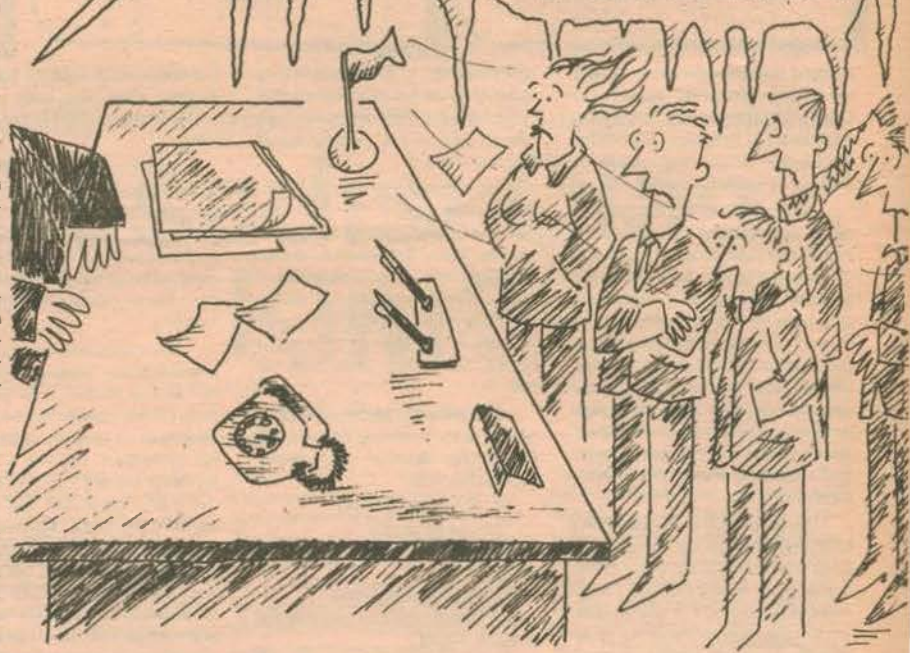
Dekan: Hepsini okudum. Hepsinde ne kadar saygısız, kötü niyetli olduğunuzu gösteriyor.

Dernek temsilcisi: O yazı, iyi niyetli bir çağrı yazısı. İyi niyetli olmayan, saygısızca yazılmış tek bir sözcük gösterebilir misiniz? Köpü niyetli bir yaklaşıma örnek verebilir misiniz?

Dekan: Bülten'i havada sallayarak) Hepsini saygısız... bitiriyiyle kötü niyet örneği.

YK Başkanı: Efendim, biz iyi niyetle ziyareti-nize geldik.

"Bu görüşmenin kelimesi bile yay hepinizi mahk veririm."

Dekan: (Not tutan bir öğrenciyi gösterecek) Siz gazeteci misiniz?

Dernek temsilcisi: Hayır efendim, Öğrenciyim.

Dekan: Neden not tutuyorsun? Gazetelere vereceksin, değil mi? Daha önce de verdiniz. Gazetelere, dergilere... yalan yanlış bir sürü şey yazdılar... Eğer bu konuşmamız hakkında basında en ufak bir şey çıkarsa hepinizi dava ederim. Tek bir sözcük bile yayımlanrsa, mahkemeye veririm. Alın şu kağıdı, hepiniz isimlerinizi yazın.

YK Başkanı: Efendim, böyle bir şeye gerek yok. Bizleri zaten tanıyorunuz. Hepimiz dernek temsilcileriyiz. 300 üyemizi, derneğe sempatiyle yaklaşan, etkinliklerimizde katılan 1000 kadar öğrenciyi temsil ediyorsunuz.

Dekan: Siz hiçkimseyi temsil etmiyorsunuz. 300 üye bir şey ifade etmez.

YK Başkanı: Bizi, öğrenci temsilcileri olarak görmeniz gerekir. Biz, bu sıfatla, İçişleri Bakanlığında TBMM'de görüşme yaptık. O da bizi tem-

sildi olarak kabul etti.

Dekan: İçişleri Bakanı, içişleriyle ilgilensin. Kimse buraya karışamaz. Başbakan olsa karışamaz bu fakülteye. (Not tutan öğrenciyi gösterecek) Bak, balâ not tutuyor. Hani iyi niyetle ziyaretime gelmiştiniz?

Dernek temsilcisi: Sayın Dekan, benim not tutmam iyi niyetimize aykırı değil, Nedenini açıklayayım. Biz buraya, kimi istemlerimizi aktarmaya geldik. Üyelerimizin arkadaşlarımızın isteklerini ileticeğiz. Sizin yanıtlarınızı da onlara iletmemiz gerekir. Görüşmeyi kişisel bir kararla yapmıyoruz. Bu görüşmeye, dernek üyelerini temsilen geldik. Onlara neler konuştuğumuzu ayrıntılı biçimde aktaracağız.

Dekan: Tekrarlıyorum, hepinizi mahkemeye veririm. Adlarınızı daha yazmadınız mı? Buna bile cesaretiniz yok!

Dernek temsilcisi: Efendim niçin tehdit ediyorsunuz?

ET SERİN

tek bir inlanırsa emeye

Dekan: Görüşmeye geldiyseki görüşürüz. Kiminle görüştüğümü, adlarını bilmek isterim. Biz bir aileyiz. Ama siz medeni cesaretle yoksunuz!

Dernek temsilcisi: Sayın Dekan, konuşmanızla "mahkemeye veririm" diye başlamasaydınız, adlarımızı aktaracaktık. Madem aileyiz, neden bizi tehdit ediyorsunuz?

Dekan: Bak yayımlanırsa senden bilirim, sen yazıyorsun. Ona göre!

Dernek temsilcisi: Halâ tehdit ediyorsunuz!

Dekan Yardımcısı: Niye aile içinde kalması gereken konuşmaları basına aktarıyorsunuz? Benimle de görüşünüz, bak sen de vardır. Gazetecileri çağırışınız, hep aynı yolladım. Sonra Yeni Gündem'de bir fotoğraf, Yarı'nı da bir yazı...

YK Başkanı: Efendim, o günlerde her gün fakültemizden bir arkadaşımızı gözetline alınıyordu. Gazeteciler onun için ilgilenmiş olabilirler.

Dernek temsilcisi: Zaten, basından çekinmek

gereksiz.

Dekan: Kimse basından çekinmiyor. Yalan yanlış şeyler yazdılar. Cumhuriyet gazetesinde sanki biz, sinema bileti sattınız diye sizi cezalandırmış gibi yazdılar.

Dernek temsilcisi: Efendim, o yazıda sizin imzanızı taşıyan ceza kararından alıntılar vardı. Hem "yalan yanlış" haber çıktıysa, keşke teklif etseydiniz. Böyle bir hak var.

Dekan: Çerek görmedim. Zaten kimse inanmaz, bu tanıyanlar gülip geçiyordu o habere. Mesele, sizin aile içinde kalması gereken sözleri basına vermeniz.

YK Başkanı: Ama efendim, derneğimizle, bizlere ilişkin pek çok düşüncenin sözleriniz yaptığımız konuşmalar... hocalarımızdan Aydın Yalçın tarafından Yeni Forum dergisine tümüyle çarpıtılarak yansıtılıyor.

Dekan: O iş bizi ilgilendirmeyiz. Aydın Hoca'nın bileceği iş. Bizim hocalarımız, istedikleri dergilerde yazarlar... Bak Mümtaz Soysal'a bir şey diyor muyuz. Milliyet'te yazıyor diye?

YK Başkanı: Sonuçta, gerginlik bizim hiç istemediğimiz bir şey. Sizin de istemediğiniz bir şey olsa gerek. Biz öğrenci derneklerini haklarınıza sahip çıkmak, sorunlarınıza çözüm aramak için kurduk. Yoksa üniversite yönetimlerini karşınıza almak için değil. Gerginlik istemiyoruz. Bülten'i de bunun için çıkarıyoruz. Öğrenci Postası'nı da bunun için çıkarıyoruz. Sağlıklı iletişim istiyoruz. Bizi, sizi karşınıza almuş insanlar olarak değil, akademik-demokratik talepler çerçevesinde biraraya gelen öğrenciler olarak görmemiz gerekir. Basına yansıma meselesine gelince... Biz zaten, sizinle Bülten'imizin ikinci sayısı için söyleşi yapmak, sizin düşüncelerinizi aktarmak istiyoruz.

Dekan: Söyleşi möyleşi yapmam.

Dernek temsilcisi: N'çin efendim?

Dekan: Yapmam. Nedeni benim bileceğim iş. Necdet Serin olarak beni ilgilendirir. Bak Uğur Korum'la söyleşi yapmışsınız. Ne güzel işte! Cidid, bir daha konuşun...

YK Başkanı: Efendim, SBF öğrencileri olarak kimi sorunlarımız hakkında söyleşmek...

Dekan: Neymiş sorunlarınız, anlat bakalım.

(SBF-Öİ) yönetici ve üyeleri Dekan Serin ile Dekan Yardımcısı Devreze'ye fotokopi sorunundan, derslerin işleniş biçiminden, kütüphaneden yararlanma olanaklarından, yemekhanenin ve yemeklerin yetersizliğine, kültürel, sportif etkinliklerin olmayışına kadar çeşitli sorunlarını aktardılar. Fakülte yöneticilerinin tutumunu öğrenci derneği tarafından üretilen bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini benimsememek biçiminde oldu. Dekan Serin, yemekhanede yemeğinden iki kez kurt çıktığını söyleyen bir öğrenciye "demek ki sen kurtları cazibe merkezi haline gelmişsin" derken, öğrenci derneğini de okul sorunlarıyla ilgilendirmeyip "ideolojik politika ile uğraşmak" ile suçladı. Dernek yöneticilerinin çeşitli etkinlikleri için yer ve olanak istemeleri üzerine ise şöyle bir konuşma geliştirdi.)

YK Başkanı: Efendim, SBF'de 1982'den bu yana hiçbir kültürel etkinlik gerçekleştirilmiyor. Ne bir sergi, ne halk oyunları... Halbuki bizim derneğimizin tiyatro, balkonyolları, inceleme-arastırma, spor türü bir sürü birim çalışması var. Fotoğraf çeken, karikatür çizen arkadaşları biraraya getirmeye çalışıyoruz. Bu etkinlikler için okulumuzda yer sağlanırsa, geniş ilgi göreceğine inanıyoruz. Örneğin, bir sergi açabiliriz.

Dekan: Böyle bir şeye izin veremem.

Dernek temsilcisi: Efendim, bir karikatür sergisinin ne gibi bir sakıncası olabilir?

Dekan: Pren p olarak izin vermem. Dernek et-

kinliği olduğu sürece. Ama dernekle ilişiz hiçbir der. O zaman belki bir olanak yaratabiliriz.

YK Başkanı: Biz de zaten böyle insanlar bir araya getirmeye çalışıyoruz. Dernek etkinliklerinin Yeri de aslında okuldur. Biz kültürel etkinliklerimizle de okulda sürdürmek istiyoruz.

Dekan: Hayır, ben bu yönetime, bu görevde kaldığım sürece okul ve bahçe hudutları içinde dernek adına yapılmış hiçbir etkinliğe izin vermem. Bak Bülten çıkarıyorsunuz, İzmir'den İstanbul'a yürüyüş yapıyorsunuz... birşey diyor muyuz? Ama okulda olmaz. Bu ten'i çıkarırsın, satarsın, birşey demem. Ama okulda bir tane bile satıldığını görürsek, canınıza okuruz.

YK Başkanı: Efendim, Dernekler Kanunu'nda Öğrenci Dernekleri okulda etkinlik gösterirler, etkinlik düzenlemeleri ise okul yönetiminin onayına bağlıdır deniyor.

Dekan: Evet, önce gelip izin almak zorundasınız.

YK Başkanı: Efendim, önceden gelip bildiriyoruz...

Dernek temsilcisi: Yani efendim, herhangi bir etkinlik için dernek olarak gelip başvurursak izin vermeyecek misiniz?

Dekan: Vermem...

Dernek temsilcisi: Son sözünüz bu mu?

Dekan: Evet. İtem siz zaten geçicisiniz. Daha genel kurulunuzu bile yapmadınız. Valilikte bir takıntınız var.

Dernek temsilcisi: Evet, genel kurul yapmamız engellenmeye çalışılıyor, ama biz yasal haklarımızı sonuna kadar savunup genel kurul yapacağız. Şimdilik de açtığımız bütün davaları kazandık. Mutlaka genel kurul yapacağız.

Dekan: O zaman zaten kanunda var. Genel Kurul toplantısı için yer vereceğiz. Sonra da her gün gelip derneğinizi denetleyeceğiz... Genel Kurul yaptıktan sonra, her gün defterlerinizi kontrol edeceğiz. Genel kurulunuzu yaparsanız sonra nezaket ziyaretinde bulunursunuz.

YK Başkanı: Efendim, biz yasal bir derneğiz. Yasal olarak dernek etkinliği göstermek için genel kurul yapmış olmak gerekmiyor. Tüzel çalışma yapıyoruz. Zaten genel kurulumuzu da mutlaka yapacağız.

Dernek temsilcisi: Peki efendim, genel kurulunuzu yaptıktan sonra tutumunuzda bir değişiklik olacak mı? O zaman etkinliklerinizi nasıl karşılayacaksınız?

Dekan: İzin vermem. Görevde kaldığım sürece okulda dernek adıyla etkinlik yapamazsınız.

YK Başkanı: Efendim benim okula girmem arkadaşlarımla konuşmam bile bir dernek etkinliğidir.

Dekan: Bundan önceki tutumunuzla bundan sonraki tutumunuz arasında çizgi çekerseniz bazı şeyler değişebilir. Ama dernek etkinliğine müsaade etmem.

(Burada bir özeti aktardığımız konuşmanın sonunda Dekan Necdet Serin konuşmanın yayımlanması halinde öğrencileri mahkemeye vereceğini yineler. Bir öğrencinin "hangi kanunun hangi maddesine göre bizi mahkemeye vereceksiniz? Bakanlar Kurulu'nun bde istemediği kimi konuşmalar dışarı, basına sızıyor" şeklindeki sözleri üzerine "ben ne yapacağımı bilirim. Bundan sonra ilişkimizin nasıl olacağı, sizin bu görüşmeyi yayımlayıp yayımlanmamanıza bağlı" der. YK Başkanı Remzi Öner Özkan ise "efendim, bu görüşmeyi arkadaşlarınızın isteğiyle, onları temsilin yaptık. Cümlecaçukların konuşuklarınıza anlatacağız, Bülten'de yapacağız. Çünkü bu bizim görevimiz" yanıtını verir.)

GORBAÇOV

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbacov, görev ve geldiğinden bu yana yaptığı, açıklamaları, aldığı kararlar, ortaya attığı öneriler ve yaşama geçirmeye başladığı politika ile dünya kamuoyunda kendisinden çok söz edilen bir lider oldu. Sovyet yönetiminde egemen olan yeni anlayış ve politikalar da tüm dünya basınında geniş bir yer aldı. İşin ilginç, Gorbacov yönetiminin silahsızlanma konusunda getirdiği öneriler, Batı Avrupa ve ABD'deki barıştan yana kesimlerin geniş desteğini bulurken, bu ülkelerdeki basının - bu arada Türk basınının da - bu girişimleri adeta geçiştirmeye çalışmasıydı. Gorbacov'un iç politikası ise, tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde yayınlanan gazetelerde de manşetlere çıktı, başyazılara konu oldu, farklı biçimlerde yorumlandı. Gerçekte Sovyetler Birliği'nin gerek dış, gerekse iç politikasındaki gelişmeler, üzerinde uzun uzun düşünülmeli, tarihsel bir bakışla ve geleceği de göyerek değerlendirilmesi gereken bir süreç karşılık geliyor. Bu süreç, dünyanın barış ve sosyalizm güçlerini yakından ilgilendiriyor. Sovyetler'in dünya barışı ve sosyalist sistemin geleceği konusunda yaptığı önemli girişimleri dergimizde tartışacağız. Bu sayfalarımızda, gazetelerimize yansıyan sınırlı haberlere kıyasla çok daha kapsayıcı bir kaynak oluşturma ve tartışma gündemimizdeki konulara açıklık getirmesi açısından yararına inandığımız bir konuşmanın özet metnini yayımlıyoruz. Bu konuşma, Mihail Gorbacov tarafından 25 Şubat 1987'de SSCB 18'nci İçer Sendikaları Kongresi'nde yapılmıştır.

“Sevgili Yoldaşlar. Kongre Delegeleri. (...) Bundan tam bir yıl önce burada, Kremlin Kongre Sarayı'nda SBKP'nin 27'nci kongresi toplanmıştı. Bu kongre, ülkemizin tarihi ve sosyalizmin geleceği açısından bir dönüm noktası oluşturdu. Yeni bir toplumun kurulmasında edinilen deneyimi kapsayıcı ve cesur bir şekilde gözden geçirdi; gerek ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesinin ivmelenmesi, gerekse barış ve insanlık idealleri için mücadele konusunda harekete geçireceği bir politika belirledi.

Ocak ayında, Parti Merkez Komitesi'nin planlama toplantısı vardı. Bu toplantı, b'üzümmevcut durumu daha derinden anlamamızı sağladı. Parti'nin ve halkımızın tüm politik etkinliklerinin yeniden örgütlenmesine ilişkin görevlerimize açıklık kazandırdı; toplumsal yaşamın en geniş kapsamda demokratikleştirilmesi olgusunun gerçekleşini çizdi ve devrimci dönüşümler: n önünde engel oluşturan her şeyden kurtulma sürecini ciddi biçimde hızlandırdı.

“Nükleer Silahlardan Arınımı Bir Dünya ve İnsanlığın Kuruluşu İçin” forumuna katılanlarla bir hafta önce Kremlin'de bir toplantı yaptık.

(...) Bu olaylar, zamanımızın dinamik ritimini yansıtır - büyük girişimler, yeniden değerlendirmeler ve yükselen umutlar, toplumsal coşku ve yenilikle eski ar: sında uzlaşması mücadelesinin egemen olduğu bir dönem bu. Zor bir dönem, alışıldık: denli de ilginç. Toplumumuzun kendi gücüne olan güveninin arttığı, halkımızın yurtsever hıncının ve duyarlılığının geliştiği bir dönem.

(...) Bir yıl kısa bir süredir. Ancak geçtiğimiz bir yıl içinde, büyük toplumsal önemi olan birçok olay gerçekleşti. Ve şimdi biz anlıyoruz ki, bu yıl içinde atılanlar yalnızca ilk adımlardır. Asıl iş, asıl güç olan iş, önümüzde yapılmayı bekliyor. Şimdiye dek biz, genellikle, yeniden yapacağımız bir inşaatın hazırlıklarını gerçekleştirdik: inşaatın stratejisini belirledik; temel çizgileri çizdik; engel oluşturan, uyum yapan her unsuru saptadık ve ayrıntı noktalarını belirledik.

Şimdi fiilen inşaat: girişiminin zamanıdır. 1987 yılı, yeniden yapılanma projesi artık saptanmış ve gerekli temel atılmış olduğu için, pek çok açıdan belirleyici bir yıl olacaktır.

(...) İnşaat: sıfırdan başlamıyoruz, zaten hiç kimse başlayacak malzemesi olmadıkça kayda değer bir şey inşa edemez. Bizim övüneceğimiz ve güvencemiz bir şeyimiz var. Her şeyin üstünde tuttuğumuz değerlerimiz var.

Biz, ülkemizdeki ve dünyadaki olayların gidişini değiştiren, insanlığın yaşasına damgasına vuran bir büyük devrimi devrimlerin devrimini gerçekleştirdik. Öylesine zengin bir deneyime sahibiz ki, bu deneyimin tümü benüz, sosyalizmin inşaatı yolunda tüketilmiş değildir; çıkan sorunlara Leninist çözümler bulmayı öğrendükçe dönüp yararlanmamız gereken bir deneyimdir b:ı.

Büyük ülkemizin tüm ulusların enerjisi ve yetenekleriyle oluşan ve kat kat artan, müthiş bir ekonomik, bilimsel, teknik ve entelektüel potansiyele sahibiz.

Evet, yoldaşlar, uzun bir yol katettik, zorluklarla dolu, destansı bir yol. Ama tüm güçlükler karşısında, insanlarımızın devrimci ruhunu, sosyalizme ve adalete olan inancını hep yüksek tuttuk.

Güçlüklerle savaştık, üstik onları.

(...) Bugün de, değişimleri hep daha iyiye getirmek için, ve en kısa zamanda gerçekleştirmek istiyoruz. Parti'nin önüne koymuş olduğu hedeflerle ekonomik, toplumsal, politik alanlarda gözlenen değışimeler, “beklentiler devrimi” diyebileceğimiz bir gelişmeye yol açtı. Büyük bir çoğunluk, toplumsal ve maddi dönüşümlerin hızla gerçekleştirilmesini istiyor.

Dürüst olalım, yoldaşlar, her alanda hızlanmayı yakalamanın ve yaşamımızın niteliğini her anlamda yükseltmenin tek bir yolu var: etkin ve yüksek verimli bir çalışma. Yoksa hiçbir bölüşüm ve yeni den bölüşüm me:izmiz tek başına bir şey yaratamaz.

Evet, ulusal ekonomik yönetim sistemimizde, toplumsal, politik ve ideolojik alanlarda geliştimemiz gereken pek çok şey var. Bildiğiniz gibi, böyle bir çalışma bugün yapılıyor, gelecekte de yapılacaktır. Ama genelde çalışma disiplini üzerinde daha fazla durmak zorundayız.

(...) Herkes şunu anlamalıdır: iklimizdeki malzemenin en iyi biçimde değerlendirilmesi ve toplumsal beklentilerimizin karşılanması için zaman, çaba ve pratik eylem gerekiyor.

Yeniden yapılanma dediğimiz şey; ister işçi, ister kolektif çiftçi, büro çalışanı, mühendis ya da bilim adamı, ister bakan, isterse Parti yöneticisi olsun, herkesin kendi işinde daha etkin çalışması demektir. Bu, her zaman ve her yerde başardığımız bir şey değildir.

(...) Ocak'taki Planlama Toplantısı, yeniden yapılanma konusunun geri dönölmez bir atılım niteliği kazanması yolunda toplumumuzda oluşan görüşleri güçlendirdi. Bu, nüfusumuzu oluşturan kesimlerin pek çoğuna büyük cesaret verdi, “Bekle-gör” eğilimi gösteren bir grup insan da, şimili ırtık eylem surlarına katılıyorlar. Ancak bu kolay bir süreç, güçlüklerden arınmış bir süreç, değil. Neden değil? Bugüne kadar, Nisan Planlama Toplantısı, 27'nci Kongre ve Haziran Planlama Toplantısı'nın hedeflemiş olduğu bir şeyi gerçekleştirdik. Bir toplumsal ve ekonomik gelişme anlayışını oluşturma aşamasını yaşadık. Şimdi ise iş derinleşiyor, fiilen inşaat: a girişiyoruz.

GLASNOST'U ANLATIYOR “Demokrasiden ayrılmıyoruz, emekçilerin çıkarları doğrultusunda demokrasiyi derinleştiriyoruz”

Ve öyle görünüyor ki, budurumpek çoğunun çıkarını etkiliyor: birincisi, devletin görevlendirdiği müfettişlerin ürün kabulü olayı; ikincisi, özel kişilerin kendi kendilerine ödeme yapmak ve kendi işlerini finanse etmek yoluyla çalışılmalarına olanak tanıyan bir sistemin yaşama geçirilmesi; üçüncüsü, yöneticilerin seçimi konusundaki uygulama ve dördüncüsü, denetim, açıklık, eleştiri ve benzeri uygulamalar... olanak üzere kimilerinin çıkarlarını etkileyen değişiklikler var.

Bu adı çıkıracak hiçbir şey yoktur. Yeniden yapılanma süreci toplum yaşamının her alanını ve tüm toplumsal grupların çıkarlarını ilgilendirmektedir. Ve gerçek devrimci değişimlerin hepsinde olduğu gibi, bu uygulama da, kimilerine cesaret ve taze güç kazandırırken, kimileri tarafından şaşkınlıkla karşılanmaktadır. Bazıları da en yalın anlatımıyla olup biten değişikliklerden hoşnut değildir. Bu değişiklikler, özellikle, fazla çaba harcamadan çalışmaya, her işi baştan savma yapmaya alışık, çevresine kayıtsız, ilgisiz kişiler tarafından olumsuz karşılanmaktadır. Bu değişiklikler ayrıca, şimdiye dek, bir kuruluşu, bölgeyi, kent ya da bir laboratuvarı sanki kendi özel varlığıymış gibi yöneten, çalışan insanların düşüncelerine ve kolektifliğe en ufak bir saygı göstermeyen kişilerce de olumsuz bulunmaktadır. Bu kişiler arasında, aynı zamanda kamu fonlarının kullanılması konusundaki tam yetkiden avantaj sağlayarak kişisel zenginleşme yoluna gidenler, yazarlarımız ve ahlak ilkelcileri hiçe sayanlar da vardır. Yeniden yapılanma kurşu durusun kaynağı tembellik, uyusukluktur.

Bir kez daha söyleyeyim: bunda çıkıracak bir şey yok. Tam tersine, eğer değişiklikler herkesin, dürüstlerle dürüst olmayanların, çalışanlarla tembellerin, ceylenci ve ilkelci insanlarla yalnızca kendisine söyleneni yapmakta sınırlı olanların tümünü işi-

ne gelse garip olurdu. Bu, politikamızda iyi düşünülmemiz, iyi çalışmaman, yanlış bir yönün olduğunu gösterirdi. Ancak burada gözardı edilmemesi gereken politik bir nüans var. Az önce, yeni uygulamalara bencil nedenlerle karşı çıkanlardan söz ettim. Ancak gelişmelere ayak uyduramamış, iyi niyetli, dürüst insanlar da var. ve onlar da bu uygulamaların karşısındalar. Bunlar toplumumuzun ivedi çözüm bekleyen kimi sorunlarını iyi kavrayamamış insanlarıdır.

Onları ikna etmeli ve yolumuzun doğru olduğu konusunda onların güvenini kazanmalıyız. Böylece insanlara gerçek çıkarlarının nerede yattığını göstermek ve onları da ortak saflara katmak, bizim görevimizdir.

Gerçekte, yeni uygulamalar herkesi etkiliyor: Politbüro üyelerini, Merkez Komite sekreterlerini, hükümet görevlilerini, işçileri, çiftçileri ve aydın kesimi. Tüm toplumu, herkesin her çıkarını etkiliyor. Bu noktada, Lenin'in işçi sınıfının kısa vadeli çıkarlarıyla gerçek yaşamsal çıkarlarını birbirinden ayırma görevi konusundaki sözlerini anımsatmak istiyorum.

Evet, gerçekten de, yeni uygulamalar kimi kısa dönemli çıkarlarımızı zedeleyebilecektir. Ama bu politika, emekçilerin uzun vadeli yaşamsal çıkarlarını korumaktadır. Bunu anlamak zorundayız. Bunu anlamak temel bir öneme sahiptir.

Çok önemli bir ilkedir bu.

Yeniden yapılanma, sosyalizmin potansiyelini açığa çıkarmalı, toplumumuzu ileriye götürmeli, ekonomik, toplumsal ve entellektüel olmak üzere her alanda yeni bir yaşamı sağlamalı ve sosyalizmi güçlendirmelidir. Demin dediğim gibi, bu emekçilerin yaşamsal çıkarlarının gözetilmesidir. Bugün bizi, kimi yönlerden almış olduğumuz biçimde etkileyen,

sakin olmalıyız, durumu objektif biçimde değerlendirmeyi ve çıkan sorunlara karşı pratik önlemler geliştirmeliyiz.

Toplumsal sorunlarını çözmek için gerekli politik deneyim ve teorik birikime sahibiz. Şu çok açıktır: Yeniden yapılanma yolunda başarısızlığa uğramadan ilerlemek zorundayız. Eğer yeniden yapılanma çalışmaları durursa, bu gerek Sovyet toplumu gerekse tek tek her Sovyet yurttaşı açısından önemli sonuçlar doğuracaktır.

Seçtiğimiz yol doğru yoldur. Sosyalizmden ayrılmıyoruz; yeniden yapılanma yoluyla sosyalist sistemin potansiyelini geliştiriyoruz. Demokrasiden ayrılmıyoruz; emekçilerin çıkarları doğrultusunda demokrasiyi derinleştiriyoruz.

(...) Bu noktayı bir kez daha vurgulayalım: Sosyalist demokrasiyi ısrarla, kararlılıkla genişletmeliyiz. Sovyet halkı çok zengin bir toplumsal ve politik deneyime sahiptir. Ülkede büyük bir entellektüel potansiyel yaratılmıştır. Bugün çalışan ve sorumluluk üstlenen kuşaklar sosyalist sistemde doğup büyüyenlerdir.

Sosyalizm, emekçilerin sistemidir. Sosyalist bir ülkede olan her şey, o ülkenin insanlarını ilgilendirir. İşte biz, bunun için açıklıktan yanayız. Bu kısa dönemli bir kumpanya değil, her yerdeki güncel uygulamayı almalıyız. Eleştiri ve özleştiriden yanayız. Bu da güncel bir uygulama olmalıdır. Toplumsal yaşamımızın her alanına kökten değişiklikler getirebilmek için açıklık, eleştiri ve özleştirme gibi demokrasinin güçlü unsurlarına gereksinimimiz vardır.

(...) Ülkenin daha da demokratikleşmesi; kimi insanların kafasında toplumu düzensizleştirdiğimiz, denetimi zayıflatığımız, disiplin, düzen ve sorumluluk konusundaki standartları düşürdüğümüz sanılarının oluşmasına neden olabilir. Bu son derece önemli bir sorundur ve bu konuda ne düşündüğümüzün açık seçik belirtilmesi gerekmektedir.

Şunu içtenlikle söyleyebilirim: Ülkemizin daha da demokratikleşmesi isteği konusunda kuşkulan insanların ciddi bir eksiklikleri vardır, politik özemi büyük olan bir eksiklikler bu- onlar, insanlarımızı güvenmemektedirler. Demokrasinin, halkımız tarafından toplumun düzenini bozma, disiplini yoketme, sistemi zayıflatma aracı olarak kullanılabileceğini düşünmektedirler. Bence, biz bu görüşe katılmayız.

Demokrasi düzenin karşısı değildir. Daha yüksek düzeyde bir düzendir. Yalnızca sorgusuz itaate, emirlerin dâhiyane yerine getirilmesine değil, toplumun tüm üyelerinin aktif ve eşit katılımına dayanır.

Demokrasi disiplini karşı değildir. Çalışmanın bilinci disiplini ve örgütlendirmesidir. Ülkemizin gerçek efsaneleri olma duyarlılığına, kolektifliğimize ve tüm yurttaşların çıkarları ve çabaları arasındaki dayanışmaya dayanır.

Demokrasi sorumluluğun karşı değildir. Demetimin olmaması, her işin oluruna bırakılması anlamına gelmez. Demokrasi toplumun kendi kendini denetlemesidir. Yurttaşlık olgunluğuna olan inanca, Sovyet insanların toplumsal görevleri konusundaki duyarlılıklarına dayanır. Demokrasi hakların ve görevlerin birliğidir.

Demokrasinin derinleştirilmesi, hiç kuşkusuz kolay bir görev değil. Ve eğer her şey, işin başında tümüyle sorunsuz gümmeze, kimi partizler çıkarsa panikle kapılmaya hiç gerek yoktur. Bizim toplumumuz olgunludur. Parti'miz güçlüdür. Sosyalist sistem en sağlam temelin üzerinde yükselmektedir. Bu temel, her gün destegidir. Ve demokratik yaşam biçimimizden göz almaktadır. Daha çok demokrasiye sahip olursak, yeniden yapılanma ve toplumsal yenileme yolunda daha çok ilerleyebiliriz. Böylelikle de sosyalist yurdumuzda daha çok düzen ve disiplinle karşılaşabiliriz.

Yani ya demokrasiyi ya da toplumsal ataleti seçeceğiz. Başka yol yoktur yoldaşlar. (...)”

(Novosti Press Ajansı tarafından Mart 1977'de basılan “Restrukturizatsiya Vitol Soversoyuznogo Nara” başlıklı bir yazıdır.)

Türkçesi: Nergis Algün

ABD Ortadoğu Türkiye

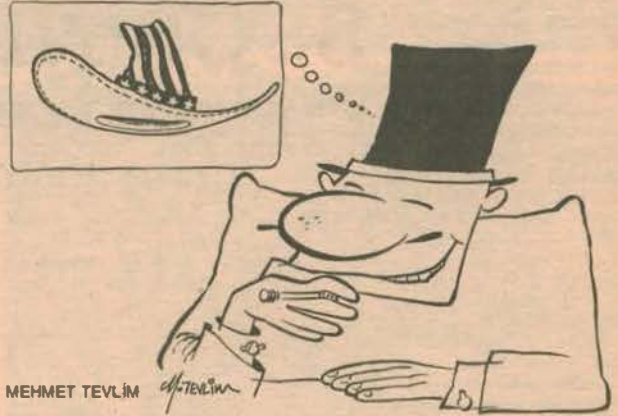
Zeki Yücel

Aslında emperyalizmin çıkartları-
nın cerelede yatışı ve bu çıkartları ko-
rumak için hangi geleceksel taktiklere
başvurduğu açıkça gözler önüne seril-
miştir. konunun batı basınının yansı-
tışı tarzda bir bilmece: olmadı da kolay-
lıkla anlaşılacaktır. Ve yine kolaylıkla
anlaşılacaktır ki, liderleri de söylerse
söyleyin, başta ABD olmak üzere tüm
kapitalist ülkeler, dünya kamuoyunun
gözünden kaçınılmaya çalışılan bir
sistemde birleşiyorlar: İran-Irak savaşı
kendilerine yarar sağlamaya devam et-
tiği oranda sürüp gitsin ve barış için ya-
pılan tüm girişimler sürünemede bira-
kılınsın. Çünkü, Körfez Savaşı Batı Avru-
pa'nın durgun ekonomilerine taze bir
kan getirdi. Her iki ülkenin de savaşın
başlamasından bu yana olan silah tek-
kelleriyle gerçekleştirmiş olduğu işve-
niş hiç de azımsanmayacak bilyutlardı-
r.

Gerçekte her iki tarafa da gizli ya da
açık olarak silah sağlayan kapitalist ül-
keler, elbette bunu taraflardan herhan-
gi birinin savaşta kazanması amacıyla de-
ğil, daha fazla kâr sağlayabilmek için
gerçekleştiriyorlar. Çünkü ülkelerden
birinin üstünlük sağlaması halinde sava-
şı ya da bu şekilde sona erdirmeye olu-
şulduğu doğacak, ve hazır bir pazarı kay-
betme durumunda kalacak silah tek-
kelleri de kendilerine yeni pazarlar bul-
mak için daha fazla çaba göstermek zo-
runda kalacaklardır.

Şöb hıfı önce, İran'ın sağlığını düşük-
tüğü üstünlük karşısında telaşa düşmüş
olduğu açıkça görülen ve hatta duruma
her an müdahale edebilmek için deniz fi-
jolarını Körfez çevresinde alarmı ge-
çiren ABD, hiç kuşku duyulmasın ki, ay-
nı tavrı, Irak'ın elde edebileceği ola-
sı bir üstünlüğe de sürünecek tir. Çünkü
söz konusu olan anti-Amerikan görü-
nümdeki İran'ın bölgeye geleşmesin-
den duyulan korkudan çok, bölgede
kuvvetlenecek kalıcı bir banyon kaygısı-
dır. Reagan'ın bugünkü Humeyni rejim-
inden duyduğu tedirginlik biraz abar-
tıktır, zira şimdiden bazı işaretler, de
görüldeğü üzere İran'ın mallaşların radi-
kal tavrlarını yumuşatabilme anlamın-
da gelecekte oludukça umutlu görünü-
yor. Öte yandan SSCB ile genelde iyi
ilişkiler içinde bulunmaya dikkat eden
bir Irak'la, ABD'nin ne denli bel bağla-
yabileceği de su götürür. O halde so-
run, yukarıda da belirtildiği gibi, kaza-
nani olmayacak bir savaşta her ne paha-
sına sürdürülmesi dir.

Washington Post gazetesi, CIA'nın
1985'ten beri Irak'a uydu ve keşif uçakla-
rı ile elde edilen ve hava kâğıtları için
son derece önemli bilgiler sağladığını
açıklamıştır. Aynı dönemde İran'a da si-
lah satan ve rehinerle konusundaki pa-
zarlıkları yürüten, benzeri istihbarat
bilgilerini de aktardığı söylenen
ABD'nin bu ikili tutumu, daha sonra
her iki tarafın da kendi içine aktarılan
bilgilerin çoğu zaman kasıtlı olarak yan-
lış verileri iftmesi ve böylece kesin so-
nuçları alınmasını engellemesinden ya-
kınmalar sonucunda daha da belirgin-
leşmiştir.

MEHMET TEVLİM

Evet, savaş, herşeyi karşı sürme-
liydi. Nereye kadar? Ta ki, İran ve Irak
içice yıpranıp, ekonomileri tam bir çö-
küntüye uğrayana dek. Böylelikle böl-
ge de İsrail daha güçlenecek ve ABD çı-
kışlarını ciddi bir biçimde tehdit edebi-
lecek her iki ülke de devreden çıkani-
mış olacak. Zaten ABD'nin genelde
Ortadoğu politikası da bu temeller üze-
rinde yükselmekte. Kendi güdümünde
olmayan güçlü bir ülke, zengin petrol
yataklarının bulunduğu bu yörede bazı
radikal hareketlerin tohumunu atarak,
ABD güdümli feodal baskı rejimleri-
nin egemen olduğu irili ulaklı krallık-
lar, seyhlikler ve enirliklerin halkların
da etkileyebilecek ve dolayısıyla varo-
lan statükonun bozulmasına yol aç-
acaktır. Bu da tabii, başta ABD'nin ve
petröllüğü buradan sağlayan kapitalist
ülkelerin hiç de işine gelmeyecektir.

Böylesi bir durumu engellemek
için her türlü girişimde bulunmakla-
 kaçınılmaz olacak olan Rengan yönetimi-
nin bölgedeki kollarının arasında ve
belki de ilerisini düşünerek yapı-
pıların başında Türkiye gelmektedir.
Evet, dış borçlarıyla, NATO'ya olan
bağlılığıyla, üsleriyle, SEİA'sıyla ve
Musul-Kerkük'le Türkiye, bölgede
yerine geçireceği görev için şimdiden
içice ısınmaktadır. Şu günlerde tüm
açıklağıyla kamuoyunun gözleri önüne
serilmiş olan ve başbakan ile dışişleri
bakanının, ABD'nin Türkiye'ye karşı
olan tutumunu kan ter içinde kalacak
da olsa hâfâ savunmakta direndikleri
bir SEİA yaşanırken, öte yandan da
"Büyük Türkiye" zihniyetine primvere-
cek diğer bir konu da, Türkiye'nin böl-
geye yapılacak müdahalelere doğrudan
ya da dolaylı olarak katılması konus-
u da gündeme getirilmeye çalışılıyor. Bu
konu açıldığında tüm politikacılar şu
sözleri söylüyor: "Türkiye'nin milli
menfaatleri söz konusu olmadan, baş-
ka birillik yazına hareket geçmeye-
cektir."

İstendiğinde ABD tarafından yaratıla-
maz mı? Örneğin bir Musul-Kerkük so-
runu, milli menfaatleriimizin neresine
düşer?

Evet, her fırsatta ağızlarından "Mi-
sak-ı Milli" edebiyatını düğünmez gözük-
ken bazı çevreler, bu kez "Turan" a dek
varabilecek bir dış politika özlemiyle
yapı tutuşuyor olmaları ki, artık açıkça
irredantist bazı yaklaşımları bile dile
getirmekten çekinmiyorlar. Üstelik bu
topraklar üzerinde hak iddia edilirken,
bir yandan "Kürt Sorunu" gündeme ge-
tirilirken, diğer yandan da bu gelişim
sırasında Türkiye'nin 4-5 milyar dol-
arlık petrol giderlerini kapatıp, kâra
bile geçeceği olasılığında söz ediliyor.
Evet, hem bölgedeki Kürileri temizle-
yeceğiz, hem petrol zengini olacağız,
hem de soyduğumuz jandarmalık
görevinin sonucu batıda jübile, zıt arı-
mış olacak!

Çoğu kimsenin sandığı gibi, bu se-
naryo gündeme ilk kez gelmiyor. "1965
yılında ABD, Türkiye'ye sağlayabilece-
ği ekonomik ve siyasal çıkartları da vur-
gulararak, dönemin başbakanı, Tür-
kiye'nin, İran, Irak ve Doğu Anadolu
Kürileri'nin içeren ve doğrudan Türki-
ye'ye bağlanacak bir Federal Kürt Cum-
huriyeti kurulması konusundaki tutu-
munu belirlemiş istemişti." (Bk. Cam-
burçet Gazetesi, 24 Şubat 1987). Anla-
şılan 60'lı yılların sonuna doğru Türki-
ye'nin iç ve dış ilişkiler konularını bu ça-
pta bir girişim için uygun görülmüş ki,
bu öneri hasıraltı edildi. Şimdilerde bu-
na benzer bir durum, Musul-Kerkük
özendirmesiyle yeniden gündeme geti-
rilmeye çalışılıyor ve tabii bu arada yol
açabilecek iç ve dış sorunlar da istice
gözetililebilir. İstikrar bidden,
destek ABD'den formülü ile Ortado-
ğuya "huzur" getirme girişimleri aslin-
da savaş kışkırtıldığında başka birşey
değildir ve ABD'nin çıkartları uğuna
Türkiye'yi bir felaket sürüklemekten
başka bir işe de yaramaz...

Ortadoğulıkçağdan bu yana
büyük acılarla birarada yaşa-
maya atılmış halkların yaşa-
dığı bölgelerin başında geli-
yor. Bugün kendi anavatamında sürgün
yaşama sürdüren bir Filistinli ananın yü-
zündeki kahtlaşmış derin çizgiler,
mükteci kamplarında açlık, hastalık ve
vaziyetler başka birşey görmemiş olan
göçüklerin suskun bakışları, 6 yıldır sü-
regelen ve kendilerine hiçbirşey kaza-
dırmayacak olan bir savaşın cephelede
yere sermiş olduğu gençlik insanlarının
tağ kesilmiş vücutları, İskender'lerden,
Timur'lerden, Napolyon'lardan ve Sul-
tan Selim'lerden kalma bir oyunun ye-
niden sahnelenişini dile getiriyor sanki.

Yüzyıllardan bu yana, önce ticaret
yollarının birleştiği bir kavşak noktası
olmasından, sonraları da sahip olduğu
stratejik ve ekonomik değerlerden ötürü
saldırıları güçlenen zulmünden bir tür-
lü kurulamayan Ortadoğu, 19. yy'dan
bu yana, cullraş açıdan kendisine çok
uzak olan sömürge devletlerin ilgisini
giderek daha çok çekmeye başlamış ve
bunun bedelini ödeme vi de günümüzde
dek sürdürmüştür. I. Dünya Savaşı sıra-
sında, Osmanlı boyunduruğundan kur-
tulumak için, yöredeki petrol yatakları-
nın konusunu alan İngiliz ve Fransız or-
dularının desteğini sağlayan feodal ya-
pılan malar, giderek kendi kaderlerini
bu kez onların eline bırakmaya başla-
mışlar ve böylece Ortadoğudaki kukla
yönetimler ortaya çıkmıştır. 2. Dünya
Savaşı'ndan itibaren bu kez ABD yayıl-
macılığı bölgede kendini göstermeye
başlamış, Suudi Arabistan, İran, Mısır
gibi devletlerin sağladığı desteğin yanı-
sıra, İsrail'in de kurulmasıyla bölgede
de emperyalizm adına güçlü bir kaleyde
sahip olmuştur. Son dönemlerde
bölgede anti-emperyalist eğilimlerin
güçlenmeye başlaması ABD'yi yıldı-
mamış, uluslararası petrol tekellerinin
de devreye girmesiyle birçok ülkelye
ikili anlaşmalar yapılmış, ekonomik ve
askeri yardımlar artırılmış, kimi zaman
kapalı, kimi zaman açık tehditlerle halk
hareketleri sindirilmeye çalışılmış, çe-
resiz kalındığı anlarda ise CIA ve işbir-
likçileri aracılığı ile yönetimleri bile de-
virmeye yollanma gidilmiştir.

Günümüzdeki duruma bakıldığında
ise, bölgenin gene batılı güçlerin em-
peryalist emelleri doğrultusunda gün-
demde getirilmiş olduğu birçok sorunla
yüzleşme kalmış olduğunu görmekteyiz.
Lübnan'da İsrail eliyile yaratılmış olan
filili durum, Filistinliler açısından acil
bir çözüm beklerken, doğuda sürmekte
olan İran-Irak savaşı da her iki halkın
çıkarları doğrultusunda, bölgede ka-
haci bir barışın sağlanmasını gerektir-
mektedir. Tüm bu olaylar birbirlerinin ba-
ğımsız olarak da gelişmemektedir. As-
cak, gerek ABD, gerekse İsrail, Lü-
bnan konusunda gereğinde tüm dünyayı
karşılarına alabilecek açıklıkta hareket-
lerken, İran-Irak savaşı konusunda
günan tavırları o denli net olmuyor ve o
oranda da kafaları bulandırılıyor. Konu
savaşın sona erdirilmesine geldi-
ğinde, barışçı gözükken dilekleriyle
mangalda kül bırakmayan emperyalist
ülkeler, iş, silah satışı, taraflara bilgi ak-
tarma ve "terrist"lerle pazarlığa geldi-
ğinde, gerçek niyetlerini kendi hilkla-
rından bile saklayamama durumuna düş-
üyorlar.

General Alfredo Stoenner kanlı meşaisi 33 yıldır sürdürenektir. Ustası Josef Mengele'nin bu saltanatı payı yadsınamaz. Faşist Almanyânın yenilgi si ile Latin Amerika'ya sığınan faşist uzmanlar, öğrencilik ve usulcularını göstermekte gecikmezler. Birer iktisatçı öğrenci yetiştirirler. Mengele'nin öğrencisi Stoenner'in 33 yıllık saltanatı işkence ustalığı ve kan içiciliği yanında tarihsef aklışın cilvesinde yatar.

Bir umlak açarak Pataguy tarihini 1860'lı yıllarına bakarsak, bağımsızlıktan sterlin egemenliğine, sterlin egemenliğinden dolara satılan bir halkın kitlesel kıyımını görürüz. O yıllarda yüzlerce yıl bağımsız ve savaşsız yaşamış Guaraniler savaşı ve boyunduruğu görürler. Latin Amerika kıtasında 1860'lı yıllarda İngilizler egemendir. Bir ülke vardır ki sınırlarından içeri ne bir yabancı mal, ne bir yabancı banka girebilmiştir. O ülke kendisini korumaya almış, tarıma dayalı ekonomisini kamu yararına örgütlemiş, iki yüz yabancı teknesinin katkılan ile sulama kanalları, göletlerle besleyerek yılda iki kez ürün alır duruma getirmiştir. Kumaş, kâğıt, mürekkep, bavut fabrikaları dışarıya mal satmaktadırlar. İşte tüm bunlar İngilizlerin gözünde bağışlanmaz bir suçtur. İngiliz boyunduruğundaki Brezilya ve Arjantin, Pataguy'ın dışarı açıldığı kapı Uruguay'ı işgal ederler. Pataguy'lılar bu işgali yanıtırsı hıramayacaklarını açıklarlar. Uruguay'da acele kurulan bir hükümet Arjantin-Brezilya ittifakına katılır. İngiliz provokasyonu amacına ulaşmıştır. Tarih kitaplarına metresinin teşviki ile Arjantin-Brezilya-Uruguay ittifakına savaş açan başkan iliyce geçen Lopez, bir anda ülkesini üç koldan başlayan saldırı içinde bulur. İttifakın yağma, soygun güdüleriyle gözü dönmüş askerleri Pataguy'a girerler. Guaraniler, vatanlarını canlarını vererek savunmaktadırlar. 5 yıl süren savaş şın sen günlerinde başkan Lopez itibarlardan ve takma sakallı çocuklardan kurulu ordusu ile ülkesini onuru için bir intihar saldırısı düzenleyerek ölüm yokuluğuna çıkar. Savaş sonrası iki milyon Pataguy'lıdan geriye 250 bin kişi kalır. Erkek nüfusun tamamına yakını öldürölür, kalanlar, hayvanlar gibi damgalanarak kahve plantasyonlarına köle olarak götürölür. Pataguy'a bağımsızlık tutkusunun cezası böylece verilmiş olur. Savaşın barut kokusu genizlerden çekildiğinde sterlinin kan kokusu vrahga yayılır. Savası tezgâhlayanların Londra Bankası, Boring Brothers firması, Rothschild Bankası olduğu açığa çıkar. Ve Pataguy'da İngiliz boyunduruğu ahına girer. İngilizler mal satımını engelleyecek tüm üretim birimlerini oradan kaldırırlar, ellerini pisliğe buluşturamazlar. Pataguy'daki işlerini Arjantin aracılığı ile görürler.

1870'li yıllarda Avrupa'yı kasıp kavuran kıtlık Latin ve Kuzey Amerika'ya göçmenlerin oknasına neden olur. İrlanda'dan kaçanlar Kuzey Amerika'ya sığınır, aralarında - şu sıralar bellek karışıklığı içinde olan - yapıcı ettiklerini

alman göçmeni lejyoner

animsamayan - başkan Reagan çıkar Pataguy'a sığınanlardan da zekâ işlekliliğinden çok kan içiciliği ile ünlü Alman göçmeni Stoenner yetiştir.

Sam Amca'nın arka bahçeye gözünü dikmesi bir anlamda İngilizlerin tekerine çomak sokmaktır. Ama düzünü alt üst olmuş, erken kalkan generalin darbeyle iktidara geldiği Pataguy'ın da Latin Amerika'ya atlamada önemi büyüktür.

Sam Amca'yı Pataguy'ın yollarını kimi generaller hazırlarken, Prusya terbiyesi görmüş Stoennerlerin zekâsından hep kuşku duyulacak oğulları orduya girer. Üçlü ittifakın savaşı kazanmasından sonra yapılan bölüşümde Pataguy ordusunun denetimi Brezilya'ya kurmaylara kalmıştır. Brezilya'lı kurmaylar Stoenner'in zekâsıyla da yapılacak birşeyler olduğu inancındadırlar. Eğitmek için Brezilya'ya getirirler. Brezilya ordusunun da çalışması için, Pentagon'da yetiştirilmiş generaller iş barışı sağlama uzmanıdır. Stoenner bu eğitimin ürünü olarak ülkesine döner.

Standart Öl ve Royal Rutehpelrol şirketleri Chaco bölgesindeki olaş petrol yataklarını ellerine geçirmek için birbirleriyle kıyasıya bir savaşım içindedirler. Şirketlerin savaşımı Pataguy ve Bolıvy'a'nın savaşına döndürür. İlk tekelin kavgası iki ülkenin genç nüfusunun kırımına sonuçlanır. Kâğıt üzerinde savaşı kazanan Pataguy'dır. Generaller savaş kazanmanın kasıtlı içindeyken, şirketler bölgede kan izinden başka birşeyin bulunmadığını ağıtlayıp giderler. Savaş galibi generaller ülke yönetiminin etkinliğinin artırmıştır. Pataguy'da erken kalkan generalin darbe yaptığını, başkaya ve işkenceye dayanmayan

halkı başkaldırdığı, sürgüne gönderildiği, yurt dışına kaçtığı bir devrebaşlar. Ülke yönetimindeki bunalım güçlü bir yönetimle çözümler anlayışı egemendir. Üçle iktidara gelen de güçle devilmektedir. 1947 iç savaşından sonra iktidara gelen General Moringo darbeleri önkere ama girdiği seçimi kazanamaz. Darbeyle başa geçen generallerde de hemen bir seçim yapma tutkusu başgöstermiştir. 1950 yılındaki ayaklanmadan sonra Colorado parisi başkan iktidara koluğuna oturur. Parti başkanı Chaves tek adaylı bir seçimi kazanır. Bu kez de sürgündeki Morinogo'nun adamları ayaklanırlar. Ne ki Alman asıllı Brezilya lejyoneri Alfredo Stoenner yetiştir. Chaves de bir kenara iterek başa geçer. Ülkede savaş durumu ilan eder. Yetkililerin sonsuz olduğunu açıklar. Darbe hükümleri kurarak sırada bekleyen generallerin ününü emekletir. Yetiştirdiği genç subaylarla nrdü komuta kademelerini denetimi ahına alır. Colorado parisini başkanlığında yeniden örgütler. Devletin ve toplumun rgütlenmesinde Colorado partisi üyelerini kilit noktalarına getirir. 3 milyon nüfusu Pataguy'da kara, deniz, hava kuvvetlerinden oluşan 15 bin kişilik ordusu ve sayısız bilinmez gizli polisleri ile ülkesini barış ve güvenle işi yapmaya and içer. Zekâ işlekliliğinden kuşku duyulan bu odamış işlerini tıkrında yürütmeyeceği açıklar. Sam Amca'nın gönderdiği gönüllü danışmanları vardır. Stoenner le birlikte İngiliz-Arjantin egemenliği - yerini Amerika-Brezilya egemenliğine bırakır. Sam Amca Pataguy'ın kalkınması için hiçbir özveriden kaçınmaz. Derhal Coca-Cola, Crush ve Pepsi Cola fabrikaları açar. Vietnam savaşında kullandığı zehirli gazların üretimini Pataguy'da

yapmaya başlar. Japonlar uhra teknikler kullandıkları fabrikalarını açarlar. Brezilyalılar tüm tüketim mallarını Pataguy pazarlarına getirirler. Stoenner için önemli olan barış ve güven, sanayi ve tarımsal gelişmenin önemi yoktur. Neye gereksinim duyulursa dışardan gelmektedir. Yabancı sennayenin gelmesi için de her tür kolaylık sağlanmıştır. İnsanlar huzur içinde ölmekte yaşam akıp gitmektedir.

Stoenner de seçim tutkunudur. 5 yılda bir mutlaka seçimlerin yapılmasını ister. Kurulmasına izin verdiği partilerin demokratik istemler için Ulusal Anlaşma cephesinde toplanmasına gözümler dike. Cephe içindeki Şubatçı Devrim partisinin sol kanat üyelerinin peşine birer gizli polis takar. Aslında Stoenner bu ülkede muhalefet yapılabileceğini de her tür yaparız anlayışındadır. Halkın arasına yaydığı elemanların ilkeye gelen yabancılarla "aman ne demokratik ülke" izlenimi uyandırmaları için muhalif kimliklerde oynatarak seyredir. Seçimlerde halkından yüzde 90 oyu ister. Parlametoya beğenmediği insanlar seçilirse onları veto eder. Direnen, başkaldıran insanları ya sürgüne yollar ya da Mengele'nin öğrendiği yöntemlerle etkisiz duruma getirir. Yine de kimi insanların umudu yezerecek için inadına cabalalar. Hem de Demokrasiyi koruma kanununa karşıdır bu cabalar.

Stoenner'in Pataguy'ı bir turşalık, kaçakçılık, talan cennetidir. Esirler kaçakçılarla sığınagdır. Brezilya'dan kaçınan otomobillerin çoğu Pataguy'da ortaya çıkar. Rüsvet almayanlara deli, veremeyenlere ise devlet dışmanı gözüyle bakılır. Stoenner ve adamları kokuşmuşluğun suç ortaklığında ülkeyi bir sömürge bavasında yönetirler.

Neler yapıyor animsamayanlardan biri de Stoenner'dir. Bir gezisi sırasında, yeşilliklerle kaplı bir saatoya götürür ve emirdekilere burayı istiyor der. İstefen vere el konulmanın rahatlığını duyan askerler hemen o yöreyi Stoennerleştirirler. Yapılan araştırmada ise yörenin zaten şahsına ait olduğu ortaya çıkar.

Ülkesindeki nüfus dengesinin de yaratıldığı ilan edilen danışmanın uyarılınca iyice kullanır. Stoenner ile yaşamaya alışmış politize olmuş kuşakların, birer birer deney görmemiş kuşaklara ulaşmasını önlemek için orta kuşağın yaşamına son veremeyi amaç edinmiştir.

Soygun, talan, işkence ve cinayetleri insanlara reva gören bu asalak lejyonere cezasını doğa verir. İlerlemiş bir deri kanseri hastalığı yakalanmış dünyayı parça parça terk etmektedir.

Stoenner eceliyle ölecek olsa bile, Somoza'nın yamabasında buzuka ile uşuuluşunu görürsünüz. Friedman baharı ile birbiri ardına iktidar olan Pentagon'da eğitilmiş karbon kâğıtlarıyla kopyaları çıkartmış arka bahçe camilelerini yürütüldüklerini görmüştür. Zekâ fukaraları da olsa kessadın bir hisse almıştır.

ALFREDO STOESSNER

GENÇLİK HAREKETİ TARİHİNDEN

28-29 Nisan Olayları

Erol İnan

Gençliğin tarihinde 28-29 Nisan olaylarının bir dönüm noktası olduğu tartışma kabul etmez bir gerçektir. Gençliğin o döneme vana caya dek iktidarlara önemli sayılabilecek bir sorununun olmaması ne kadar doğruysa, özgün sorunlarıyla ülke sorunlarına bağlantılı olarak bakabilmek yeteneği ve becerisine sahip olduğu da o kadar doğrudur. "Yur: sorunları üzerine eğilmeye başlamışık. Kalkınma modeli üzerinde tartışmalar yapıyorduk." diyordu. Toktamış Ateş o günler için (60-70 Dönem) Gençlik Liderleri Tanışıyor, Yann Dergisi sayfa 21) Bir yanda böylesi bir duyarlılık, diğer yanda ise "her mahalleye bir milyon" sloganıyla zenginler yaratan ve "Türkiye'nin bakir toprakları sizi bekliyor" diyerek yabancı semaiyeyi davet eden ve imtiyazlı kılan DP iktidarı; sonuçta iktidarla gençliğin yollarının ayrılması.

Nisan ayı içinde baskı ve sansürden başka bir şey olmayan yetki yasalarını çıkarır DP iktidarı; laikliği ayaklar altına alan, yargı ve yargıç bağımsızlığını yok eden partizan tutumlarını II ve üçlere yaptığı ya da kestiği yardım miktarlarıyla da ortaya koyan, radyoyu tek yanlı propaganda aracına çeviren, aydın ve yazarlarını cezaevlerine atan, üniversite profesörlerine "kara kübbetiler" diyerek dil uzatan bir iktidar... Ve bu iktidarı 28-29 Nisan'da karşı karşıya gelen gençlik. Kavga, bağırış, demokrasi ve hukuk devleti kavgasıydı. Bu havganın gençlik açısından en önemli yanlarından biri de, belki de tarihinde hiç olmadığı kadar tüm toplum kesimlerinin desteğini sağlamış olmasıdır.

OLAYLAR BAŞLIYOR

Öğrenciler 28 Nisan 1960 günü sabahında Menderes hükümetinin baskısını, hukuk dışı davranışlarını ve işkenceyi protesto etmek amacıyla İstanbul Üniversitesi bahçesinde toplanırlar. Konuşmalar ve marşların ardından vilayete kadar sürecek sesiz bir yürüyüş kararı alınır. Üniversitenin ön bahçesinde doğru yürüyen öğrenciler bir anda polis ateşi altında

kalırlar. Öğrenciler ise kurşunlara karşı sopalar, taşlar ve çevrede ellerine geçirdikleri ağaç dallarıyla direnirler. Bu arada Rektör Sıddık Sami Onar'ın polisler tarafından dövüldüğü ve yaralı olduğu yolunda gelen haber, bardağı taşıran son damla olur. Öğrencilerin isren üzerine kanlı gömleğiyle ve alını bantlı olarak getirilen rektör iyi olduğunu söyler. Öğrencilerden günün plâhinde dağılılanları ister. Dağıtılmalan için gerekli önlemler de alınmış, askerler sıra halinde dizilerek toplu çıkışı olanaksız hale getirmişlerdir. Ancak kararı bir kitle vardır ve harekete damgasını vuran "Hürriyet, Hürriyet" sloganları çılmaya başlamıştır. O günü, 1961'de Kurucu Meclis'e öğrenci temsilcisi olarak giren Hüseyin Onur'dan dinleyelim: "Sülaymaniyet tarafındaki arka kapı ve duvarlarda askerler toplu çıkışımızı engellemek için sıra halinde dizilmişti. Güzel bir bahar havası, sıcak bir perşembe günüydü. Askerler terli, biz terli. "Herşeyim bizim kardeşiz" diye boyunlatma sandık, kucaklaştık. Askerler çekildiler. Bizler toplu olarak ve büyük bir heyecanla ve Veznedarlar'da doğru yürümeye başladık. "Menderes İstifa", "Hürriyet, Hürriyet" sloganlarımızdı. Gazi Osman Paşa marşını değişik sözlerle söylüyorduk: "Olur mu böyle olur mu?/Kaides kardeşi vurur mu?/Kahrolası diktaörler!/Bu dünya size kalır mı? "Yol boyunca halk biz destekliyor, kadınlar evlerinin pencerelelerinden sevgi gösterisinde bulunuyor, bayrakları atıyorlardı."

Kitle Beyazıt Meydanı'na geldiğinde atlı polislerin saldırısına uğradı. Sakını bundan ibaret değildir ve aynı zamanda yılan ateşi de açılır. Hareket ilk şehitini vermiştir: Turan Emek-siz. (Beyazıt Meydanı'nın adı daha sonra Hümayi Meydanı olarak değiştirilmiştir.) Böylesi azgın bir saldırıda yaralananlardan söz etmek anlamlı olmuyor. Aynı günün gecesinde öğrenciler üniversite bahçesinde geçimneyi kararlaştırırlar. Sıkıyönetim ve asker kuşatması altında geçen geceye halkın elleri uzanmış, parmaklıklardan bantları ve yiyecekler verilir.

Olaylar ertesi gün, 29 Nisan'da

da genişleyerek sürer. Bu kez liseliler de sahnededirler. İstanbul Erkek Lisesi Öğrencilerinin katıldığı gösteride öğrenci gençlik ikinci şehidini de meydana bırakır. Tankın üzerine çıkmak isteyen Nedim Özpulat'ın elleri pakerde kenetlenmiş ve izi kalmıştır asfaltta. Bu sırada Ankara'da öğrenciler kurşunlanmaktadır. Hareket İzmir'den de ses vermektedir artık. İstanbul'da saat 16.30 sıratlarında toplanan kitleyi asker, Lalekapı ve Çarşı kapı önlerine doğru ikiye ayırır. Laleli kolundaki kitle marşlar söyleyerek Aksaray'a doğru ilerlemektedir. Sloganlar daha ser, kitle daha karardır. "Kahrolsun Diktatörler!", "Şehitlerimizi istiyoruz!" Halkın desteği bir önceki günden de coşkuludur artık. Unkapanı Köprüsü'ne gelindiğinde 30 bin kişilik bir kitle, banket kuzmuş askerle karşılaşır. Müdahale

edilmez ve barikat kaldırılır. Yol açan asker ve subaylar da omuzlara alınır ve Tepebaşı'na kadar taşınır. Galatasaray ve İstiklal Caddesindeki barikatlar da hiçbir direnişle karşılaşmadan kaldırılıp geçer. Coşkun kitle saat 20.00 sularında Taksim Meydanı'ndadır. Alan bayraklarla donatılır, marşlar söylenir ve konuşmalar yapılır.

Gençlik hareketi tarihinde önemli bir adım olan 28-29 Nisan olayları karallığından ve teleplerinden ötürü vermeden gelişir. Ankara 555 K (beşinci ayın beşinci günü ve saat 5'te Kızılay'da) ve Harp Okulu yürüyüşleriyle sılır ve "27 Mayıs Devrimi"yle noktalanır. Noktanın konduğu yerde Teğmen Ali İhsan Kalmaz da şehit olmuştur.

Tarih onu tanıyanların yanında da.

Demokratik Almanya'nın ve Avrupa'nın çeşitli yerlerinde duvar resimleri bulunan, tanınmış ressam Ronald Paris ile yapılan bu söyleşi Paris'te dergisinin 852 sayısından alınmıştır.

DEMOKRATİK ALMAN RESSAM PARIS “Sanatın politik yararına inanıyorum.”

□ Çalışmaya hem tutkulu, hem disiplinli olan bir ressam yaşamı döşeyemeyi nasıl başarır? Resimleri yapma insanlarda resimlere bakan insanlar arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

RONALD PARIS ■ Disiplin kesinlikle gerektirir. İçtenlik ve teknik yeterlik de öyle. Ressam kendisiyle baş başa da olsa, halkın karşısında da olsa kendine güven duygusu mutlaka gereklidir. Kişinin kendisini sanat yoluyla açiklaması doğrudan doğruya o kişinin kafa yapısına bağlı bir olaydır. Belki bu olayı “dram” sözcüğüyle açıklayabiliriz, çünkü dram dinamizmi içermektedir. Sahnedeki dram ile resimdeki dram birbirinden çok ayrı şeylerdir. Bizim burada dram dediğimiz şey atları arabaya koymak anlamına geliyor. Bu da uzun bir ekim-bişim dönemi gerektiriyor. Görsel alışkanlıklara gelince, hoşgörüsüz bir genç olduğum günlerde, yeni şeyler görmek için büyük bir sahtesizlik duyuyordum. Bu duygu biraz da insanın her zaman dünyayı yeni baştan keşfetmesi gerektirğine inanmasından kaynaklanıyor. Sabırsız olarak mı? Belki de. Ama sorun ilk aşamada kişinin görsel alışkanlıklar geliştirmesi değil, uyanabilmesi, bir şeylerin farkına varabilmesidir. İnsanlar eski ya da yeni bir resmin önünde durduğunda, eğer kendilerine sunulan şeyin geçmişini, ardındaki gerçekliği kavrayamazlarsa, onların resmin içeriğine ilişkin sorunlarını yanıtlamak çok güçtür. Bu kutsusuz, her zaman sanatçının hatası da içgöçdür. Bir

çalışım ve bilgi meselesidir. Ben bugün bile Bosch'un ve Breughel'in resimleri görduğüm zaman henüz çok genç hissedirim ve hiçbir zaman bir sanatçı olarak bile bu resimleri anladığımı söyleme cesareti bulamam. Rembrandt ve Goya'dan hiç söz etmiyorum bile. İnsan daha çok bilgi edindikçe, daha çok şey keşfeder. Neyin modern olduğunu tartışmak bence zaman kaybı olur. Önemli olan bir resmin ne anlattığıdır.

□ Ancak biz yalnızca bir resmin anlattığından değil, bir resmin kabul edilmesinden de söz ediyoruz. Siz resimleriniz birçok kere başka kaset sokaklarında sunmuş bir kişisiz. Bu ilişkiyi sürekli yoğunlaştırmaya yönelik bir girişim mi?

PARIS ■ İnsan her ikişini birden gerçekleştirmeli. Benim sokaklara çıkmanın bir nedeni de, Meksika duvar resmi ve Picasso'nun Guernica'sına ilişkin düşüncelerimdir. Biri bizim ölkemizdeki kentlerin nasıl inşa edildiğini baktarsa, bu yeni modellerin ne tür bir kültüre karşılık geldiğini düşünecektir ve resim ortamını kullanarak, ucuz süslemelere ve yapmacık renklere başvurmadan bu kültüre nasıl yansıtılabileceğini önermek edecektir. Eski günlerde, mimari süsleme hiç bir zaman anlamsız ya da salt güzelleştirme amaçlı değildi. Aynı zaman biçimsel bir birliğin sağlanmasında hizmet ediyordu. Kimi zaman biçim, stili unutuluyor. İşlevin kılıfı oluyoruz. Kutsusuz insanlar yaşadıkları çevrede, kendilerini evlerinde hissetmek isterler

vebuyle bir gerekliliktir ki, buuyeri ne getirmeden, duvar resimlerine yönelmezmiz. Sanatla mimari arasındaki dengeyi sağlamak zorundayız. Yanlış anda sabırlı ya da sabırsız davranmak farklı sonuçlar doğurabilir.

□ 1970 yılında Berlin Merkezi İstatistik Bürosu'nda gerçekleştirdiğiniz “Komünizmin Yöreliliği İçin” ile başlayan 1980'de yapıldığı Schwedt Tiyatrosu'ndaki “Yaşamın Zaferi” muralize kadar uzanan bir davar resmi deneyim olmaktadır. Sizce bu nasıl bir önem taşıyor?

PARIS ■ Sanırım genişletip, sanatsal deneyimin ne derece önemli olduğunu ele almamız gerek. Burada sanatsal sorumluluktan söz ediyoruz, büyük yanlışlara düşmemek için bir insanın kendi deneyimlerinden öğrenebilmesi gerektirğinden... Zaten bu yanlışlar da genellikle kaynaklısızlıktan ve aptallıktan ileri gelmektedir. Yaşam çok kısa, Güç, güven ve buluculuk hep hırarada toplanıp işler kılınabiliyor.

□ Yemeden duvar resimlerine dönün, bunu kaptır bir süreç olan mı değerlendiriyorsunuz?

PARIS ■ Ben ne tür duvar resimlerinden, ne de geçiceli resimlerden yanayım diye bir tavır almıyorum. Ben sanatın gerekliliğinden söz ediyorum. Koca bir duvar, küçük bir resmi olduğu gibi hızla, öyle gelişigüzel boyayamazsınız. Bir duvar resmini dekorasyon kategorisinde değerlendiren kimse, sanatın ne olduğunu anlayamamış demektir.

□ Çok duyarlı bir ressamınız. Bunun başka alanlarda ilgilenmenizle bir ilgisi var mı?

PARIS ■ Sanatın politik olarak yararlı olabileceğine inanıyorum. Ve bunu söylerken çok iyi örnekler getiriyordum gözümün önüne. Resimlerin Latin Amerika'dan mı olduğu, yoksa Sovyet ressam Petrov-Vodkin'in “Komünizm Ölümü” adlı çalışması mı olduğu, ya da bir Fransız mağara resmi mi yoksa İspanya'nın kuzeyinde bulunan Romen freskleri mi olduğu önemli değil. Hepimizi ilgilendiren tek ve ortak bir konu var, biz bu konuyu araştırıyoruz.

□ Peki, bunun sanata sevecen bir yaklaşım göstermekle ilgisi var mı?

PARIS ■ Bir bakıma, içinde dinsellik barındırmayan bir saygı, bir yüceltme gerektir.

□ Bu duygunun etkileşim ya da etkileşim anında sona virmesi olası mı?

PARIS ■ Biz hepimiz bir uğraş öğrendik, malzememizi iyi tanıyoruz. Ama eğer boyayı, renkleri çevreye kükrekler dolusu kum gibi saçıp, bunun da resimde “eylem” sağladığını düşünürsek, büyük bir hata yapmış oluruz. Böylelikle sanatsal amacı da tırpılırız. Çalışmamızın nedeni de bu yanlış düşünmekti. Zaten. Elimizin altında her malzemeden sınırsız çoklukta yok. Sirempel'in bir kezinde dediği gibi, an sanatçı çizgi-lerle skarlet kırmızı sanatçının yardımına her zaman koşabilir. Bu geniş anlamıyla doğru. Yapılacak ve anlık etkilere bir yönelim var, ama sonuçta canı yakan bir çığırım bu. Kuşkusuz uzun dönemli etkilere ulaşmak çok daha güçtür.

□ Bu emperyalist yaklaşımın çağdaş sanatçıya yeni bir anlamı mı?

PARIS ■ Beni ilgilendiren nükleer bir felaketin neye benzeyeceğini doğru dürüst hayal bile edememizdir. Böylece bir felaket gerçekleştirdiğinde zaten artık hayal etmemize de gerek ve olanak kalmayacaktır. Yani orada yılanın hareketlerini izleyen masum bir tavşan gibi oturabiliriz. Uccello'nun müthiş ordu resimlerini görmüşsünüzdür. Bu felakete ilişkin yeni formlar ve imajlar yaratmamız beklenebilir mi bizden? Bu bir bakıma, biaden çok fazla şey istemek olacaktır. Sanırım yapmanız gereken her zamanki gibi dümenin başında durup, her zaman yaptığımız işi belki çok daha büyük bir sorumluluk duygusu ve kararlılıkla yapmak. Yaptığımız işin inandırıcılığına ve kesin kararlılığına güvenilmeli. Bu konuda “Ölümün Zaferi-Yaşamın Zaferi” adlı muralize bakmanızı rica edeceğim. Çünkü o muralin üstünde 4 yıl çalışmamın nedeni de silahlanmaya ve nükleer felakete ilişkin kaygılandırdı.

□ Çalışmaya sanatının doruğundayken başlamış bir sanatçıya kalıcı olma-ya çalışmaya çalışıyor musunuz?

PARIS ■ Kadere insanlar işin ruhet-ler yazacak bir kişi değilim ben. Boyayı eğmeye, emekli olmaya hiç zamanım yok.

Türkçesi: ALEV SEVİNÇ

t.asi balkar

TAŞINAN BİR KİTABEVİNİN TAŞINMIŞ HÜZNÜYLE

nice sabahı göremeyen seni'lene

I. Bir Kitap

gözleriniz değince
sessizliği bitecek sözcüklerin
özgür olacaklar
sevginin yolu açılınca
yüreğinizin ışığı dokununca

II. Baştan Sona: Bir Adam

hepsi saklanıyordu. masalardört bacağıyla. elyazmaları. zarflar. imzalı kitaplar. imzasızlar. armağanlar, armağan edilmiş tortular. öfke. sevinç. tütün kokusu. gazı bitmiş çakmaklar. boş kibriit kutuları. dolu kataloglar. bozuk fotoğraflar. şipşakçı portreleri bir yan-köylünün. kırık pipolar. resimler: düşbozumu. karikatürler. imza günü fotoğrafları zarflanmış. gülümsemeler. göz kırpışması. somurtmalar. şemdinli tütünü. türküler'i anutma! telaşı. osmanlı imparatorluğunda mülkiyet ilişkileri. kapitalizm ve tarım. bilim ile yazın arasında. tebrik kartları. gidilmemiş nikah davetiyeleri. hepsi saklanıyordu: baştan sona.

III. Bir Başka Adam: Sonda Başa

hepsi saklanıyordu. masası bir geçmişin. geçmişte ve gelecekte hep anılan bir adamın elyazmaları. san zarflarda. beyaz zarflarda. kağıt kenarlarında karalamaları. dava dosyaları. düzeltme kararları. düzeltme kararını düzeltme dilekçeleri. yitirildi sanılan fotoğraflar. kendisi ni tah' ettiği fotoğraflar. pazarlar. pazar günleri suladıkça canlanan mineler. karanfiller. kadife çiçekleri. onur'un kazındığı hirsın. sonsuz enginliğinde yaşanan bir dünyanın: kapital'in. anti-dühring'in. doğanın diyalektiği'nin. insanın türeyişi'nin, madde ve insan'ın. fizik'in evrimi'nin. kemal atatürk ve çağdaş türkiye'nin. hepsi saklanıyordu. yılgınlık ve kin dışında: sonda başa.

IV. Çok Uzaktan Bir Başka Kitabın Sesi

beni üzen. sayfalarımdaya taşıdığım doğrular ya da yanlışlar. değil. içinde ne olduğunu bilmeden tutuşturan insanlıkların karanlık dünyaları. o karanlık dünyalara yakılırken bile ışık tutanlamak ne acı.

V. Bambaşka İki Adamın Sevinçli Yorgunluğu

saklanan her şey taşındı taşındıkça taşındı
kollarımız taşıdıkça güçlendi
bildikçe hildik gözlerimizde derin gölgeleri
gördükçe gördü görmediklerimizi bilincimiz
donandı yüreğimiz ısıdı ve sönmedi'k hiç
alın akıtmalı doru bir at taşımadı çeyizimizi
gittik geldik gittik geldik ayaklarımız üstünde
gittikçe sevinдик gidildikçe
şimdi herkes buruk gibi
gidiyorlar ırmakta sarsılan bir kayak gibi
kucak dolusu: yunus
gidiyorlar incitilmeden soylu bir gün gibi
kucak dolusu: asi
üç basamak çık ileri
beş adım yürü sağa
üç basamak çık sola
yirmioç adım yürü dümdüz
yirmidokuz basamak çık dönene'rek
oniyedi adım yürü durma!
yenibaşan

VI. Önemsiz Bir Ayrıntı

her şeye yeniden başlarken
japon elması da solmakta
turgut büyük saat 'iyle geçerken
fısıldadı usulca

**herkes ne kadar da mutlu'ydü "oysa"
ne bıraktıysam o kadar kolda orda**

VII. Göç Etmış Bir Kitap Gibi

geldik işte
dizildik dizildikçe
dizildik ve dizildik ve dizildik
dünyaları ayağınıza getirdik
sana evren benim içimdedir taşıyor durma bak
harflerde sözcüklerde noktalarda virgüllerde
kalabalıkta ve kimselerin ayak basmadığı saatlerde
insan benim içimde
sevgi ve nefret
barış ve savaş
düş ve gerçek
tutku ve iktidar

ah, kapağım kapalı, oysa sözcüklerimin gözleri açık
sana evren benim içimdedir taşıyor durma bak
pi'ler fi'ler pisi'! r beta'lar alfa'lar
hilincinin sözcükleri'yle çarpıştıkça sözcüklerin
gözlerinin kapanmayan yüreğinin çılgınlaşan coşkusuyla
yeni bir insanyeni birinsan olarak bakabilirsin dünyaya

VIII. Sona Sığmayan Son

bitmedi hiçbir şey başladığı gibi
bitmezde
hüzünde'gil
yıkım dolayısıyla
taşıyoruz
ilhanilhan kitabevi
bayındır sokak
yirmioç bılı altı
aynı sokak
ki hina aşağıda
hır kat yukarı
ruhumuz göğe biraz daha yaklaştı
söyle kalbim:
kim düğümledi bu ipi kopacağı yerden

Yüksek Öğretim Yasa Tasarısı'nı hükümete getirdikten sonra Fransa gençliğinin eylemi, 1986 Gençlik Yılı'nın son halı-kası oldu. Yanlış hatırladığım tar-larımdım. 1986, Gençlik Yılı değil, Barış Yılıydı. Oysa, Gençlik Yılı 1985'ti. Ama neden bütün yıllar ve bü-tün bir gelecek gençliğin olmasının ki, Öyle değil midir zaten?

İşçi sınıfının da "genel grevle" desteklediği Fransa gençliğinin bu hasarlı eylemi bahanesiyle "gençlik sorunu" başlığını tazelemekle yarar var. Tabii yine sorunun genel boyutla-rını, hatırlamaktan öteye geçmemiz mümkün olmayacak. Türkiye'de gençlik kendi geçişini keyfine ve özgürlüğüne somutlayacaktır.

Gençliğin toplumdaki ekonomi yerini ve huna bağlı ideolojik ve siyasa konumlarını bilimsel açıdan ifade edenlerin sıkça değindikleri bir işi ki biçimi mevcuttur: "etkilenmek"... Gençliğin işçi sınıfı biliminin, kü-çük-burjuva ve burjuva ideolojilerin-den, burjuva kültüründen, kapitaliz-min yozlaşmışlığından, sosyalizmin başarısızlarından "etkilendiği" haklı olarak vurgulanır ve bu "etkilenme-nin" gençlik hareketine ilave ettiği çeşitlenmeler cırafıca irdelenir. Tüm-üyle bilimsel alanda bulunma ve genel gençlik hareketine ilişkin olan bu "et-kilenme"nin yanı sıra genç bireyler için önemli başka bir noktanın daha vurgulanması gerekiyor. "Etkilen-mek" pasif bir durumdur. Etkilen-mek için bilinç ve irade sahibi olmak, olgun bir kişiliğe kavuşmak gerek-mez, var olmak yeterlidir. Etkilen-mek için herhangi bir caba harcamaya da gerek yoktur. Gençlik hareketi-nin bütün için ve onun genel tabi-atından dolayı belki "etkilenmenin" ilerisinde bir konuma geçmek müm-kün değildir ama her biri kendi başı-na kişilik olma ve toplumsal bircey iteliği kazanma yolundaki geçiş için bu böyle olmalıdır.

Belki alternatifidir, belki de uzantısıdır öğrenmek etkilenmenin, ama öğrenmenin etkilenmekten çok daha ileride ve yetkin bir konum ol-duguna herhâlde itiraz edilemez. Gençler kendilerini etkileyen ideolo-jik, politik veya kültürel faktörleri derinlemesine öğrenmeye çalışarak en azından kendi durumlarını sağ-lama kavramaya önemi vermektedirler. "bildiğini hiç olmazsa tam bil" uyarısı hayatın her safhasında karşı-la-rına mutlaka çıkaracaktır da ondan. Kendini etkileyen şeyin bilgisi insa-nın kendisi hakkında bilgisi olması bakımından önemli ve gelişmesinin sonraki çizgisini belirleyecek olması bakımından da hayati değerdedir.

Kendine yönelik bir öğrenme, kendi dışındakini öğrenme çabası ile bütünleşimlilikle öğrenmek bile değildir ve gençliğin aldığı doğuşun zaafı gibidir bu. Türkiye'de demokri-tik ve politik gençlik hareketlerinin kalıcı bir gelenek üretmeksinin yük-selip, sonuçlanmasının sebeplerini,

Gençlik

"Etkilenmeyi" Aşmalı

"Öğrenmeye" Başlamalı

Ömer B. Canatan

kendisi dışında ve kalıcı olanla kendi-riyi ilişkilendirmektir. Öğrenmenin de aramak gerektirir. Bunu bundan sonraki toplumsal yaşamda aşp daha ileri biçimde yeniden kur-mak, şimdiki gençlik hareketinin içinden çıkacak yetkin gençlerin gö-revi olacaktır.

"Kendi dışındaki" ne demek? Bunu sınırlarıyla ifade etmek müm-kün olmaz. Öğrenilmesi gereken o kadar çok şey var ki. "Öncesini öğ-renmeleri" gençliğe çok öğütlenmiş-tir ve boşuna değildir bu. Çünkü gençlik yaşamın "kendisiyle başladı-ğına" inanmak eğilimi taşır. Bunun yanında dünyayı, en genel hatları-nan başlayıp ayrıntılarına doğru ge-nişleyen bir yol izleyerek kavramak, gücümüzün hangi faktörler tarafın-dan sınırlandırıldığı bilmemizi kolaylaştı-rır. Kendi "ulusal penceresinden" dünya sadece "gözükür" ama anlaşıl-maz.

Bu kadar geniş bir bilgiyi kavra-yıp özümsemek, heshbelli ki kolay de-ğildir, ama imkânsız da değildir. İlk ihtiyaç yöntemdir. Yöntemi olmayan öğrenme olmaz, öğrenmenin bilim-selliği yöntemce belirlenmiştir olur. Bu-rada yöntem önu ve sonu bilinen bir program, araç ve gereçleri verir, gü-dümlenmiş bir faaliyet değildir. Hayatın bizzatlı kendisini bir öğrenme yöntemi olarak kurmak, öğrenmeyi bir yaşam tarzı olarak kurmak gere-kiir. Bu anlayış, özgür olmasa da ken-dini özgürleştirir, anlamlı bir ina-da, aklın cesaretine ve gelişkin bir ahlaka denk düşer. Bağnaz ve karar-sız bir kişilik öğrenmeyi imkânsız kı-lar.

Öğrenecek çok şey olduğu-nu kabul etmek belki yetişkinler için bir tevazudur, ama bu, gençler için ge-rekli ve ileri bir iddiadır. Öğrenmekten korkmamak, kuşkucu olmak, so-ruşturmak, araştırmak şimdi genç-lerin gereklidir. İleride bunlar inanç-sızlık, güvensizlik, bezginlik anlama-na gelebilirler.

Bugünün gençleri "yakından" öğrenmeye başlarırsa, bedellerini asla da tutmuş olmazlar. Östünde durdukları bir birikim mevcuttur ve önce onun bilgisine ulaşmak zorun-dadırlar. Çünkü her şeyden önce bu-günün gençleri bu birikimin somut ifadesi durumundadırlar. Bu biri-kim toplumsal tarihimizin bilimsel süzgeçten geçirilmiş bilgisi olmalıdır. Sadece yanında olduğu sınıfın veyi seçtiği perspektifin geçişini değil, en düşman bildiği sınıf ve zümreler'in de geçişini yakından tammak toplu-

mu sınıfsal derinliğiyle ve bu sınıfla-rın kendi aralarındaki ilişkilerin tarihsel derinliğiyle kavramak gençle-rin yaşamsal ihtiyacı olmalıdır.

Kapitalizmin koşullarından do-layı gençler başıboş bir yaşama itilmek-tedirler ve çoğu zaman kendilerini yetkinleştirme çabası bu yanlış bir parçası olarak algılamaktadırlar. Ya-rışmak için öğrenmek ve yetkinleş-mek bireyin önu elbette açar ve bir bilgi birikimine ulaştırır, fakat bu, biz farkında olmaksızın öylesine koşul-lama anlamında bir "uzmanlaşma-ya" yol açar ki, gerçekte bambaşka olan başkalarının ve çevrenin ölçüler'i bize kendi ölçülerimiz ve kendi ölçü-lerimize göre gözükmeye başlar. Bu tür bir uzmanlaşmayla edindiğimiz değerleri ve ölçülerini, onların yanlış-lığını görmeye anladığımız zaman ısrak etmek, çoğunluklu iddiasından vazgeçmek olarak gerçekleşir. Yan-lışlığın bilgi olarak yitirilmesi ve ey-lenide başarısızlığa uğraması, iflah olmaz umutsuzlukların da kaynağı olur.

Gençlik hareketini layık olduğu etkinliktir. Alkoyan ve bazen de yan-lış mecralara sürükleyen temel fak-törlerden biri, kendine hazır sunul-muş resmi ideolojiden kesin olarak kopmayı başarmış, ilerici, devrimci, demokrat konulara bu resmi ide-olojinin izlerini taşıyarak yükselmiş olmasıdır. Kapitalizmi, pre-kapitaliz-mi ve hatta feodal kalıntıları da işine katıp birlikte baktığımızda görüyo-ruz ki, Türkiye'deki gelenek, sd ege-men ideoloji günümüzde gelişmenin, ilerlemenin, barış içinde ve insana temel güvenliklere sahip olarak yaşa-manın önudeki en kalı engellerden biridir. Bu ideolojiden kopmak, ta-nıldığı gibi, onu reddetmek ve yeni bir ideolojiyi benimsemekle başarıla-cak kadar kolay değildir. Gençliğin ideolojik kapsamda hızla konum de-ğiştirebilme karakteri bir avantaj ol-dugu kadar, gelişme sürecini ısrak-ırsızlaştıran bir faktördür aynı zama-da. Bu bakımdan egemen ideolojinin tasallutundan kurtulma sürecini yo-ğun bir bilimsel bilgi edinmeye bes-lemek, "cazip" olanın değil, doğru olanın peşinden gitmek, gençliğin tem-el kaygısı olmalıdır.

Türkiye'deki gençlik hareketle-ri, gençliğin maddi yapısına uygun düşenden belki kat kat daha fazla zengin eğitimler ve değişik yönelim-ler ortaya çıkarmıştır. Bunlardan bü-yük bölümü dünyaya Türkiye pen-ce-resinden de çok daha dar olan kendi penceresinden bakma inadında ol-

muşlardır, halbuki dünya Türkiye penceresinden de gözükmez. Bilim-sel tarihin geniş ufkundan bakmayı yetkinlik olarak kazanmak gereki-yor.

Bu noktayı vurgulamaktan um-dugumuz yarar şudur: Sınıf mücade-lesi teorisi bakımından belli bir bi-rim içinde de var, ama bu birikim baş-ka ve çok daha zengin tarihsel tecrübe-si olan fakat halen kapitalizmi aşma-mış bulunan nice toplumun biriki-miyle kıyaslandığında kompleks ya-ratacak kadar kısır kalmaktadır. Bir de kapitalizmden çok daha ileri bir si-yasal uygarlığa ulaşmış toplumları, bu toplumların aklı sığmaz fedakar-lıklarını, yaşadıkları yoğun tarihsel dramı düşünürsek, ortaya, karşısında eğilmek gereken görkemli bir tallo çıkmaktadır. Bunu tanıyıp, öğrenme-den, "küçük burjuvanın" anlamsız benicilliği ile ahkâm kesmek, iş ö-rdeklik bir kümesin ekonomisini bile yönetmekten acizken toplumların tarihsel devinimini yönetmeye heves-lenmek, nastrından başka acı duyma-ayışken iç savaş yürütmüş halkların arkasından atıp-tutmak gençlere yakışmamıştır. Okumaktan, görmekten, anlamaya çalışmaktan hiç kork-mamak, duyduğu kuşkunun üzerine sonuna kadar yürümek, dün eksikti, bugün görev sayılmaldır.

Bilimsel öğretiyi gençlere "öğüt vermece" yaklaşmamakta, tam tersi-ne açıklığı, hatta iflah da ilerisi, bo-ğun dönmelerinde herkesin, yanlış bile olsa, inandığında inatla direnme-sini istemektedir. Yanlıştan kopup gi-derken, mücadeleden ve haklı iddi-asından da kopup giderler 12 Eylül sonrasında o kadar çok oldu ki, hal-buki yanlış tanımak ve aşmak biraz cesareti ve biraz da gayret işi olabilir-di. Gençlerde bunlar fazlasıyla var, bu nedenle gençlere güveni sürdür-mek, siyasi boğun döneminin yor-gun unsurlarına bakarak hüküm ver-mek gerekiyor.

Şuna inanmasak da böyle olma-ya devam ediyor: Yönetici sınıflar gençlerin, bir temel sınıfa yaslanma-dan gelişen hareketinden, gençlerin şu veya bu "ara ideolojinin" gözüpek militanı olmalarından korkmuyorlar. Yönetici sınıflar, tam aksinden, gençlerin kendi halinde ama yetkin, bilim-le, kültürle donanmış olmalarından da korkmuyor. Yönetici sınıfların korktuğu ve korkmakta sonuna ka-dar aklı olduğu durum, bilim, sanat ve ahlak gibi yetkinliklerle fedakar-lık, militanlık ve cesaret gibi değer-lerin buluştuğu nirengi noktasıdır. gençlerin bu noktaya yığılmalarıdır.

Burjuvazinin şu veya bu vandallığını, estetikten uzak yaşamını elçistiren ve bununla yetinen bir sanatçı genç ile, onun bin yıllık saltanatına "istememezlik" taassubuyla son verileceğine inanarak ve bununla yetinen birmillî bir genç "kurulu düzen" için aynı dercede zıtlıdır. İkisinin birleşimi, estetik dünyanın ölçülerini derinliği ne hazmetmiş bir yetkinlikle, bu ileri ölçüye ters düşen tarih kalıplarına karşı millî bir mücadelenin keşifliği noktada tarihsel sorun "ayrıntıya" boğulmadan çıkar ortaya servecilerin "nasıl ve kimlerle üretildiği" sorusundan "adil paylaşım isteğine" kadar gelip dayanan bir hesaplaşma buraya başlar. Bu çözümleci hesaplaşmayı dışarda bırakan bütün hesaplaşmalar peşinen kurulu düzenin işine yarar, onu güçlendirir hatta. Gençler, sosyal hayat kadar geniş bir anlamda kavramak durumunda oldukları bu mücadeleli, ister istemez tanıyacaklardır. Gençken tanımamanın yetkinliği daha kalıcı kişiliklerin oluşmasını sağlar.

Gelecek sadece kronolojik zaman dizilişiyse değil, böyle hiç değil, "yakınlık duyduğu" kimi sıyrıt değerlerin somutlaşarak "olması" bakımından da gençliktir. Barış, eşitlik, kardeşlik, fedakarlık, cesareti, azim vb.leri gibi, kişinin karakterini bütünleyen, ama kendinde hiçbir şey ifade etmeyen ve ancak toplumsallıkla birlikte gerçekleştirildikleri zaman insan hayatında rol oynayabilen değerler kapitalist toplumda sadece "sak.sık" kalmış, bu nedenle inatçı bir korunma isterler. Bu değerlerin egemen ahlak sistemi olarak örgütlenmesi, sömürünün aşıldığı duruma denk düşer. Bu gelecek nesnel olarak bir tek sınıfa aitmiş gibi gözükse de gerçekte insanın geleceğidir. Gençlik bu gelenekle daha şimdiden ama "duygusal" bir bağ içindedir. Bu bağ, aynen bağlantılarla pekişmek, kendini bağli olduğu değerlerle birlikte gerçekleştirileceği bir geleceğin hazırlanmasına bilfiil katılmak ve bu geleceği kurtarmak başka kurtuluş reçetesi bulunmayan sosyal güçlerin mücadelesiyle bütünleşmek, tek tek gençlerin ve gençlik hareketinin amacı olmalıdır.

"Beylik gerçekler" gibi gözükene bu temel gereklilikler Türkiye'de gençlik hareketine kötüne malomladığı için "bahaneçizmi" Fransızdan seçtik. Değil daha ileri toplumsal hedefler için, hatta "eli ayığı düğün" bir demokrasi için güncel "hukuki haklar" için mücadelenin bile yüz binlerle ifade edilen bir gençlik kitlesi içinde "marjinal" kalması, sadece baskının varlığı ile açıklanamaz, böyle açıklansa hile, bu dahi, yukarıdan beri değindiğimiz "beylik gerçeklerin" Türkiye'de gençlik hareketine yetince malomladığını kanıtlar. Tabii bütün hunlardan sadece gençlerin böyle olduğu sonucu da çıkmaz. Önemli olan, sosyal hayatımızın ötekini bütün süreçlerine bağli olan bir

WORLD FEDERATION OF DEMOCRATIC YOUTH
FÉDÉRATION MONDIALE DE LA JEUNESSE DÉMOCRATIQUE
ВСЕМИРНАЯ ФЕДЕРАЦИЯ ДЕМОНРАТИЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ
FEDERACION MUNDIAL DE LA JUVENTUD DEMOCRATICA
世界民主青年聯盟

DÜNYA DEMOKRATİK GENÇLİK FEDERASYONU'NUN ÇAĞRISI:

ŞİLİ GENÇLİK LİDERİYLE DAYANIŞMA

Şili gençlik lideri Manuel Hernandez, 22 Ocak 1987 günü sabaha karşı Pinochet polisi tarafından gözaltına alındı. 1973 darbesinden sonra, Hernandez, cezaevinde kalmış, işkence görmüş ve diktatörlük tarafından, Dawson Adası toplama kampına gönderilmişti. Daha sonra, diğer siyasi mahkûmlar gibi Hernandez de, gösterden ulusal ve uluslararası dayanışmanın etkisiyle serbest bırakılmış; cezası 10 yıl sürgüne çevrilmişti.

Manuel Hernandez ulusal ve uluslararası bir gençlik lideri olarak, demokrasi ve bağımsızlık mücadelesini sürdürdü. 1982-84 yılları arasında, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu (DDGF) Genel Başkan Yardımcılığı yaptı. 1985'te ise, birbirinden farklı politik, felsefi ve dinsel görüşlere sahip gençleri bir araya getirecek olan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'nin Uluslararası Hazırlık Komitesi Sürekli Komisyonu üyesiydi.

On yıl süreyle çektiği haksız cezadan sonra, Hernandez'in yurduna dönmesi diktatörlük tarafından yerüden engellendi. Bunun üzerine, Hernandez, haksız sürgüne meşru bir tepki olarak ve demokrasi mücadelesinde halkıyla birlikte yer almak özlemiyle, Şili'ye kendi çabasıyla giriş yaptı.

Sizleri değerli desteğinizle Manuel Hernandez'in yaşamını kurtarmaya; O'nun serbest bırakılmasını ve binlerce Şili'nin sürgününe bir son verilmesini sağlamaya yönelik dayanışmaya katılmaya çağırıyoruz. Dayanışmanızı, duygulanınızı uluslararası kamuoyuna, İnsan Hakları Örgütlerine ve Şili yetkililerine duyurarak gösterebilirsiniz. Telgraf ve mektuplarınızı özellikle, Şili Hükûmeti Dışişleri Bakanı Ricardo Garcia adına, "Palacio de la Moneda, Santiago de Chile" ve Gençlik Hakları Komisyonu "Comission of Youth Rights-calle Huérfanos 850, Santiago Chile" adresleriyle diğer ilgili kurumlara göndermenizi bekliyoruz.

**DDGF Bürosu
Budapeşte-Macaristan**

Türkçesi: Nergis Algün

gençlik realitesinin bilincine varılmalıdır.

Günümüz gençliğinin öndünde, sadece Türkiye'de değil, dünyanın her yuvarında ilginç, kurmacık, çözülmemeye muhtaç koşullar vardır. İkine ayırmadan, birini sosyalizm ve insanlığın geleceğine, (büyükün bugüne ve kapitalizme ilişkin iki temel tarihsel kategoriden birine ait olduğu olgusundan başlanmadıkça bu koşulların bilgisine varılmıyor. Ama bu dahi önceziyle anlaşılacak kolaylıkta değildir. Bilimsel bilgi ve kapsamlı kavrayış her şeyden önceki özgürlük ortamında gerçekleşiyor. Türkiye'de gençlik bugün bundan yoksundur, dolayısıyla kapsamlı bir dünya bilgisi edinme sorunu kapsamlı bir siyasal özgürleşme isteği ile bağlantılı biçimde kurulmadıkça çok şey ifade etmiyor.

Seçimim gelecektekine yana yapmış bulunmak tek başına çözüm değil. bunun gereği olarak "özgürleşme talebi ile" kendini öne sürmek müg-

lak bir kavram, tepkici -dolayısıyla haklı- bütün çıkışlar bu kapsamagiriyor. Türkiye'nin bugünkü siyasi durumu nedeniyle özgürleşme talebi sık, kaypak ve iltidatçı yorumlara da fazlasıyla açık bulunuyor. Daha ileri insanlık durumu resmen gündemden kaldırılmış olmakla, özgürleşmenin en aşırı düzeyi -mesela bir sivilleşme, yasaların şu veya bu ölçüde aranması, hukukun işlerliği, "ulusal çapta" bir demokrasi v.b.leri- azami amaç gibi konulup, emekçi toplumsal çoğunluğu sömürücü sınıfa, sömürücü sınıfın denetlerine ortaklığı demek olan bir uyumu gerçekleştirilmesinin felsefesi rakipsiz kalıyor. Bana demokrasi'nin ve onun mantıksal geleceği Marksizm ile kaynaştırılıyor ve -bu insanlığın kurtuluş yolu olarak teorileştiriliyor. Bir aulamda, kapitalizme alternatif olarak doğmuş ve gelişmekte olan dünyayı "yok" sayan ve kapitalizmi kendinin alternatif olarak dinamizme gören bir felsefe, iddiasını çoğunlukla gençlerin öğren-

me isteği ne dayandırmıyor, ama onları "gerçeğe" kuşkuyla bakmaya çağırıyor. Sali kuşkuyla sınırlı ve bilinile desteklenmemiş bir yaklaşımı gerçeği kavramak yerine ondan uzaklaşmanın gerçeklerini hazırlıyor. Türkiye'de gençlik, kişiliği, siyasal özgürlüklerden aynı zamanda bilimsel özgürlükten- yoksun bir ortamda şekillenmiş son yedi yılın gençliği uygun bir av alanı olarak gözüküyor.

Lakin şu da gözüküyor ki, gençler kendiliğinden olmayan bir çağırılışla isteğiyle ortaya çıktıkça, bu hemen oada bir mücadele olarak gerçekleşiyor, sosyal genişliği olan bir anlama bürünüyor. Kuşkunun da, yanlışın ve doğrunun da son ve kesin sınırı bu mücadelede.

Gerçek, mücadeleye, mücadele gerçeğe götürür, bu kaçınılmaz toplumsal yaşama şekli içinde gençler "keyfince ve bağırılığınca" her şey öğrenme hakkına sahip olacaktırlar.

Şubat '87 66.

sayıda Liselerdeki disiplin konusu ile ilgili yazıyı okudum. Güzel ancak yetersiz.

O denli çok ki sorunuz, ne kadar yazılsa yine de yazılabilecek pek çok şey bulunabiliyor.

Ben bu öğretim - orta öğretim - canavarının önünde olduğumdan bazı somut durumları daha iyi görebiliyorum.

İçinde bulunduğumuz koşullar ve uygulanan yaptırımlar, bizlerin mekanik otlar ordusu haline getirilimimiz istendiğini doğruluyor. Birtakım sorunları yazımda belirttim. Bunlar somut ve yaşanmış olaylar. İstiyorum ki bunlar, kamuoyunda bilinsin ve çok az da olsa bir kitle bu sorunla ilgilensin.

Yoksa, gençliğimiz YARIN'la kucaklaşamayacak. Bu gündekalip, dünü yaşamak zorunda bırakılacak. Sizlerin de bize yardımcı olup, sesimizi duyurmanızı istiyoruz. Buna görevimiz var.

MURAT ÖZMENEK

Astında eğitimimizdeki sorunların kısa anlatımlarıyla bitecek gibi olmadığının bilincindeyim. Ancak bu günde orta öğretim öğrencisi olmanın verdiği yarayı, hemen hiçbir derman iyileştiremiyor. O denli somut çelişki ve seçmaliyetler karşılıklı karşılıklı, bu sorunlarla ve eğitimimizdeki yöntemlerle nasıl bir kişiliğe sahip olunabileceğini ya da nasıl kişilik geliştirileceğimizi bilmiyorum.

İki yıldır okulda yaşadığım olaylar, bir öğrencinin özellikle örnek alması gereken kişilerin, öğretmenler ya da okul idarecileri olmadıklarıdır. Keskinlikle birincideyim ki, anlatımların kapsamı tüm öğretmenlerle ilgili değil. Öğrencilik süresinde bizleri yaşama hazırlamak için bir ana bir baba gibi özenlerle bulunan ve her zaman saygı ve sevgiyle andığımız çok değerli, gerçek öğretmenlerimiz oldu. Onlarla gurur duyuyorum.

1985-86 öğretim yılında ilimizde bir lisede Lise 2. sınıfa devam etmeye başladım. Öncesinde birtakım zorunluluklardan ötürü, eğitimime üç yıl ara vermek zorunda kalmıştım. Ara vermiş olmamın verdiği fiziksel gelişkinlik, derslerime giren öğretmenlerin pek çoğunda önyargılı davranışların egemen olmasına neden oldu. Bu tutumlara hiç bir anlam veremedim. Bir öğrencinin her şeyden önce öğrenci psikolojisini bilmesi gerekmez mi? Üç yıl ara vermiş bir öğrencinin, okuma amacıyla tekrar okula dönüşmesi bir eğitim için hiç bir anlam taşıyor mu? Bu soruların yanıtını ben çok iyi bildiğim halde, okulda kendimi kabul etmene kadar pek çok özenle bulunmak zorunda kaldım.

Bir tarih öğretmeni ki; bir yıl boyunca ağzından ATATÜRK sözünü çıkaramadım. Mustafa Kemal... Evet, Soyadı Kanunu kabulünden önce Mustafa Kemal, ya sonra?..

Bir öğretmen ki; Eğitici Koc çarşıdan dersinde serbest kalabileceğimizi söyleyip, arkadaşlarımızla konuştuğumuzda ise "Mahalle hanlarını geçtiniz" diyebilen. Ve aynı öğretmen ki, öğrenci için okul idaresine gidip, o öğrenci hakkında "hiçbir öğ-

liseliden mektup

“Çobanlar bile...”

renci arkadaş ve öğretmen tarafından istenmiyor. Lütfen gereğini yapın” diyebilen. Ne rastladır ki aynı zamanlarda olagelen bir anket yoklama sonucunda o öğrenci hakkında hiçbir olumsuz şey olmadığı gibi, idareye eleştirilerin tam tersine arkadaşları ve öğretmenleri tarafından sevilen bir öğrenci olduğu anlaşılır. Anlatıyorum, öğretmen hangi somut yargıya dayanarak böyle çelişkili bir başvurda bulunabiliyor. Ve yine aynı öğretmen, yine aynı öğrenciye tüm bu olaylardan sonra “Sen bu sınıfta parazitsin” diyebiliyor.

Bir okul idarecisi ki; anlatımına yazma işlevi çok yetersiz kalır. Müdür olmamın verdiği psikolojiyle, en çok gereksinim duyduğu otoriteyi sağlama için “Nereye gidiyorsun ulan”, “Defol Çık” gibionurlu birağzından çıkamayacak sözleri kullanma gereksinimi duyan.

Genici düşüncelerin çiziz hınlısı bir gazetenin reklamını yaparcasına okula getirmek, öğrencilerin okula çıkma zamanı, tam okulun karşısındaki kahvehanede kahve oynanılan oynayan bir idareciye yakışır. Evet özellikle duyuruyorum. Eğer bir öğrencinin öncelikle örnek alması gereken kişiler, öğretmen ve idarecileriyse, kahvehanelerin en görünür yerlerinde asılı bulunan “18 yaşından küçükler ve ÖĞRENCİLER GİREMEZ” yazılı tabelaların en kısa zamanda kaldırılmasını gerektirir. Bilmem böylelikle ne derece hemlikli?

1985-86 eğitim yılında okulumuz adına, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün ilimizde düzenlediği bir iliyato yarışmasında hazırlanıp oynadık. Beraberinde küçük de olsa bir ödül aldık. Hemen belirtirim, bu olayı gerçekleştiren okuldan hemen hiçbir yardım görmediğimiz gibi, duşal olarak sonucunda da bir teşekkür beklemiyorduk.

Yeni okuldaki sosyal etkinliklerde içli dışlıyım. Yaşımın ilgili sorun olmasa sportif etkinliklerde de bulunacağım.

Fakat öyle bir idare anlayışı ki; M.E.G ve S. Md. lüğünün etkinliklerimizden ötürü, bireysel olarak adımıza gönderdiği Teşekkür Belgelerini “Vermeye ne gerek var, önemli şeyler değil” diyerek yok edebiliyor. Evet bir kez daha soruyorum. Adlanımıza gönderilen belgelerin önem derecelerini hangi makam belirliyor ve bir üsl makamın yani Milli Eğitim Gençlik ve Spor Md. lüğünün adımıza verilmek üzere okul müdürlüğüne gönderdiği belgeleri, okul idaresi hangi yetki ve statüyle öğrenciye vermiyor, bir yıl sonra kalorifer kazanında yakılabiliyor?... Yanıt lütfen... Bu makamlar arasındaki ilişkiler bu denli laubali mi? Değilse niçin denetlenmiyor?

1985-86 eğitim yılında okulda olan bir olayın sonucu, en doğal haklarından bini kullanarak, velim aracılığıyla okul idaresine bir şikayet dilekçesi verdim. Geleneksel ‘hasaraltı’ oyunuyla sürüncemede kaldı. Bir soru daha. Özellikle son günlerde pek sık duyduğumuz Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonuna kişisel başvuruda bulunabilme hakkında: Bir orta öğretim kurumundaki bürokrasili aşabilmek için bir yıl yetersiz hatırlan, diğer makamların aşabilmek için olacak çocuklarımız adına şimdiden vasiyet mi bırakmamız gerekecek?..

Olanaklarınız elverişse okulumuza gelip görmenizi dilerim. Ve özellikle yınalıyoruz Saat 13.00 sıraların gelerseniz, okulumuzun karşısındaki kahvede okey oynaya ya da diğer kahve oyunlarını idarecilerimizle birlikte oynayabilirsiz.

Bir genç olarak söyleme zorunluluğu duyuyorum.

Bu ülke bize emanet edilmişse, her ne kadar yok etme uğraşısında olurlarsa olsunlar, biz gençliğin dinamikliği ve çağdaş dünya görüşü karşısında çok anlamsız bir kitle olarak kalacağız.

Geçmişte yaşanan yanlışlıklardan, tekrar yaşamayacağımıza inanıyorum ve gençliğin özellikle orta eğitimde böyle çarpık ve kişisiz büyümesine neden olan önsde belirttiğim bilimsel ve anlamsız kitlelinin yokolmasını yüreğimden diliyorum.

İki yıldır okulun durumunu düşünüyorum da, çobanlar sürülerini otlatırken, yani olanı besleyip, yönlendirip, denetleyen ellerindeki kavalları veya dudaklarının arasından çıkardıkları tatlı melodilere ne de güzel bir bütünlük ve uyum oluşturlar. Çobanlar bile....

Zamanla her şey değişiyor. Eskiden İngilizce dil derslerinde bir film çeşitli zamanlara göre çekimi yapılır, önce kâğıtları içinde kullanılır, tek tek olan bu birikim dıyaloglarla uygulamaya alanına sokularak dil öğrenilmiş olurdu. Şimdilerde dil öğrenimi değişmiş. Belki yine okullarda ne aldın, ne verdin, saat kaç gibi soru kâğıtları üzerinden başlayan bir öğretim sürüyor ama TV'deki dil eğitimi bir başka. Özellikle dilini biraz daha geliştirmek isteyenler için bu başkalık kendisini duyumsatıyor.

Kar, merkez kentleri işgal ettiğinde birçok insan belediyeler ne işe yarar acaba diye sormaya başlamıştı. Oyle ya kar yağar yaşam durur, yağmur yağar seller gelir, güneş yaz öpücükler dağırtırken içilecek su bulunamaz. Sonbaharda yakacak panjiri yağlar. Lapa lapa kar da yağar, bu belediyeler ne yapar acaba diye düşüncelere dalarken, TV'nin pek muhterem yöneticileri evlerinde tutsak kalanları eğlendirmek için ekranın karşısına zincirlediler. TV'mizi açtığımızda, İngilizcesini ilerletmek isteyenler için Türkçe alt yazılı bir film başlamıştı. Türk tımarcılar ile yaptıkları görüşmeden sonra ofisine dönmekte olan bir aile, sokak ortasında, uzun saçlı bir kişi tarafından vuruldu. İngilizcemizi ilerletmek için ekran karşısına oturup sabah sabah bir cinayete karşılınca ani bir ürperti geçirdi. Vurulan adamın bir güvenlik görevlisi olduğu ortaya çıktı. Adamın arkadaşlarından biri olaya çok üzülüyordu. Genç bir polis olan adam ofisinden kuduruyordu. Tam o sırada da TV'de genç polise göre, cinayetlere neden olan o yazır la konuşma üzerine söyleniş yapılmaktaydı. Spiker, yazara dergisinde güvenlik güçlerine bağlı ajanların isimlerinin yayınlanmasından sonra, birbirini ardına idenen cinayetlerin de düşünülmesini soruyordu. Radikal solcu diye tanıtılan yazar, devlet güvenliği ile de ilgili olsa demokrasilerde gibi hiçbir şeyin olmaması gerektiğini belirtiyordu. İste bu söyleşi üzgün polisi çileden çıkanyordu. Genç polisin intikam yemini ederken, Scotland Yard'ın şefleri de radikal solcu yazarın iyi korunması gerektiği kararını alıyordu. Genç polisin tepkiselliği Yard'ın şeflerine hemen değerlendirilmiş, yaşamına ilişkin dosyası, ruh durumu, aşkının incelenmiş, olaüst davranışlarının ön kestirimi yapılmıştı. Yard'ın şefleri genç polisin bağlı bulunduğu şubenin komiser ne elemamın dizginlemesi gerektiği uyarısını yapıyorlardı. Radikal solcu yazar gizli buluşmalar yapıyor, Küba üzerinden Moskova'ya gümüşün hazırlıklarla başlaması talimatını alıyordu. Ofisli genç polis, Radikal yazarın elini kolunu sallıya sallıya gezmesini kendisine yedermiyordu ve izliyordu. Yard'ın şeflerinin genç polise anlattıkları onu ikna etmemişti. Polis, Yard gücünü kalıca olayların üstünü örter görünüyordu. Arkadaşının teşkilatın gizli bölümünde çalıştığına da inanmıyordu. Yard şefinin devlet adına cinayet işlemek demokrasiyi ahlakına uymaz öğütünü de kulak arkası etmişti. Bir gece radikal solcu yazarı öldürmek için peşine düşmüştü. Yazar hafiflikle yarefretin yapmış geri dönmüyordu. Genç polisin eli tam silahına gidecekken hızla

İngilizcemizi İlerletirken

gelen bir arabanın altında kalarak ölüyordu. Radikal solcu yazar beavullarını topladığında, arabanın sürücüsüne göre polislin ölümünü Yard şefinin masasına bırakıyordu. Elin bir kazıya kurban giden polis gömülürken, Yard şefleri toplanmış KGB işine bir ajan yerleştirmeye başlanıyordu.

Kuşkusuz bu filmi izlerken İngilizcemiz de ilerlemiştir. Daha önceleri de vuruldu-kırıldı İngilizce öğrenim programları yapılmış. İnsanın aklına şu geliyor. Bu derslerle İngilizce öğrenen Türkler İngilizce konuşulan bir ülkeye gittiklerinde, cinayet, kaçakçılık, ajanlık gibi işlerle ni uğraşacaklar acaba? Ya da İngiliz yaşamının normal akışı böyle de insanlar yabancılık çekmesin diye filmlerle mi tanıtılıyor? Pek de öyle değil gözüküyor. M1-5 diye anılan istihbarat örgütü eski görevlilerinden Peter Wright "Spycatcher" diye bir kitap yazınca İngiliz hükümeti devlet sırlarını ortaya döktü diye bir dava açmış. Filmlere ve anılara konu olanları birbirinden ayırmıyorlar. Gerçi bu tür örgütlerde çalışan insanlar, vicdanlarının zorlamasından mi yoksa başka bir nedenle mi günün birinde anılarına yazılmayı seviyorlar. Eski CIA şeflerinden John Stockwell bir derginin sorularına şöyle bir yanıt vermiş: "1974'te yapılan bir senato araştırması CIA'nın her yıl yüzlerce gizli savışı yaptığını ortaya çıkardı. Bunların bazılarının zararlı ve gazetelere konu olmayacak kadar önemsiz operasyonları olduğu savunulsa bile bunlar yasadışıdır. Düşünce Özgürlüğünü kısıtlar ve sınırladığı gibi zamansız değildir. Endonezya operasyonunda 800 bin kişi öldü. Daha sonra Kongo

var, İran var. Gana, Brezilya, Şili, Vietnam, Laos, Tayland... ve böylece sürüp gidiyor." CIA şefinin açıklaması, Süleyman Zıncı'nın dediği CIA ajanının söylediği anımsatı: "Hür dünyayı aşırı bürokrasilerden korumaktır görevim". CIA adı merkezi haber alma örgütü de olsa bir siyasal odak gibi çalışıyor anlaşılıyor. Santa Barbara, Firmalar Vadisi, kısırdizler Türk-İslam sentezi tezini, belki de yeni bir boyutta elemanın çabaları olabilir. Türk-İslam-Amerikan çorbası. Amerikalılar bu filmleri toplumdaki her şeyin fitni yapılabildiği estetik anlayışından çıkarak yapıyorlar. Bizim sentezler de nasıl olsa bizim toplumumuzda böyle bir yaşam tarzı yok, eleleme bakıp da sükratsi ni deriyorlar herhalde. Aslında o denli güvenilir ki, ortadaki kasıp kavurabilecek AIDS hastalığının önündeki en güçlü engeli, aile yaşamlarının güçlü olması gibi bir bilimsellik anlayışı ile açıklıyorlar. Çok satan renkli basınınsa yulmuk sosyetinin yaşamını kurcalamaya başladı bile. Aile yaşamının pek o denli de sağlam olmadığı ortaya çıkıyor. Uğur Dündar'ın yaptığı röportajlarda sosyetemizin mafya ile işi kokain partilerinde boy gösterdiğini okuyoruz. Eş değişir

me işe çevirme partileri, eşcinsel ilişkiler, lezbiyen ilişkiler auka çıkmış gibi geliyor. O hep korkulan, İstanbul'u bir sarsarsa yerle bir eder denilen deprem olsa, gelecek çağlara Pompei'nin son günlerinden daha betanalar, kâğıtlar bırakacak demek ki. Gariban aileler için pek tehlike yok ama yüksek sosyete içinde salgın hastalıklar her an baş gösterebilir. O zaman bir vakıf daha kurmanın zamanı geldi, Türk ailesini koruma vakfı. Gerçi Türk kadınına koruma vakfı var ama daha çok imam nikahlı kadınları resmi nikahla evlendirmek konusunda. Yalnız böyle giderse hanım o Santa Barbara vb gibi dizilerden benzer evlenmeden aynı evde yaşamaları falan, ahlak yapımız gözlelebilir. Çözülebilir. İzin ötesinde değer yargıları açsın da oldukça büyük bir kargaşanın yaşandığını da süren intihar olayları ortaya çıkarmış. İnsanın artık hiç içimiz yolunun kalmadığını inandığı bir noktadan başlar intihar eylemi, değer yargıları sisteminde ki kargaşanın da ilk habercisi olur. Bizim TV'mizde bir yandan insan davranışlarına yön verecek yarıncı olacak diziler için bir kayıp izlenimden geçilirken bir yandan da ahlak sporları, küçük öbretici oyunlar yer alıyor. Şimdi kim inanır, "yemekten önce, yemekten sonra, dinlenirken, konuşurken" diye biçimlendirilmesi, damak zevki adını verdikleri işi kültürleriyle dizi filmlerin citir ettiği ekranda şu traş-komik diyalogların yer aldığı açılabilir:

- Ah allahım napıcaz şimdi. Biz onsuz napıcaz şimdi, söyle kızım napıcaz.
- Ağlama anneciğim
- Nasıl ağlamam kızım, yavrum neden acaba, neden, neden bizi buldu neden, neden!
- (Kadın ve kız salya sümkük ağlarken ki ağlamada oldukça yapay bir biçimde oluyor. Sanki kabare yapan bir tiyatro gibi böyleli bir olayı hicvi gibi. Anaya Peygamberler ruhünde olayları anlatan ilahi sese benzer bir ses giriyor.)
- Bu sonuca nasıl gelindi, Bu kaam nasıl oldu. Kazıya ne den olan olayı görelim.

Bir pavyon geliyor atış. Çataf, bıçak gürültüsü, rakılar gıcık geliyor. Yaşamı ve başa gelecek olayı çağrıştırsın diye olmalı bir kadın avaz avaz "Değer mi hiç" diye bağırarak şarkı söylüyor. Derken biraz sonra feci bir şekilde yanarak ölecek adamın yola çıkıyor. Yine o ilahi ses bu kez kubarı me konuşan bir eda ile başlıyor.

- Üzerinize rehabet çoktu. Ötreksiyoo hakimiyetin' ıkayboldu. Araba büyük bir gürlüyle çarpıyor ve yanıyor. Kadında evde kuz ile ağılıyor. Her yıl binlerce insanın öldüğü trafik kazalarına yetkililer böyle bakıyorlar. Türk-İslam sentezi Amerikan alışkanlığına karşı duruyor gibi yapıyor. Ardından bir film daha başlıyor. Martini, cin, viski, burbon ne içerdinizle sürüp gidiyor

Belki TV içte de bir vakıf kurulabilir. Eskiden vakıf demince aklı ucuz peynir, acıyın, acıyın, sabun satan bedem büyük tezgahlarınla çalışıyor yerler gelirdi. Şimdi vakıflar bir şeyleri bir şeylerden korumak için kuruluyor. Ayıyaya bakan kendisinin korkup vakıf kuruyor. Tümüne hayırlı başınlar.

okurdan...

"Parantez"

Bir Yaşında...

1986 Nisan ayından bu yana, yurt dışından, iki toplam içerde kâğıtlaştıran parantez içinde duyurulanların minyatür bir dergisi var: PARANTEZ.

PARANTEZ, yarıyılın şir üzerinde odaklanan bir dergi. Bugüne dek, gerek yurt dışındaki gerekse yurdumuzdaki ozonların yapıları, şir üzerine deneme ve inceleme yazıları, şir kitabı sonuna yazıları, yurt dışındaki sanatçıların yazı çeşitliliği, günlükleri, günlükler, Altın yazıların ilkinde az bilinen ya da hiç bilinmeyen sanatçıların yapıları, PARANTEZ'in küçük oyulmuş ana şir sayıları içinde genişletme ayrımlı gösterilmeden yer aldı.

Birinci yıldönümünü kutlayan PARANTEZ'in üzerindeki çabasının sürdükçe olmasını diliyoruz.

Yazma Adresi:
AWO-Berlin Halkeri
Adalbertstr. 23/a
1000 Berlin 36
W. Deutschland

PARANTEZ'e abone olmak için bir yıllık posta pulu gönderilmesi gerekmektedir.

DÜZELTME

"Türkiye'deki Amerika" yazı dizimizin, Mart (67) sayımızda yayımlanan üçüncü bölümü 1968-1975 yılları arasındaki dönemi konu alıyordu. Teknik bir hata sonucu (1965-1970) olarak belirtilmiştir.

Düzeltilir, özür dileriz.

YARIN

'86 Barış ve Sağlık Ödülleri

Ankara Tabii Odası, Ankara Dış Hekimleri Odası ve Ankara Eczacı Odası'nın ortaklaşa düzenledikleri '86 BARİŞ VE SAĞLIK Konulu yarışma sonuçlandı. Öduller yapıları açıklanırken katılan umurlar üzerinde gerçekleştirmiş ve özellikle çok sayıda sağlık emekçisiyle yapıları göndermesinin ayrıca sevindirici olduğunu belirttiler.

Yarışma fotoğraf dalında 99 yapı kaldı. 24 eser sergilenmeye değer görüldü. Birincilik Ödülünü Turgut Cukur'un Çukurlar Öldürülmesin, ikincilik ödülünü Gülünceşer İçselebi'nin (İstisnasız) ve üçüncülük ödülünü ise Ali Rıza Akalut'un "Barış Özgürlük" adlı yapılarının aldığı yarışmadaki Yarın Dergisi Ödülünü "Yasamak" adlı eseri ile Feri İzzet aldı. Kurultur dalında 431 eserin katıldığı yarışmada 80 eser sergilenmeye değer bulundu. Bu dalda birincilik ödülünü Sadık Pulu, ikincilik ödülünü Feri Gürcan Mermerci, üçüncülük ödülünü Ayay Sözer ve Yarı Dergisi Ödülünü Özcan Çaltıkçı kazandı. Şir dalında ise 1901 eserin katıldığı yarışmada birincilik "Kuşanmalar Çığırması" adlı şiri ile Tugrul Aslı Bulkan, ikincilik ödülünü "Yasama Teğvaf" şiri ile Munir Karadas, üçüncülük ödülünü "Sını" şiriyle Çökü Baykal ve Yarın Yayınları ve Yarın Dergisi ödülleri "Güvençinden Doğuyor Güneş" şiri ile Mustafa Özgür'ün ödülleri.

Ankara Tabii Odası, Ankara Dış Hekimleri Odası ve Ankara Eczacı Odası'nın ortaklaşa düzenledikleri '86 BARİŞ VE SAĞLIK Konulu yarışma sonuçlandı. Öduller yapıları açıklanırken katılan umurlar üzerinde gerçekleştirmiş ve özellikle çok sayıda sağlık emekçisiyle yapıları göndermesinin ayrıca sevindirici olduğunu belirttiler.

AJANS PİRAMİT

Bayındır sokak 14/17 Kızılay/ANKARA Tlf: 33 20 14
AMSTRAD

CPC 464 - CPC 6128 - PCW 6256 - PC 1512

Her türlü program desteği
BASIC, COBOL, FORTRAN deryatları
CPC 6128 ve PCW 6256 için özel programlar:

Arazi Tesviyesi
Statik/Betonarme

Su Şebekeleri gözölleme ve tasarımı
Hidroloji/Kanallı hesap (hazırlanıyor)

Türkiye'de Demokrasi Yoktur...

Bu yazı 24 Şubat 1986 Salı günü sayın Başbakan Turgut Özal'ın televizyondaki Bir Konu programındaki konuşmasına tepki olarak yazılmıştır. Adı geçen Başbakan Türkiye'nin demokratik bir ülke olduğunu, Türkiye'de demokrasi olduğunu ve ayrıca Türkiye'nin geliştiğini 2000 yıla kadar Türkiye'nin dünyada sayılı 10 ülke arasına gireceğini söylüyor.

Türkiye'de demokrasi yoktur. Ve aşağıdaki sayacakların Türkiye'de oldukça, Türkiye gelişemez. Düşünce özgürlüğünü yokedildiği, insanların düşüncesi, ideolojisi yüzünden hapse alındığı, işkence gördüğü veya yurtdışı saydığı nedenlerden dolayı herhangi bir sanatçıların yurt dışına sürüldüğü veya hapse

alındığı bir Türkiye'de demokrasiden söz edilebilir mi?

İşçi haklarının yokedildiği sendikaların rahat kesime çalıştığı, hayat pahalılığının fakir halkın sırtına semer gibi yapıldığı bir ortamda demokrasiden söz edilebilir mi?

Laihtığın yitilme istendiği, yerine şenabın götürmek istendiği bir ortamda demokrasiden, gelişmeden söz edilebilir mi?

Dış borçların 30 milyar dolara varmış, işsizliğin gittikçe arttığı bir ülkede gelişmeden, demokrasiden söz edilebilir mi? Enflasyonun % 40'ı aşmış bir ortamda gelişmeden söz edilebilir mi?

Elbette ki edilemez, edilemez bu kısıpoca bir yalan olur. hem de Başbakan Özal'ın kendisine ve milletine söylediği bir yalan.

● M. E.oe
Çine-Yeniköy

BESYÜZBIN AĞIZDAN SERHAT'A ÇİÇEK

"Ve otuz kişi sıraya dizilerek onur yürüyüşünü başlatırlar bir geceyarısında"

Serhat Gözaltında

- diye beskiya geçti Cumhuriyet -

Ve derneklere baskılar kesilmemesine

ardı arkasınca.

İşkencede Serhat.

Ülkenin yığılı

çocuklarından biri.

Kanın ve karanlığın çevrelediği

Üniversite yapılan

şimdi haykırma

geçmeli dedik

- dedi Serhat

dedik besyüzbin ağzından -

İlle de. aorta. Ve zorbelikle

YÖK bir marş patlatı

kokuşmuş

murdar iliginden

ve bir siyah alev gibi

pençesini

hişsettirdi her gençin boğazında.

Her gençin boğazında bir yağlı urgan gibi

Kırkördüncü maddede.

Kırkördüncü maddede değilmeli dedik

- dedi Serhat

dedik besyüzbin ağzından -

Besyüzbin ağzı beğirdi uzanıp giden karanlığa

bir einin olsun diye artık baskıların:

Kırkördüncü maddede kalksın!

Ve Serhat gözaltında.

Ve biz Serhat'ın yanında

demokratik dirençle

yerimizi aldık

yarına inançla.

●Sinan Erel
İstanbul

Sevgili "Yarın"cı Kardeşler,

Derginizin her sayısını dökü gözde bekliyorum, ileteli bir okunuyorum. Sizin ileteler konusunda üç beş kalem etmek istedim.

Bence öncelikli sorun, müfredat programının çağdaşlığı. Günlük ileteler soruları da iletme olmamalı. Ancak asil çözüm örneğin dayak iletmesi değil. Eğitim sisteminin kökten değiştirilip, çağdaş ve demokratik düzeye getirilmesiyle, bu günlük soruların üstesinden gelecektir. Metatizik eğitim sistemi değiştirilmeli, yerine bilimsel-politikalik eğitim sistemi kurulmalıdır.

Bu öğrencinin de, öğretmenin de, halkın da hakkıdır. Her hak gibi, bu hak da verilmeli, alınır. Bunun mücadelesi verilmelidir. Peki bu mücadele, tek başına senin benim mücadelem mi olacak? Hayır. Geniş uhuklarıyla yirminci yüzyılın savaşını açan: Özgünlük Savaşı.

Üniversitelerimizde tem enlemiyi olmasa da kısmen sağlanan dernekleşme hakkı, elbet bir gün iletelerimizde de alınacaktır. Bunun savaşını hem öğrenciler hem de öğretmenler vermeliyiz.

Umarım gelecek sayılarınızda öğrencilerin sorunlarından kalkanarak örgütlü savaşımın gereğini ayrıntılı olarak ele alırsınız.

Sevgili "Yarın"cı Kardeşler,

Derginizin bir an önce zorluklardan kurtulmasını dilerim, hukuk savaşımında hep birlikte olduğumuzu belirtirim.

İzmitte Öğrenci Postası Dergisi Sahibi Serhat Şimşek için yazdığım şiri - ileteler yayınlanır ileteler yayımlanmaz - enarj veriş size diye gönderiyorum.

"İnsanlık Onuru İşkencesi Yenecek!"

"YÖK Kalksın!"

"A. Maddeye Hayır!"

"Yaşasın Üniversite - Ule-

li Değerlerimiz!"

Metropol Tiyatro Birimi

Metropol Tiyatro Birimi, Mar. ayı içinde Sermaye Çağını'nı "Ayak Bacak Fabrikası" adlı oyunu ile Bilgesu Erenis'in "Beş Mayıs Beş Kızılay (555 K)" adlı oyunlarını sergilemeye başladı. Tiyatro Birimi yaptığı açıklamada ilk kez 1965 yılında sergilenen Ayak Bacak Fabrikası'nın "geleneksel ota oyunumuz ve köy seyirlikleriyle Brecht'in Tiyatro'nun son derece başarılı bir seçimi olan biçimleriyle, gerekçe geri kalmış ülkelerdeki sosyal, ekonomik ve siyasal yaşamdan bir kesit sunan konuları ile çok geniş bir kitleyi ilgisini çektiğini" belirtiyor. Ayak Bacak Fabrikası'nı bu kez Selçuk Uluergüven sahneye koyuyor.

"Beş Mayıs Beş Kızılay (555 K)" adlı oyunu ise Yücel Çelikler sahneye koydu. Tiyatro Birimi Beş Mayıs Beş Kızılay (555 K)" için ise şu açıklamayı yapıyor: "21. yüzyılın başından günümüze dek geçen süreç, ülkemiz insanının özgürlük ve barışçılık savaşımını konu olan

"Beş Mayıs Beş Kızılay (555 K)" tarihsel süreçte birbirine bağlı ama özgül koşulları ve nitelikleri açısından büyük ayrımlar içeren üç zaman boyutunda sunulmaktadır. Ulusal Kurtuluş Savaşı, 27 Mayıs ve sonrası... 60 yıllık bir zaman dilimi içinde, üç kuşağın savaşımını, çelişki ve çarpışmalarını açınlayarak 555 K, bir anlamda da söz konusu süreçlerin sorgulanmasını yapmaktadır. □

"Çentik Oyuncuları" Büyük Romulus'u Sergiliyor

Çentik Oyuncuları Tiyatro Topluluğu, Alman Tiyatro Edebiyatı'ma Önlü Yazarlarından Dürrenmatt'ın "Büyük Romulus" adlı oyununu Nisan ayında Ankara'da sahneyecek. Çentik, aynı oyuna 800 Tiyatro Günleri'ne de katılacak.

Hacettepe Üniversitesi
Tiyatro Topluluğu'nun

aynı zamanda sonra yazın yapımlarına amatör bir topluluk olarak devam eden Ankara Çentik Oyuncuları, bu yıl ilk olarak yabancı bir yazının oyununu sahneye koyuyor.

Friedrich Dürrenmatt'ın yazdığı oyunu Türkçeye Vural Ülkiçevirdi, Orhan Şem'in yönettiği oyunda Özcan Yağcı ile Funda Alaybeyi yönetmen yardımcılığı yapıyor. Doktor Demei Günel, akseuar ve kostümleri Türkmen Akın ve Özdemir Aydın, makyajları ise Perihan Yağcı hazırladılar. Müziğin; Çakhan Yurdancı, ışıklandırmasını Selami Çoğaycı düzenledi.

Yönetmen Orhan Şem'in, oyunun Baş Roma İmparatorluğu'nun yıkılış dönemini konu aldığı belirlenmiştir. Şem'in "Yunanlı bu oyun yaritlen insanca değerlerin başlıklarından biri var ki Dürrenmatt'a göre, ödem kapıda bekler ve ödem karışıkta çarpınan insan gücünü, Oya bir, yarı doğan bir çocuk, gerçek gücün günlerin habercisidir, umududur döner. Romulus hahmı verdi, bir kaleni kırıyor." dedi.

Dergimiz Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni Mustafa Okan Beraat Etti

Dergimizin Haziran sayısında yayınlanan "Türkiye İşçi Sınıfı Tarihinde Önemli Günler, 15-16 Haziran 1970" başlıklı yazıdan dolayı Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni Mustafa Okan hakkında "kanunun curum saydığı bir fiili övmekten" dolayı suç işlediği gerekçesiyle dava açılmıştı. Dava geçtiğimiz ay sonuçlandı.

Iddianamede "Bazı olayların işçi sınıfı tarihinde önemli olduğunu belirtmek, 1871'inin dinlenir itibaren bazı işçi olaylarını örnek gösterdiği ve daha sonraki 15-16 Haziran 1970 tarihinde gerçekleşen olayları işçi direnişi olarak tanımladıktan sonra ele aldığı bu olayların kronolojik sıyrını anlatıp, bu olayları şe-

şitli kişilerin degedendimesini belirttiği ve yazının son kısmındaki "Direnişin Öslemi" başlıklı bölümünde ise suç tarihinde yürürlükte bulunan yasalara göre suç sayılan bu fiilin öldüğü evrak arasında mevcut değeri muhteviyatı birlikli müteallası ve tüm evrak müderrecisi ile anlaşıldığından," Mustafa Okan'ın yargılanması isteniyordu.

Hakim, "15-16 Haziran olayları nedeniyle İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesinde 1984/4 sayılı dosya ile ikame edildiği ve yapılan duruşmalar sonunda olayda suç unsuru görülmediğinden sanıkların beraatine" karar verdi.

Dergimiz Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni Mustafa Okan yaptığı açıklamada, basına yönelik anti-demokratik baskıların son zamanlarda giderek arttığını, dergimiz çalışanlarının da hakları gözaltılara, işkencelere asilsiz suçlamalara uğradığını vurguladı ve son beraat kararının bu baskıların niteliğini göstermesi açısından önemli olduğunu belirtti. □

24 Mart 1987 Salı günü, Mülkiyetler Birliği Konferans Salonunda, konuşmacı olarak Salih Turan, Yalçın Küçük ve İnsan Hakları Derğinden bir temsilcinin katıldığı "Öğrencilere yönelik baskılar ve hakları uygulamaları" konusunda bir basın toplantısı yapılmıştır. Toplantıda ayrıca aşağıda isim ve imzaları bulunan Ankara Öğrenci Dernekleri de bir basın duyurusu dağıtmışlardır. Bu duyuruyu aşağıda aynen yayımlıyoruz.

Sayın basın meclisleri, Derneklerimizi kurmaya başladığımız günlerden beri karşı karşıya kaldığımız baskıların doğuş zamanlarında dile getirdik. Başvuruları belgelerimizi almamakla, yasa dışı yerli olmayan belgeler isteyecek kuruluşumuzu geciktirmekle başlayan engelleme süreci, öğrenci gençliğin örgütlü ve birlikli gücüneyle gerçekleştirdiği son altı yılın en önemli eylemlerinden birisi olan 44.madde kampanyası sırasında fiziki baskılara dönüştü. O günden bu güne yüzlerce arkadaşımız gözaltına alındı. Bu arkadaşlarımızdan bir çoğu gözaltıydıkları işkence gördü. Öğrenci derneklerinin bu yaşadığı ve hakları uygulamaları gösterdiği tepkiler kamuoyunun demokrat kesimlerinin yanı sıra uluslararası düzeyde de yankısını buldu. Uluslararası Af Örg.

"Derneklerimiz baskılara boyun eğmeyecek..."

gütlü açlık grevine katıldık. Sonra gözaltına alınıp işkence gören öğrencilerin durumunu araştırmaya başladık.

Tüm bu olaylara karşın, ne yazık ki yetkili makamlar öğrenci dernekleri üzerindeki baskılara, bu baskılara karşı yükselen tepkilere kulak tıkamaya devam ediyorlar.

Aralık ayı içerisinde İşçileri Baki ile mecliste yaptığımız iki buçuk saatlik görüşmede sorunlarımızı, üzerimizdeki baskıları dile getirdik. Derneklerimizin genel kurul yapmasının yasalarla, idare mahkemesi kararlarına rağmen nasıl engellendiğini anladık. Haklarımızı yasal yollardan arayan arkadaşlarımızı gözaltına alan işkencecileri anladık. İşkence ve baskılara maruz kalan arkadaşlarımız kendilerine yapılanları bizat aktardılar, gözaltına alınan ve işkence gören öğrencilerin isimlerinden oluşan bir liste verdi. Tüm bunları dinleyip gerekli notları alan Sayın İşçileri Bakanı konuyla ilgilenmediğini söyledi, dernek temsilcilerinin düzenli görüşme taleplerini kabul etti.

Ancak yaşadığımız son olaylar Öğrenci Dernekleri üzerindeki baskılara bitme bilmediğini gösteriyor. Yaptığımız tüm iyi niyetli girişimler işkenceyle, tehditle yanıtlanıyor. Emniyet görevlileri yasal ve toplumsal masruluğu tartışılmaz olan Öğrenci Derneklerini yasadışı örgütlermiş gibi görme ve gösterme çabalarından uzar ediyorlar.

Öğrenci Postası dergisi yayın kuruluşunun çalışmaları engelleniyor. Yayın kurulu üyesi arkadaşlarımız sokaktan çevrilip kimlikleri alınıyor. Çitlikleri meslek odası lokaline gelen görevliler "toplantınıza katılabilir miyiz?" diyercek masaya oturuyorlar, yayın kurulu üyelerinin ellerindeki dergiyi gönderilmiş yazılar alınıp fotokopileri çekiliyor.

Geçtiğimiz perşembe akşamı Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Salih Turan ve DTCF öğrencisi İsmet Özen gözaltına alındılar. Emniyet Müdürlüğü'nde bir gün bir gece dayak atılan arkadaşlarımız Cuma akşamı Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce serbest bırakıldılar. Gözaltına alınan arkadaşlarımızla

diğer dernek yöneticilerine tehditler gönderiliyor, "söyleyin onlara nasıl olsa bir gün buraya getireceğiz" deniyor.

Demokratik bir düzen, çağdaş hukuk devleti kuralları içerisinde asla rastlanmayacak olan tüm bu olaylar gösteriyor ki sorun yasalara uyup uymamakta değildir. Öğrenci gençlik hak arama mücadelesinden vazgeçirilmek isteniyor. Kendisine dayatılan çağdaş YÖK sistemini kabullenme, suskun, baskılara boyun

eğen bir gençlik yaratılmak isteniyor.

Son baskılar ve iki arkadaşımızın hakları gözaltına alınması Öğrenci Derneklerini meşru olmayan zemine çekme çabalarının, öğrencilerin örgütlenme mücadelesi üzerindeki düzenli baskıların son örneğini oluşturmaktadır. Bu hukuk dışı olayı nefretle kınıyoruz.

Derneklerimiz baskılara boyun eğmeyecek, yasal haklarından, özerk ve demokratik üniversite mücadelesinden vazgeçmeyecektir.

"Yarın Abone Kampanyası" bittikten sonra gelen isteklerin yoğunluğu nedeniyle 3 ay süresince abone ücretlerini arttırmamız gerek.

Bu ay, uzunca bir aradan sonra abone ücretlerini arttırıyoruz. Bundan böyle altı aylık abone ücreti 2500 lira, yıllık 4800 lira olacak.

6. ciltlerin dışındaki ciltlerin tümü tükendi. Kısa bir süre önce yaptığımız 6. cildimizi 4000 liraya edinebilirsiniz.

Cilt kapaklarımızdan ise 5. ve 6. cilt kapaklarımız dışındaki tükendi. Her iki cilt kapığımızı da 1500 liradan edinebilirsiniz.

A.Ü. HUKUK FAKÜLTESİ: Yatır Harcı, Öğren Notu

1 1984-85 Öğretim yılında öğrencilerden alınmasına karar verilen öğrenim harçlarının, gerek yasa maddelerinde ve gerekse de uygulamayı savunma amaçlarında, uygulamaya, öğrencilerin beslenme, kültürel ve sportif faaliyetleri ile sosyal ihtiyaçlarının karşılanması, geliştirilmesini hedeflendiği söylenir, yazılır. Eğitim-Öğretimin para karşılığında yapılması, yani yalnızca parası olanların okuması söz konusu değildi. Hatta, bunun böyle olduğu, harç kredisi verilmesi daha da bir kanıtlanmış sayıldı. Ancak, ertesi yıl Bakanlar Kurulu harçlara yüzde yüzde veren zamlar yaparak, kredileri de etkilemiş oldu. Krediler harcıran yansını karşılayacağı diğer yansını da öğrenciler ödeyecekli.

Yapılan uygulama ise, "Harçlar, eğitim-öğretimin paralı kılınmasından başka birşey değildir ve bu uygulama ile yalnızca harcıran ödeyebilenlerin okumasının devlet politikası olarak benimsenmesi" diyenleri halden çıkardı. Öyle ki, harçları düzenleyen yasa da ve 16 Ağustos 1985 tarihli Bakanlar Kurulu kararında "ödenmeyen harçlar için Anıta Alacaklarının Tahsil Usulü" hakkındaki kanun uygulanabilir" denildiği halde, harcıran yatırmayan öğrenciler sınavlara alınmadılar, kayıtları yenidenmedi. Sınavlara girmekte direnen öğrencilere karşı polisye önlemleri basvuruldu. Bu arada Devlet, bu tip uygulamaların hukuka aykırı olduğu yolunda kararlar alıyordu, ne gani...

A.Ü. Hukuk Fakültesi'ndeki son uygulama ise, tüm fakülte dekanlarına kışkırtılarak kadar duyuruyordu. Emniyet id, "daha önce biz neye düşüneceğiz bunu" diye sözlenmektedir. Elbette, hiçbir fakülte dekanı, bu hükümetin dekanı kadar hukuk okumamış, bilmezdi. Üstüne şere YÖK'ün emriyle en ilginç uygulamaların birisi olarak, tarihleri halden yerini mülkiye alacaklardı. (Bu fakülte de daha önce öğrenci işleri bürosuna öğrencilerin girmesi yasaklanmıştı).

Fakültenin ilk dönemi yapılan 1. vize sınavlarından sonra fakülte yönetimi kurulu, aldığı karar gereğince, harç borçlarını yatırmayan öğrencilerin sınavlara alınmayacağına itiraz etti. (15.12.1988 tarihine kadar). Anca, öğrenciler sınavlara girmeyeceği hiçbir engelleyici karar çıkmamıştı. Sınavlar sırasında ise, harcıran yatırmayan öğrencilerin sınavlarının geçersiz sayılacağı bildirildi olarak öğrencilere iletilmiş. Özetle son perdesi ise, yirmi gün önce 2. vize sınav sonuçlarının açıklanmasında oynandı.

Sınav sonuçlarını okumaya giden öğrenciler, şimdiki kadar hiç görmedikleri bir sınav sonucu listesi ile karşılaşmışlar. Sınav listelerinin bazı yerleri delinmiş, bazı yerleri ise okunamayacak biçimde kavalanmış. Bunun ne anlama geldiğini soran öğrencilerin addından yanıt ise net ve yalındı. "harcınızı yatırmadınız, notunuzu öğreniniz". Bu arada, dekanlığın ilk ilanında verdiği süre içinde yatırmayan ama bir kaç gün sonra yatırmış öğrenciler de aynı akıbete uğramışlardı. Öğrenci işleri şefliği bu durumu, onların de cezalandırılmış oldukları şeklinde ifade etti. Bu öğrenciler, dışkışlarını yazdıkları n bir hafta sonra notlarını öğrenebildiler.

Harçlarını yatırmamış öğrenciler notlarını henüz bilmiyorlar. Ve bir hafta önce yapılan 3. vize sınavlarına, daha önceki sınavlardaki durumlarını bilmeden girdiler. İfade, bu uygulamanın süreceğini söylüyor. Nerneye kadar? İfade diyor ki, harçlar yatırmadık kadar. Biz diyoruz ki, mahkemenin verdiği iptal kararına kadar.

Deva açabilmek için gerekli olan yasal yollar hükümetin durumunda olan öğrencilerin, bunun için verdikleri dilekçelere yanıt verilmemekte, yani için yasada öngörülen eğitim günüğü devletin hükümetlerinin ilade etmektedir. Bu durumda ise öğrenciler, ni san ayında yapılacak olan son vizelelere ve belki de Haziran'daki finalilere, hangi derslerden vize alıp harçlarından alınacaklarını bilmeden girmek durumunda kalacaklar. Belki de, öğrencilerin yıl kayıtlarını hatta okuyan alınmaları söz konusu olacaktır.

A.Ü. Hukuk Fakültesi'ndeki bu uygulama, te basından (ilk harardan ben) şaşkıncıdır. İhtidat. Son yıllarda ülkemizde yapılmış olan idare hukukunda, hukukun üstünlüğüne bağlı olarak yasaların uygulanması, bunlara ilişkin görev ve yetkilerin yasal düzenlemeye göre yürütülmesi gerekmektedir. (Şeref Gözübüyük'ün Yönetim Hukuku adlı 2. sınıf ders kitabından-21. sayfa)

Son sözümüz, A.Ü. Hukuk Fakültesi'nin yönetimi ve dekanıdır. "Hukuk devleti"nin gereğinden bir de, yasal yönetimi ilkesidir. Bu ilke gereğince, kamu yönetimi düzeni kurulların, bunlara ilişkin görev ve yetkilerin yasal düzenlemeye göre yürütülmesi gerekmektedir. (Şeref Gözübüyük'ün Yönetim Hukuku adlı 2. sınıf ders kitabından-21. sayfa)

"Hukuk devleti, polis devletinden ayrılarak başkaca özele, devlet görevlerini baktır hukuk kuralları içinde yürütülmesidir." (Bu da 19. sayfa yazılıyor.)

YENİ ÇIKTI

BİLİM VE SANAT
KİTAPLARI

NÄZİM HİKMET

Sanat ve Edebiyat Üstüne

Hazırlayan: Atsız Çalışlar

BİLİM VE SANAT

1575 lira

Tek isteklerde ederi kadar posta pulu gönderiniz.
Asmalıçesme Sk. 14/2 Binbirdirek, İstanbul

YENİ ÇIKTI

YARIN
YAVINLARI

NIHAT BEHRAM

yine de gülümseyerek

Tek isteklerde ederi kadar posta pulu gönderiniz.
Asmalıçesme Sk. 14/2 Binbirdirek, İstanbul

1575 lira

ŞÜKRÜ ERBAŞ

“Şiir yalana karşı

gerçekliğin şarkısını

söylemiştir, söyleyecektir.”

“Ceyhan Atuf Kansu Şiir Ödülü”nü alan Şükrü Erbaş'ın ödül töreninde yaptığı konuşmayı aşağıda sunuyoruz.

Değerli Konuklar, Şiirin bir ödüle değer görülmesinin mutluluğu içindeyim. Bundan da önemlisi bu ödülün, yaşamı ve şiiri bütün bütün örtmüş, sonuna kadar düşünce namusunu korumuş alçakgönüllü bir bilge, bir sevgi öğretmeni, gerçek bir halkçı ve Atatürk devrimcisi; tüm bunların ötesinde bu niteliklerle donanmış değerli bir ozan adına konulmuş olmasıdır. Dergilerde şiirin ilk yayınlanmasından yaklaşık bir ay sonra O dünyamızı ayrıldı. Bu nedenle tanıma olanağı bulamadım. Ancak Özgür İnsan ve dergilerde şiire yeni başlayanlara tükenmez bir sabırla yaptığı katkılardan pek çok arkadaş gibi ben de payımı aldım.

Her on yılda bir gelişimi ve değişimi büyük acılarla budanan bir ülkenin şiir yazarı bir bireyi olarak insan emeliğine ve onuruna yakışır bir dünya düşünüyorum. Şiirin olanaklarıyla insana ve dünyaya açıklık getirmeye; yaşamı, iyiyi, güzeli ve doğruya dönüştürmeye, bu dönüşümü sağlayacak insanlara ulaşmaya çalışıyorum. İşte bu yüzden Şiirin dünyaya fırlatılmış bir taş, başıboş bir düş bulutu olmadığna; kendinden öte bir önemli sorumluluğu bulunduğuna inanıyorum. Bunu derken, şaire ayrıcalıklı bir yer tanıdığım sanılmamalı. Şiir de insanlar içinde bir insandır. Tek farkı elindeki çalgısı, yani şiiridir.

Ancak, şair bu çalgıyı çok iyi kullanabiliyorsa sözü-nü ettiğini önemli kazanır. Duyarlılığı ve bilinciyle o, toplumun, yaşadığı çağın gerçeğini ve akışını kavramak, değerlendirmek ve yansıtmak gibi bir büyük görevle yükümlüdür.

Kimse böyle bir görev vermemiştir ona, kendisi gönüllü talip olmuştur. Bu yüzden bir kat daha artar sorumluluğu.

İşte böyle olduğu için bir şairden ve şiirden, savruk-luk, sayıklama ve tatlı ahret düşleri değil, bir eylem, bir ilerleme, bir aydınlanma olanağı olmasını, bize bunu sağlamasını bekleriz. Hele de bizim gibi ülkelerde ve böyle dönemlerde. Çünkü şiir yaşamın tüm alanlarında ve tüm zamanlar içinde yalana karşı gerçekliğin, kabalığa karşı inceliğin, çirkinliğe karşı güzelliğin, kötülüğe karşı iyiliğin, baskıya karşı özgürlüğün, bğnazlığa karşı hoşgörü-nün o sonsuz, ince, nikh şarkısını söylemiştir, söyleyecektir. Bunu bize Ceyhan Atuf Kansu, şiiri ve ömrü ile göstermiştir.

decektir dizelerle”

Derin saygılarımla.

Çığlık

Yankısı boşlukta kalmış
bir içli çığlık
Elektrik direğine tebeşirle
yazmışlar:
- S e n i
s e v i y o r u m . . .

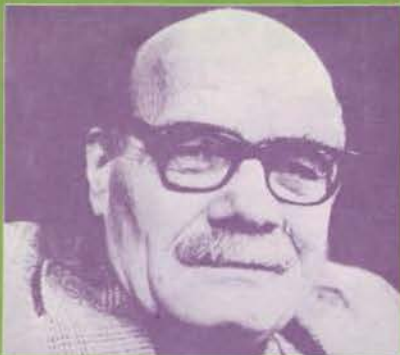
Direnip durdu günlerce
Zamanların bulutundan
süzülen
Hüzün yağmurlarına
Tuhaftır silinmedi.

Kimdir, hangi çalkantıda
Salmıştır çığlığını yolların
ucuna?

Almış mıdır bir yazıda
donup kalmış titresi-mi
Yüreğinin ocağına o gönül
üzücü?

Sevmek derinimizde gülü
solmuş bir zaman
Geçtik her seferinde aynı
soruyla
Düğümlemiş bir duyguyu
çözüp bağlayarak:
"Sevdiğine yanıt
vermedikten sonra
Başka kime yanıt verir
yeryüzünde insan."

Şükrü Erbaş

CEYHAN ATUF KANSU: “Yurdumuz ve yeryüzü-müz silirtir kalmamış.” diyen Ceyhan Atuf Kansu, 1919 yılında İstanbul’da doğdu. Öğrenimini Necatibey Liko-kulu (1932), Ankara Gazi Lisesi (1938), İstanbul Üni-versitesi Tıp Fakültesi’nde (1944) yaptı. Çocuk hastalik-ları uzmanı olduktan sonra, halka hizmet vermek üzere Tıbnalı’a gitti. Üçün yıllar Tıbnalı Şeker Fabrikası’nda hekimlik yapan Ceyhan Atuf Kansu daha sonra Ankara’ya gelerek, Edinmiş Şeker Fabrikası’nda yile nekim olarak çalıştı. Son görevi Şeker Sirketi Genel Müdürü’nde Sağlık Müdürlüğü oldu. 17 Mart 1978 yılında çok sevdiği Ankara toprağına gömüldü.

Şiirlerini 1938’den başlayarak dergilerde yayımla-maya başladı. Önceleri halk edebiyatı etkisinde kalan KANSU, 1945 yılından sonra yurt ve halk sevgisi tamar-larını işlemeye başladı. Ulusal Kurtuluş Savaşı, Atatürk’ün çağdaş yorumu, bağimsizlik, doğa ve insan sevgisi KANSU’nun kaleminde her şöl gibi açtı. İlk kitapları Bir Çocuk Babası’nda, Bağimsizlik Yaşam, Çocuklar Gemi, Yankı Hava, Haziran Defteri, Yurdumdan (1941) ile 1960 yılları arasında yayımlandı. 1965’te yayımlanan Bağimsizlik Gücü “veditane Şiir Armağanı” nı, 1970’te yayımlanan Bakarya Meydan Savaşı kitabı da “Beşerî Kenat Çağlar Ödülü”nü kazandı. Düşünceleri, yarıntılarını da, Devrimcinin Takvimi, Ya Bağimsizlik Ya Ölüm, Köy Öğ-retmenine Mektuplar (1964 Türk Öit Kurumu Deneme Ödülü), Atatürkçü Olmak, Atatürk ve Karlıuş Savaşı, Cumhuriyet Bayrağı Alında, Bahın Kız Dahm Ögöl, Sevgi Elman adlı kitaplarında topladı.

İlk kez geçen yıl, 1986’da, ölümünün yedinci yılın-da, Ceyhan Atuf Kansu’nun adına ve öğretisini yaşat-mak ve sürdürmek amacıyla ailesi tarafından düzenlenen “Ceyhan Atuf Kansu Şiir Ödülü”nü, Eyüld adlı yarıntı-ya Beşerî Aşkın kültürüne

Türkçesi: OĞUZ YAŞAR

ADELIA PRADO

Brezilyalı kadın şair. 1936 doğumlu. Ana yurdu Minas Gerais. Brezilya'da gelirdiği yansira eleştirilenliği ile de tanınır. Bagadem, O Coração Desapareado, Terra de Santa Cruz isimli şiir kitapları var. Düzyazılarını ise Solte os Cachorros ve Caece para um Vitral isimli kitaplardan toplamış.

Gecenin Ortasında

Gördüğüm düşü anlatmak için uyandırdım onu: masa yok, hiçbir şey destek olmuyor onlara - ak bungalovlar, karanlıktan kopmuş. Işıma yok, koku yok ya da arılık yok, yalnızca ak dallar, bol ak akış. Karanlık odada, bir canlanış: alışılmamış devinimin görünüşü. Yol bir koku anımsatıyor sana, ne dediklerini duyumsuyorum - "Bir yeniden diriliş hazırlığı örülmekte, çanları çalacak neşenin kökleri." Acı veren hoşnuttuk. Uyuyamadığını gördü ve "Kadınlar çok karmaşık, erkeklerle çok basit. Ben basitim. Sen de öyle olmayıdın." dedi bana. İsterim basit olmayı, haklı şimdi - basit, basit, yinelemeye başladım içimden - basit, diye. Birden bu sözcük dikildi karşıma. Çarpı geçti üzerimden. "Nedir yanlış olan?" diye sordu bu kez. - Bungalovlar - Hiç o kadar uzaklara gitmedik ki biz, Aklım başıma geldi bu soruyla, hiçkura hiçkura, yeterince basit oluncaya dek yumuldum uyumaya.

Lekesiz Pencere Camı İçin Ayrıntılar

Gerçekten var mı Japonya? Kıyılarının yakıcılığıyla, bilmediğim bir ülke ya da? Ayaklar arasındaki halk. Genel ve bilinen. Ne isterim yüreğinden, gözlerinin sonsuz derinliğinden ki dilediğince davran ama konuş. İspanya'da bir göz atsaydın bana, parmaklarımı şaklatarak ve bağlayacağım dans etmeye, kırmızılara bürünmüş. Gözlerimi güneşe diktüğimde, bir hayal belirdi, kusursuz, yalnızca bir saniye için ve sonra unuttum. Ermişlerde de var, Tanrının konuşmaksızın etkileyen gücü. Altından yapılmış biri o, ve boyunlarımızı taktığımız kolyeleri çıkarma inceliğini verdi bize. Denek ki çok saydandı, zorlukla gördüm kendim için satın aldığım günahı. Otuz yaşında da aynı tutkularım vardı, sivrisinekler gibi değişmeyen güneşin battığı mutfak, annemin kahve pişirmesi, ve babamın uzanıp şekerleme yapı. Ücretsiz PDF Kitap Arsi - <https://rante.org>

Lunaparkın Abecesi

Bilirim nasıl yazılacağını. Mektuplar, notlar, sipariş listeleri, ninemin asla var olmamış çiftliğinde neşeli gezintilerini yazarım okum kompozisyonlarında, oysa ninem Job gibi yoksulun teki. Ama açıklanamaz şeyler de yazarım: Mutlu olmak isterim, solgun. Ve mutlu değilim, acı içinde. Üzüncümden ahr götürür beni, kekeleyen çanlar, ağlaşanlar arasında insan: "Hiçbir şey geri getiremez onu bana." diyor. Yazarım bazı şeylerin birbirine seslendiği yeryüzü yuvarında, haykırdığımızda daha güçlü çıkar sesimiz denizi çağırın suların sesinden, öyle bir yer işte, her ırmak gözyaşı damlacıklarıyla yüklü İnsanlar acıkır burada. Her biri nefret içinde. İnsanlar mutludur burada, olağanüstü güzelliklerle kuşatılmış. Düşün, güvenli bir dönme dolabı bindiğinde başını döndüren - ışıklar, müzik, kendinden geçmiş sevgililer. Ne kadar güzel! Bir yanda oğlanlar, diğer yanda kızlar - bense, çılgn gibi evlenerek eşimle küçük yatak odamıza yatmaya giderim tahta döşemeli kocamış bir evde. Ölümü düşünmemekten başka yol yok, ölümsüzlüğü istemek için, olağanüstü güzellikler arasında. Mutluyum ve acılıym, yarı yarıya. "Her şeyi al götür tez elden." dedi annem, "git bir dolaş, kendinden hoşnut ol, bir sinemaya git." Annem davranışlarının Dedeme benzediğini fark etmeyerek: "İnsanlara katıl-görmeyi istediğin biri varsa, bulabilirsin onların arasında." dedi. Başla sözcükleri, ama yaşamak istemiyorum artık. Lunaparkta olmak istiyorum şarkıcının sesi tatlı bir ezgiye dönüştüğünde öğleden sonra. Şöyle de yazabilirim: öğleden sonra. Sözcüksüz, olduğu gibi.

Sözcük Mirası ile Efsane

Thebes, Midian, Hoar Dağı. Sfenks'e benzer adları. Idumea, Ephraim, Gilead. Öyküleri benim bölünemez ilgime gerek duymazlar. Rahatlatır beni haritalar, okyanuslardan daha büyüktür çöller dala mam içlerine çünkü haritalarda bile engindir onlar, doymak bilmez, evcilleştirilemez. Nasıl canlandırırınız gözlerinizde bir haritayı? Burada ırmaklar, burada dağlar, köprüler, körfezler, ya da ormanlar, korku verici deniz. Büyüleyicidir haritaların efsaneleri bol bol gezip tozarlar. Çılgnın tekisin sen, söylerler bana, bir harita bir haritadır. Ben değilim, diye yanıtlarım. Harita bir yerin var olduğunu kesinlikle gösterir; kan ve nice değerli gizem içerir haritalar.